Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

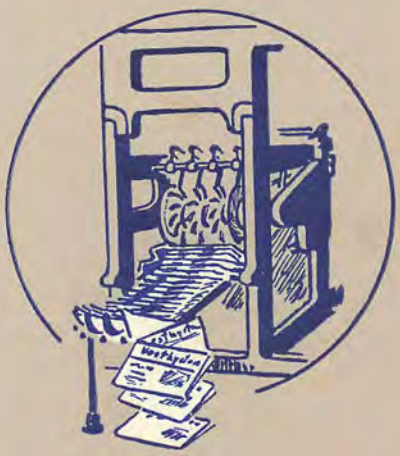
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

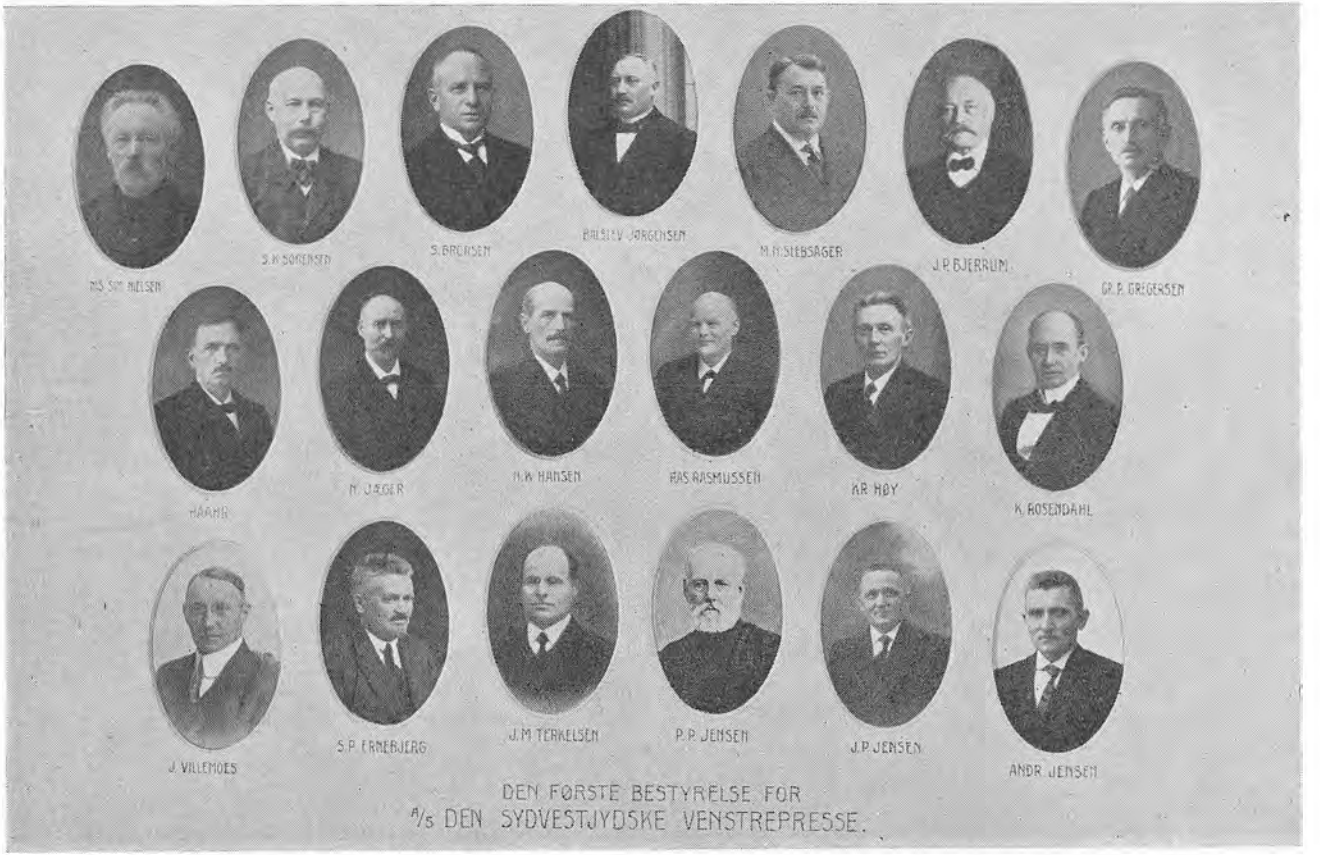
Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Vestkysten

25 Aars Historie

UDGIVET AF
A/S DEN SYDVESTJYDSKE VENSTREPRESSE

DEN FØRSTE BESTYRELSE FOR
A/S DEN SYDVESTJYDSKE VENSTREPRESSE.

BESTYRELSEN FOR

A/S DEN SYDVESTJYDSKE VENSTREPRESSE

1942

Vestkysten

1. JULI 1917 – 1. JULI 1942

---

25 AARS HISTORIE

REDIGERET AF KNUD RÉE

ESBJERG
A/S DEN SYDVESTJYDSKE VENSTREPRESSE
1942

INDHOLDSFORTEGNELSE.

De første 25 Aar.
Af Redaktør Knud Rèe ..... Side 9
VESTKYSTENs Filialer ..... » 39
Ribe Folkeblad ..... » 41
Landbodagbladet ..... » 43
Ribe Amtstidende — Varde Dagblad ..... » 46
Grindsted Dagblad ..... » 48
Tønder Avis ..... » 51
Brørup—Holstedkontoret ..... » 53
Røddingkontoret ..... » 54
Skjernkontoret ..... » 55
Ringkøbingkontoret ..... » 56
Københavnskontoret ..... » 57
VESTKYSTENs Oplag ..... » 60
Gennem Aarene ..... » 64
VESTKYSTEN gennem 25 Aar.
Af Redaktionssekretær Aage Nielsen ..... » 65

DE FØRSTE 25 AAR.

AF REDAKTØR KNUD RÉE.

25 Aar er vel ikke nogen lang Periode i et Dagblads Historie — men det er med Dagblade som med andre Virksomheder, at de 25 første Aar altid vil have en særlig Karakter. Det er i dem, Bladet bliver til, og hvor det viser, om det er levedygtigt eller ej. 1. Juli 1942 kan VESTKYSTEN fejre sin første 25 Aars Dag. Det er blevet til i de 25 Aar, og det har bevist sin Levedygtighed. Fra en ringe Begyndelse har det gennem mange Vanskeligheder og mod stærk Modstand udviklet sig til at blive et af Provinsens største Blade. Den officielle Oplagskontrol placerer det ved sin Opgørelse for 1941 som Nr. 3 i Rækken af Provinsblade. Større i Oplag er kun „Jyllandsposten" og „Aarhuus Stiftstidende". Det er et Resultat, som Bladets Ledelse kan være bekendt. I de følgende Linjer skal berettes om denne Udvikling, der vist er ret enestaaende i dansk Pressehistorie.

Forhistorien.

OGSAA FØR VESTKYSTEN startedes, var der naturligvis Venstreblade i Sydvestjylland. Der var „Esbjerg Avis" i Esbjerg med „Landbodagbladet" i Bramminge som Filialblad, og der var „Ribe Folkeblad" i Ribe og „Ribe Amtstidende" i Varde; alle 3 Bladforetagender var paa private Hænder og betød ikke synderligt, hverken politisk eller bladligt. I Ribe og Ribes Omegn dominerede det konservative „Ribe Stiftstidende" og i Esbjerg Redaktør Sundbos „Vestjyllands Socialde-

mokrat". Venstrebladene havde meget svært ved at gøre sig gældende, og der var naturligvis ret stærk Misfornøjelse med disse Forhold blandt Venstres Vælgere og i Venstres Organisationer, der ikke syntes, de fandt fornøden Støtte i Venstrepressen. Man havde en Følelse af, at det talstærke Venstre, Ribe Amts største Parti, havde Krav paa et virkelig stort og moderne Venstreblad.

I Slutningen af 1916 — den 18. November — sammenkaldte Formanden for Ribe Amts Venstre, senere Landstingsmand Gregers P. Gregersen, Forretningsudvalgene for Venstre i Esbjerg-, Guldager- og Ribekredsene til et Møde paa Højskolehjemmet i Esbjerg. Man drøftede Bladforholdene og vedtog at gaa ind for at faa Bladspørgsmaalet rationelt løst. Der blev nedsat et Udvalg med den Opgave at henvende sig til Ejerne af „Esbjerg Avis" og „Ribe Folkeblad" og meddele dem, at det var Forretningsudvalgenes enstemmige Ønske, at Bladene blev overtaget af Befolkningen gennem et Aktieselskab paa bred Basis. Dette Udvalg kom til at bestaa af Gaardejer J. P. Bjerrum, Jernvedlund, og Lærer S. P. Ernebjerg, V. Vedsted, for Ribekredsen; Gaardejer Gregers P. Gregersen, Gjesing, og Sogneraadsformand Jens Madsen Terkelsen, Tjæreborg, for Guldagerkredsen, samt Mejeribestyrer Balslev Jørgensen, Sagfører N. Jæger og Bogtrykker K. Rosendahl for Esbjergkredsen. Udvalget blev suppleret med Folketingsmændene S. Brorsen og M. N. Slebsager.

Udvalget henvendte sig først til Ejerinden af „Esbjerg Avis", Enkefru Andrea Petersen, der imidlertid afslog at sælge Bladet. Udvalget lod sig dog ikke afskrække heraf, men vedtog, at man uanset dette vilde arbejde videre for at faa oprettet et stort moderne Venstreblad, og efter at et stort Møde af interesserede Venstremænd havde godkendt denne Beslutning, gik man i Gang med Tegning af Aktier til et nyt Blad, samtidig med at der stadig førtes Forhandlinger med Fru Petersen.

Da disse definitivt bristede, afholdtes 3. Februar 1917 et nyt Møde med 80 Deltagere, hvor Balslev Jørgensen udførligt redegjorde for, hvad der var sket, og hvor man derefter vedtog at danne et Aktieselskab: Den sydvestjydske Venstrepresse med en Aktiekapital paa 100,000 Kroner.

Forhandlingerne paa Mødet drejede sig navnlig om, hvorvidt det nye Blad, hvortil der knytte-

des saa store Forventninger, skulde være et Morgenblad eller et Eftermiddagsblad, men sluttelig vedtoges enstemmigt følgende af Sagfører N. Jæger stillede Forslag:

„Forsamlingen vedtog at arbejde for Oprettelsen af et stort, moderne Venstreblad, der, saafremt tilstrækkelig Kapital kan tegnes, skal være et Morgenblad."

Det vedtoges endvidere, at Aktierne skulde være paa 25 Kr. pr. Stk., og at hver Aktionær skulde have én Stemme uanset Antallet af Aktier og Størrelsen af Beløbet. Denne Bestemmelse er bibeholdt i Selskabets Love uændret gennem de 25 Aar og sikrer saaledes alle interesserede ens Indflydelse uden Hensyn til Kapital og hindrer, at en kapitalstærk Aktionærgruppe nogensinde kan komme til at dominere i Selskabet.

Arbejdet for at faa oprettet et moderne Venstreblad viste sig hurtigt at interessere ogsaa udenfor de 3 Kredse, der havde taget Sagen op, og i April Maaned tiltraadtes det nedsatte Udvalg af 3 Mand fra Vardekredsen: Lærer N. K. Hansen, Horne, Lærer Haahr, Tistrup, og Gaardejer Chr. Høy, Kolle. Mulighederne for at faa det nye Blad til at blive et Amtsblad var saaledes meget store, men blev desværre ikke realiserede i første Omgang. „Ribe Amtstidende" i Varde blev pludselig solgt til et Aktieselskab bestaaende af Vardeborgere og Venstremænd i Vardeegnen for at opretholdes som lokalt Organ for navnlig Varde By og nærmeste Opland. De 3 Mænd, der havde tiltraadt Udvalget: Lærerne Hansen og Haahr og Chr. Høy, var imidlertid ikke Tilhængere af disse rent lokale Interesser. De ønskede at fortsætte Arbejdet for et Amtsblad og forblev i Udvalget, ligesom der naturligvis blev tegnet Aktionærer i Vardekredsen til det nye Blad.

Bladet startes

DEN 2. Juni 1917 holdtes saa konstituerende Generalforsamling i A/S Den sydvestjydske Venstrepresse. Gregers P. Gregersen var Dirigent, og Balslev Jørgensen aflagde Beretning om det udførte Arbejde og meddelte, at der var tegnet lige ved 150,000 Kr. i Aktiekapital. I Forhandlingen deltog bl. a. Folketingsmand S. Brorsen, der erklærede, at nu var det Tid at handle og indtrængende talte for at oprette Bladet. Forsamlingen vedtog derefter enstemmigt at starte A/S Den sydvestjydske Venstrepresse med en Aktieka-

pital paa 150,000 Kr. i Aktier paa 25, 100 og 500 Kr. lydende paa Navn og saaledes, at Bestyrelsens Sanktion var nødvendig ved Overdragelse.

Til Formand valgtes Mejeribestyrer Balslev Jørgensen, og til Bestyrelsen valgtes for Guldagerkredsen: Gaardejer Gregers P. Gregersen, Amtsraadsmedlem S. K. Sørensen, Øse, Gaardejer Rs. Rasmussen, Skovlund, Sogneraadsformand Jens Madsen Terkelsen, Tjæreborg; for Esbjergkredsen: Bogtrykker K. Rosendahl, Sagfører N. Jæger, Konsul J. Villemoes, Gaardejer Andreas Jensen, Jerne; for Vardekredsen: Lærerne N. K. Hansen, Horne, og Haahr, Tistrup, Gaardejer Chr. Høy, Nr. Nebel, Gaardejer J. P. Jensen Marskjel, Oksbøl; for Ribekredsen: Folketingsmand S. Brorsen, Lærer S. P. Ernebjerg, V. Vedsted, Gaardejer J. P. Bjerrum, Jernvedlund, Husmand Nis Simon Nielsen, Aatte. Bestyrelsen fik Bemyndigelse til at supplere sig med et eller flere Medlemmer. Den benyttede sig af denne Bemyndigelse til i Slutningen af Maaneden at supplere sig med Folketingsmand M. N. Slebsager.

Til Revisorer valgtes Lærer Nielsen, Darum, og Lærer J. Jacobsen, Esbjerg.

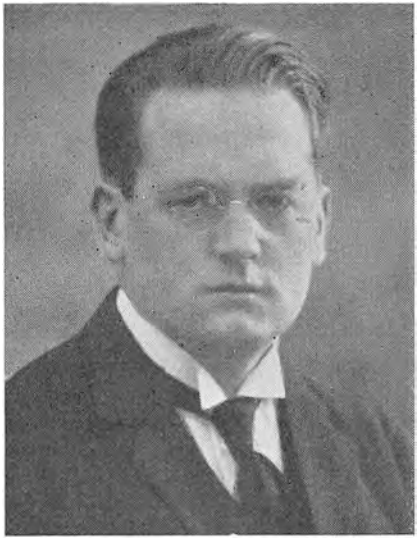
I et efterfølgende Bestyrelsesmøde valgtes Brorsen til Næstformand, og ind i Forretningsudvalget valgtes Brorsen, Gregersen, Rosendahl og Hansen, Horne. Sidstnævnte sidder i Forretningsudvalget endnu og er den eneste, der har haft Sæde der i alle de 25 Aar.

Da Selskabet nu var dannet, og man saaledes kunde forstaa, at det var Alvor, kom der atter Liv i Forhandlingerne med Fru Petersen. I et Bestyrelsesmøde allerede midt i Juni enedes man med Fru Petersen om, at Selskabet skulde overtage „Esbjerg Avis“ og „Landbodagbladet“ ved Vurdering, og af Redaktør Jacobsen, Ribe, købte man „Ribe Folkeblad“ til Overtagelse 1. Juli.

I den sidste Uge af Juni ordnedes saa alle de svævende Spørgsmaal. Bestyrelsen antog Redaktør Rs. Bendtsen som Redaktør med Tiltrædelse senest den 1. September 1917, og det vedtoges efter Forslag af Redaktør Bendtsen at kalde det nye Blad for VESTKYSTEN.

Indtil Redaktør Bendtsen kunde tiltræde, antoges „Esbjerg Avis“' midlertidige Redaktør, C. Nielsen, til at redigere „Esbjerg Avis“, ligesom Redaktør Jacobsen indtil videre skulde redigere

„Ribe Folkeblad" og Redaktør L. M. Bech, Bramminge, „Landbodagbladet".

Redaktør Rasmus Bendtsen.

Vurderingen af Bladet fandt Sted 27. Juni. Som Vurderingsmænd fungerede Redaktør I. A. Hansen, Roskilde, og Forretningsfører Odense, Hellerup, med Redaktør K. Hansen, Aarhus, som Opmand.

30. Juni blev Bladet betalt, og 1. Juli 1917 overtog A/S Den sydvestjydske Venstrepresse de købte Blade: „Esbjerg Avis" med „Fanø Avis" og „Landbodagbladet", samt „Ribe Folkeblad". Det samlede Abonnenttal var den Dag ca. 2700.

I den første Avis, der udsendtes, rettede Bestyrelsen følgende Henvendelse til Bladets Læsere:

Den 1. Juli 1917.

„I Dag overgaar altsaa Udgivelsen af Venstrebladene „Esbjerg Avis", „Landbodagbladet", „Fanø Avis" og „Ribe Folkeblad" til Aktieselskabet Den sydvestjydske Venstrepresse, og Aktieselskabet har dermed naaet den første Del af det Maal, det satte sig paa den stiftende Generalforsamling den 2. Juni d. A.

I det korte Tidsrum, som er forløbet siden da, har det selvfølgelig ikke været muligt at forme Forholdene saaledes, at Bladene allerede fra i Dag kan udgives i den Skikkelse og Udstyrelse, som Bestyrelsen har tænkt sig skulde være Bladenes fremtidige. Foreløbig er de ny Udgivere, tvungne af Forholdenes Magt, nødsaget til at lade Bladene fremtræde i de „gamle Klæder". Men de Dispositioner, som blev truffet af Bestyrelsen umiddelbart efter Aktieselskabets Stiftelse i Pagt med den Stemning, der raadede paa Generalforsamlingen, vil forhaabentlig inden længe sætte Frugt. Det er Bestyrelsens Haab og Overbevisning, at det ikke vil vare ret længe, før Bladene kan udsendes i en Skikkelse, som baade med Hensyn til Omfang, Udstyrelse og Indhold i alt væsentligt vil svare til det Maal, Aktieselskabet har sat sig, og som er udtrykt i Lovenes første Afsnit.

Bladenes redaktionelle Ledelse er af Bestyrelsen efter Generalforsamlingens Bemyndigelse overdraget til en af Venstrepressens unge lovende Kræfter, Hr. Redaktør R. Bendtsen, som i de sidste 3—4 Aar har været Rigsdagsreferent og Hovedstadskorre-

spondent til en Række af Provinsens Venstreblade (deriblandt ogsaa de Blade, som i Dag er overgaaet i Aktieselskabets Eje). Nogen Tid vil imidlertid hengaa, før Redaktør Bendtsen kan overtage Bladenes Redaktion. I Tiden indtil da er Hovedredaktionen i Esbjerg overdraget Hr. Redaktør Carl Nielsen, som i de sidste 8 Aar har været knyttet til „Esbjerg Avis", dels som Redaktionssekretær, dels som Medredaktør. Redaktionen i Ribe varetages midlertidigt velvilligst af Hr. Redaktør Chr. Jacobsen og Redaktionen i Bramminge af Hr. L. M. Bech. Om den fremtidige Ordning af Redaktionsforholdene er der iøvrigt endnu ikke truffet nærmere Bestemmelse.

Selv om Bladet altsaa indtil videre ikke kommer i sit „nye Tøj", er det dog nu v o r t e g e t Blad. Dette bør vi huske paa i den lille Stund, som endnu vil gaa, før Bladet bliver i Stand til at tilfredsstille de Forhaabninger, vi har næret til dette Foretagende i al den Tid, Forarbejdet har staaet paa. Det er vort Haab, at Bladenes Redaktion af bedste Evne vil gøre, hvad der er muligt for at levere os et Blad, som vi kan være glade ved at se i vore Hjem. Vi er paa det rene med, at det med de tekniske Hjælpemidler, som Bladet indtil videre maa klare sig med, er ugørligt at fremstille et Blad, som svarer til de Forhaabninger og Ønsker, der næres, og som det vil være muligt at opfylde, naar Bladene — forhaabentlig inden længe — staar fuldt rustet i saavel teknisk som redaktionel Henseende. Men med en god Vilje kommer man et langt Stykke frem. Vi føler os overbevist om, at den g o d e V i l j e er til Stede hos Bladenes midlertidige Ledere og hos Personalet i Trykkeriet, saaledes at hver især her vil sætte en Ære i at bidrage sit til at skabe et Blad saa godt og pænt, som det under de forhaandenværende Forhold lader sig gøre. Den g o d e V i l j e er til Stede ogsaa hos Bestyrelsen, og det er dens Haab, at der ogsaa ude i den store Aktionærkreds — Bladenes Venner i snævreste Forstand — e r e n g o d V i l j e til at være med til at bygge videre paa det Foretagende, vi nu i Samdrægtighed og ved fælles Kræfter har faaet rejst. Det er ogsaa vort Haab, at Bladenes Venner fremdeles og ikke mindst i den maaske lidt vanskelige Tid, indtil Bladene kan fremtræde i deres ny Skikkelse, vil yde Bladene deres S t ø t t e i videst muligt Omfang. Støt v o r e Blade ved at sende Redaktionen Meddelelser og Artikler om lokale Begivenheder eller aktuelle Emner. Hold v o r e Blade og agiter for deres Udbredelse blandt Venner og Bekendte! Og virk for, at v o r e Blade benyttes til Bekendtgørelser. I sidstnævnte Henseende er det maaske paa sin Plads her at nævne, at v o r e Blade har større Udbredelse end noget andet Blad i Ribe Amt.

Under det Arbejde, der hidtil er udført for denne Sag, har Bestyrelsen paa mangfoldig Vis erfaret, at der i Befolkningen er en voksende Interesse for Sagen og en vaagen Forstaaelse af, hvad det betyder, at Egnen raader over et Blad, der ikke alene tilfredsstiller i redaktionel og typografisk Henseende, men som ogsaa er et Organ for Folkerøsten, et Organ, der kan og vil tale frit t i l Folket og f o r Folket om alt, hvad der rører sig i Tiden, et Blad, der er Bindeleddet og Budbringeren mellem de tusind Hjem i dette Hjørne af vort Land.

Vi haaber og tror, at denne Interesse og Forstaaelse stedse maa være til Stede og give sig til Kende fra Dag til

Dag, ligesom det er vor Overbevisning, at den Appel, vi ovenfor har rettet til Bladenes Vennekreds, ikke lyder forgæves.

Bestyrelsen.

— — —

DE 25 Aar, der er gaaet, siden de Ord blev skrevet, har bekræftet Rigtigheden af dem. Vi tror, det kan siges, at VESTKYSTEN efterhaanden ikke alene blev et Blad, der tilfredsstillede i redaktionel og typografisk Henseende — men ogsaa „et Organ for Folkerøsten, et Organ, der kan og vil tale frit til Folket og for Folket ....“ De Forventninger og Forhaabninger, Selskabets Stiftere og første Bestyrelse knyttede til Bladet, blev ikke skuffede.

Overgangsperioden

MEN selv om det nye Selskab saaledes havde paabegyndt sit Arbejde, saa blev der alligevel en lang og trang Overgangsperiode, inden det nye moderne Venstreblad VESTKYSTEN kom til fuld Udfoldelse. Foreløbig fortsatte man i de gamle Lokaler (i Torvegade) med det gamle Personale og med det gamle Udseende af Avisen, saa ret megen Forskel mærkede Abonnenterne ikke. Men der blev taget fat i meget hurtigt Tempo for at reorganisere Forholdene. Allerede i Slutningen af Juli bestemte man sig til at organisere Bladet, saaledes at der foruden Hovedredaktionen i Esbjerg oprettedes Filialredaktioner i Ribe, Varde, Bramminge, og Grindsted. En Ejendom paa Kongensgade lige ved Torvet, Kongensgade 33, blev købt for dér at indrette Redaktion og Trykkeri. Som Redaktionssekretær blev antaget Redaktionssekretær Harald Rud, „Kolding Folkeblad“ (Tiltrædelsesdato 15. Oktober) og som Faktor Faktor N. Chr. Nielsen (Tiltrædelsesdato 2. Oktober) Faktor Nielsen virker endnu i Bladets Tjeneste og bliver saaledes den første af Personalet, der kan fejre 25 Aars Jubilæum.

Der blev bestilt ny Hurtigpresse, nye Skrifter og Sættemaskiner.

Og under al denne Ombygning og Hurlumhej blev der hver Dag udgivet en Avis, der vel ikke var stort bedre i teknisk Henseende end de gamle Aviser, men umiskendeligt præget af en ny Aand og en ny Vilje, Redaktør Rs. Bendtsens. Trods alle Vanskeligheder og Skuffelser steg Oplaget da ogsaa støt, saaledes at man passerede Oktober-Kvartalsskiftet med et Abonnentantal

paa 4875. Smaa tekniske Forbedringer gennemførtes da ogsaa stadig. I November blev Antiqua-Skriften gennemført. Formatet gjordes større — og endelig i Marts 1918, faa Dage før Selskabets første Generalforsamling, 23. Marts, blev VESTKYSTENs nye Hoved præsenteret for første Gang, og Meddelelse forelaa, at den nye Maskine endelig var ankommet. Paa Generalforsamlingen drøftede man naturligvis, hvad der var naaet, og Bestyrelsen fik Bemyndigelse til at supplere sig med indtil 3 Medlemmer, og hertil valgtes foruden Folketingsmand S l e b s a g e r daværende Sogneraadsformand, nuværende Amtsraadsmedlem J. P. J e n s e n, Grindsted.

Bladets Program

7 UGER efter var Overgangsperioden færdig, og VESTKYSTEN udkom for første Gang i sin nye Skikkelse og i sit nye Format. I en stor Artikel redegjorde Redaktør Bendtsen for Bladets korte Historie og ridsede derefter i følgende Linjer Bladets Program op:

„Det var Selskabets Hensigt og Agt at samle alle de enkelte Blade til et stort og moderne Blad under Navn af VESTKYSTEN. Dette Blad skulde kunne tilfredsstille de Fordringer, man i vore Dage med Rette kan stille til et moderne Dagblad. Men Krigsforholdene umuliggjorde Fremskaffelsen af de nødvendige Maskiner. Vi tog derfor trøstigt fat paa det yderst mangelfulde tekniske Grundlag, som forefandtes ved Købet af de gamle Blade. Og vort Arbejde forblev ikke uden Frugt. Fra at være smaa og upaaagtede Blade er de naaet op mellem Provinspressens største. Vort Abonnenttal er nu langt mere end dobbelt saa stort, som da vi begyndte. Vor Annonceindtægt har i Aarets to første Maaneder været omtrent lige saa stor, som den tidligere var i et helt Aar.

Omsider lykkedes det ogsaa at faa den tekniske Side af Sagen i Orden. Og naar vi nu paabegynder Udgivelsen af VESTKYSTEN, er det ikke et Blad paa bar Bund. VESTKYSTEN er ikke blot i Kraft af sin Størrelse og Abonnenttal fuldstændig dominerende i Ribe Amt, men vort Blad træder ud i Livet som et af de største Provinsblade i Landet. Og med de Fordele — og de Forpligtelser, der knytter sig til et saadant.

*

VESTKYSTEN er et politisk Blad. Og det er et Venstreblad. Dermed er sagt det betydningsfuldeste om det Spørgsmaal. Men vi vil tillige betone, at vi ikke opfatter Partiet saaledes, at det er et Væsen, hvorunder alt og alle skal indordnes. Langtfra. Vi betragter vort Parti og vort Program som ydre Rammer. Og vi forbeholder os selvfølgelig Ret til — ud fra Venstres gamle Grundsætninger — at være med i Arbejdet for at give disse Rammer det bedst mulige Indhold. Vi vil gerne efter Evne gøre vort til, at Venstre i stadig stærkere Grad kan blive det store, førende Folkeparti — Partiet forud for de andre. Og vi vil opfordre

vore Venner og Meningsfæller paa disse Egne til at være med i Arbejdet derfor. Vi vil — idet vi stadig ihukommer, at vi tilhører et frisindet Parti, og at andre Meninger ogsaa har deres Berettigelse, søge at vinde stadig længere og længere frem, vinde stadig nye Medarbejdere til et politisk Arbejde i Venstres folkelige og frisindede Aand. Og vi skal for vort Vedkommende møde frem uden Nag og uden Hensyn til Fortids Strid — naar blot det fælles Grundlag kan skaffes til Veje. Vi skal ofre vort bedste Arbejde og vore varmeste Tanker paa at gøre vort Parti stort og rigt, at tjene og fremme dets Sag. Og vi vil gøre det i den dybe Forvisning om, at vi derigennem tjener vort Fædreland bedst. Thi for os staar det saaledes, at vort Land bygges gennem det gode, politiske Arbejde.

Vi vil gerne betone, at vi i vor daglige Gerning ikke repræsenterer den ene Stand eller Klasse fremfor den anden. Vi føler, at vi repræsenterer dem alle. Naar vi mener, der er Uret paa det ene eller det andet Sted, skal vi ikke være bange for at sige det. I n g e n har Patent paa at have Ret i vore Spalter. Og hver og en vil trøstigt kunne henvende sig til os med sin Sag. Den skal blive mødt med Forstaaelse og med Sympati — hvis den fortjener det.

Og vi vil i denne Forbindelse føje til: Vi vil arbejde paa en god Forstaaelse mellem Land og By. Der gives ingen dummere Politik end den, der gaar ud paa at sætte den ene Part op imod den anden. Og Tiden vil i stærkere og stærkere Grad lære det fri Erhvervs Udøvere i By og paa Land, at de har fælles Interesser.

*

Men VESTKYSTEN skal ikke være et ensidigt politisk Blad. Dagspressen har en Gerning at øve paa mange andre af Menneskelivets Omraader. Og den vil vi ogsaa efter Evne tage op. Vi vil bestræbe os efter at være lydhøre overfor de ny Røster, som dukker frem i Tiden. Og vi vil efter Evne aabne vore Spalter for det, der er Udtryk for bærende Livsværdier.

Det nationale Spørgsmaal ligger os stærkt og varmt paa Sinde. Og vi føler — ikke mindst fordi vi har vor Gerning her nær ved Grænsen mod Syd og er lokalt Blad for større Grænseomraade end noget andet kongerigsk Blad — at vi har et Ansvar her. Gennem betydelig Udbredelse paa den anden Side Grænsen, ved Tilkendegivelse fra ansete nationalt interesserede Mænd ved vi, at den Gerning, vi hidtil har øvet paa dette Omraade, har vundet dyb Forstaaelse og Paaskønnelse. Vi vil gentage, hvad vi har sagt adskillige Gange før, at vi aldrig vil blive trætte af at minde om, at der faa Mil herfra udkæmpes en dødsenstung national Strid — men tillige en Strid, der historisk og moralsk er bedre underbygget end nogen anden Nationalitetskamp i hele den vide Verden.

Og vi vil ikke glemme de særlige ny Opgaver, dansk Dagspresse faar i den kommende Tid. Og her er der to Ting, det navnlig kommer til at dreje sig om. For det første: Vort Folk maa lære ogsaa at se udad. I stærkere og stærkere Grad vil netop de Ting, som sker ude i den store Verden, blive bestemmende for vore hjemlige Forhold. Det gaar derfor ikke an, at man stadig lever i sorgløs Uvidenhed om, hvad det er, der gaar for sig. For det andet: Vort Folk maa lære Nationaløkonomi. Det lyder videnskabeligt —

men det er saare simpelt. Landets Borgere maa i videst mulig Grad lære at kende de økonomiske Kræfters Spil. Thi netop disse bliver ofte bestemmende for deres egen Eksistens. Og netop Forstaaelsen heraf i Forbindelse med Kendskab til Forholdene udadtil er ofte Betingelsen for den rette Opfattelse af mangt et offentligt Spørgsmaal.

Udenrigspolitik — Social- og Nationaløkonomi. Det vil i mange Maader blive Løsenet for den Dagspresse, der vil passe sin Tid.

*

Men det beder vi vore Læsere være klar over: at det altsammen ikke kan naas paa een Gang. Vort Arbejde skal gaa ud paa at stile i den nævnte Retning. Jo hurtigere de rent ydre Kaar tillader det, jo stærkere vor Fremgang bliver — jo hurtigere kommer vi til Maalet. Vi beder vore Tusinder af Venner og Læsere om at tage godt mod det ny Blad, bære over med dets Børnesygdomme, se gennem Fingre med dets første Mangler, fortælle os, hvor der skorter det noget — og udbrede dets Navn i stadig videre Kredse. Maatte man saa blot i Dagens Strid nu og da kunne mærke, at der bag vor Gerning var et bankende Hjerte — da var meget naaet.

Og det vil vi gerne sige til allersidst: Der er én Tone, der bestandig klinger i vort Sind, baade naar det gælder vort Blads Fremgang, naar det gælder de Idéer, det kæmper for, og hele dets Gerning i vort Folk. Og den Tone kan udtrykkes i Ordene:

Fremad paany!"

DE Retningslinjer, Redaktør Bendtsen angav i denne Artikel: at VESTKYSTEN skal være et Venstreblad, men ikke et snævert partipolitisk Organ uden Forstaaelse af andres Synspunkter, følges den Dag i Dag af Bladets Ledelse. Det var et i bedste Forstand liberalt, folkeligt og nationalt Program, Redaktør Bendtsen gav det nye Blad. De Retningslinjer, han stak ud for Bladets Virksomhed, har kunnet holde.

Den beskedne Virkelighed

Men selv om VESTKYSTEN saaledes nu udkom hver Dag i sit nye Format, præget af den nye Aand, saa var den Virkelighed, hvorfra Bladet udgik, højst beskeden. I Ejendommen Kongensgade 33 var der i Stueetagen blevet indrettet 3 Kontorer: et til Ekspeditionen, hvor 2 unge Damer residerede, et til Redaktionen, der befolkedes af Redaktionssekretæren og en ung Journalist, og endelig Redaktør Bendtsens Kontor, hvor Redaktøren selv residerede, og hvor Fru Bendtsen — i en Krog — assisteret af den unge Journalist læste Korrektur. I en tilstødende Mellembygning var i Stueetagen installeret VESTKYSTENs Duplex (6000 Eksemplarer i Timen) og paa første Sal et beskedent Haandsætteri og 2 Sættemaskiner.

Det var al den Teknik og hele

det Personale, der var til Raadighed for at fremstille „det store moderne Venstreblad VESTKYSTEN." Det gik, men de, der ikke selv har været med i dette Arbejde og dagligt kæmpet med tekniske, økonomiske og alle mulige andre Vanskeligheder, kan næppe rigtig sætte sig ind i, hvad der i den Periode blev udrettet paa VESTKYSTEN.

Ved Aarsskiftet 1919 var 2 Mænd, der hver paa sin Vis skulde komme til at spille en Rolle i VESTKYSTENs Historie, blevet knyttet til Bladet: Journalist Knud R é e, der tiltraadte Stillingen som yngste og eneste Journalist 1. Januar 1919, og Bankbestyrer T. T o b i a s s e n, Grindsted, der 13. Januar 1919 overtog Stillingen som Forretningsfører. — Hr. Tobiassen var den 5. Forretningsfører i Bladets meget korte Historie. 4 havde før ham forsøgt sig, men som kortvarige Gæster.

Det samlede Personale bestod da i denne brydsomme, men interessante Periode af Redaktør Rs. Bendtsen, Redaktionssekretær Harald Rud, Journalist Knud Rée, Fru Agnes Bendtsen, Forretningsfører T. Tobiassen, Frk. Julie Lassen og Frk. Anna Sofie Jørgensen. I Slutningen af Aaret rejste Rud til Sønderjylland, og Journalist Rée blev Oktober 1919 udnævnt til Redaktionssekretær.

Personalet var ikke stort og Teknikken beskeden, men Redaktør Rs. Bendtsens inspirerende Personlighed og unge Styrke fik Arbejdet til at gaa i et hurtigt og kammeratligt Tempo. Der blev arbejdet i de Aar paa Bladet, haardt og udholdende, men med Hengivenhed for Bladet og den stillede Opgave. Forrest i Arbejdet gik Redaktør Bendtsen, aldrig skaanende sig selv; krævende meget af sine Medarbejdere, men altid rede til at indfri Fordringerne.

Fremgangens Aar

OG Arbejdet lykkedes. Trods haard Modvind og megen Modstand voksede VESTKYSTEN sig Kvartal efter Kvartal større og større. Teknikken udvikledes og forbedredes, og saa snart nye Opgaver skimtedes i Horisonten, blev de taget op. Allerede i 1919 — endnu før Genforeningen — blev der i Overensstemmelse med Venstremænd i Tønderegnen taget et Arbejde op for at skaffe VESTKYSTEN Indpas i Vestslesvig, en Opgave baade af partipolitisk og national Interesse. I Foraaret 1920 var dette Arbejde saa vidt fremme, at Seminarielærer Claus E s k i l d s e n kunde knyttes til Bladet, og

en særlig sønderjydsk Udgave — Tønder Avis — udsendes. VESTKYSTEN havde da følgende Filialblade: Varde Dagblad — Grindsted Dagblad — Landbodagbladet — Ribe Folkeblad — Tønder Avis — samt Esbjerg Avis og Fanø Avis.

De stadige Udvidelser og Forbedringer anspænder imidlertid VESTKYSTENs Økonomi meget stærkt. Bladet er i rivende Udvikling, men det kniber stadig at skaffe de fornødne likvide Midler til Udvidelserne og de nye Opgaver, der skal og bør tages op, saaledes en haardt tiltrængt Ombygning af Ejendommen Kongensgade 33, hvorved der indrettes Telegramhal i Stueetagen, medens Redaktion og Ekspedition installeres ovenpaa. Kassekreditten stiger og stiger, selv om Indtægterne efterhaanden ogsaa øges stærkt. For at sanere det hurtigt voksende Foretagende foreslaar Folketingsmand S. Brorsen at søge tegnet et Obligationslaan til Afløsning af den løse Gæld til høje Bankrenter. Uden Vanskelighed tegnes et stort Obligationslaan (paa 125,000 Kr.), og Bladets Økonomi saneres, saaledes at Bestyrelsen ved Generalforsamlingen den 2. April 1920 for første Gang kan foreslaa udbetalt Udbytte: 5 pCt.

Der købes Rotationsmaskine. 10 Aars Jubilæum

Aarene fra 1920—23 var præget af stød Fremgang i Abonnentantal og Økonomi, hvilket bl. a. gav sig Udslag deri, at man forøgede Bladets Sideantal fra 6 til 8. Det stigende Abonnentantal medførte, at man ikke vedblivende kunde nøjes med den gamle Maskine; der maatte foretages en betydelig Udvidelse af Trykkeriet. Det skete i Slutningen af 1923, og man bestemte sig til at købe „Fyns Tidende"s 16-sidede Rotationsmaskine (Koenig & Bauer) og installerede den i et i Baggaarden opført specielt Maskinhus. Det var en stor Dag for Bladet, da denne Maskine toges i Brug den 29. November 1924. VESTKYSTEN fik da egentlig først for Alvor Præg af at være det, som havde foresvævet Bladets Stiftere og Skabere: et stort moderne Blad.

I 1924 ordnedes endvidere Forholdene for VESTKYSTEN i Vestslesvig definitivt, og Amtsskolekonsulent Nicolai Svendsen, Tønder, indtraadte i Bladets Bestyrelse.

Købet af Rotationsmaskinen og de dermed forøgede Muligheder for at fremstille en stor og anselig Avis skabte yderligere Fremgang for VESTKYSTEN. De

10,000 Abonnenter passeres, og i et Bestyrelsemøde 3. Januar 1926 minder Formanden, Balslev Jørgensen, om, at det nu er ved at være 10 Aar siden, Arbejdet for Oprettelsen af VESTKYSTEN paabegyndtes; man var begyndt med 2700 Abonnenter og var nu naaet op paa et Sted mellem 11 og 12,000.

Selve Jubilæumsdagen — 1. Juli 1927 — blev ikke markeret paa særlig Maade, men den 22. September 1927 samledes Bestyrelse og Personale (Redaktionspersonalet og Ekspeditionspersonalet) til en festlig Sammenkomst paa Centralhotellet. Her blev Dagen fejret med Taler og Sang, og Redaktør Rs. Bendtsen blev stærkt hyldet for sit banebrydende Arbejde.

Redaktør Bendtsen dør

MEN en Skygge var der over Festen. Alle, der deltog i Bladets Arbejde eller Ledelse, havde en Fornemmelse af, at Redaktør Bendtsen ikke længere var den samme. Det forcerede Arbejde havde slidt haardt paa ham. Efter Valgkampen i December 1926 havde der været synlige Tegn paa, at Redaktør Bendtsen var ved at blive en træt Mand. Hans Helbred, der hidtil havde været stærkt og godt, slog ikke til længere. I Løbet af Foraaret og Sommeren søgte han Kure forskellige Steder herhjemme og i Udlandet og var saaledes i lange Perioder borte fra Bladet. Han gjorde et træt Indtryk, da 10 Aars Festen blev holdt og afsluttede den meget tidligt. I den følgende Tid gik det ned ad Bakke med Helbredet, og da Sygdommen til sidst tog en meget alvorlig Vending, lod han sig overtale til at indlægges paa Professor Viggo Christiansens Klinik i København for at faa fuldstændig Ro og søge fuld Helbredelse for den Sygdom, der plagede ham, en alvorlig Hjernelidelse. Samtidig blev hans mangeaarige nære Medarbejder, Redaktionssekretær Knud R é e konstitueret som ansvarshavende Redaktør for Bladet (22. Oktober 1927).

Til det sidste bevarede Redaktør Bendtsens Venner og Medarbejdere Haabet om, at han skulde genvinde sit Helbred; men Sygdommen blev alvorligere, og til Slut blev der som en sidste Udvej forsøgt en Operation. Alle Anstrengelserne var imidlertid forgæves; efter en kort opblussende Bedring forværredes Tilstanden, og den 14. December om Morgenen Kl. 4 udaandede Redaktør Rs. Bendtsen uden egentlig at have været ved klar Bevidsthed den sidste Uges Tid. Han sov ind i Døden.

Budskabet herom blev modtaget med dyb Sorg paa Bladet; der var kun kort Tid til at forme Mindeartiklen over den afdøde Chef og gode Ven, men Indtrykket af det skete var saa stærkt, at Ordene næsten formede sig selv. Vi gengiver nedenstaaende det meste af denne Artikel. Den giver et Billede af Redaktør Bendtsens Personlighed, saaledes som det tegnede sig skarpt og klart, og et Indtryk af hans Betydning for VESTKYSTEN:

„Vi har i Dag den sørgelige Meddelelse at bringe vore Læsere, at vort Blads Chef, vor gode Ven, Redaktør Rasmus Bendtsen, i Morges Kl. 4 er afgaaet ved Døden paa Professor Viggo Christiansens Klinik i Hellerup, hvor han har henligget den sidste Maaned angrebet af en farlig Hjernelidelse.

*

Med Sorg og Vemod vil dette Budskab blive modtaget overalt, hvor Redaktør Bendtsens Navn og Skikkelse var kendt — men mangedobbelt tungt vil Sorgen være i hans Familje og paa dette Blad, som han viede al sin Kraft og sin Interesse, og hvis i dansk Presse enestaaende Fremgang og Udvikling var hans Livs Daad.

*

Redaktør Bendtsen var ved sin Død kun 38 Aar gammel, idet han fødtes den 7. Juli 1889 i Frerslev ved Hillerød som Søn af Gaardejer Jens Bendtsen. Han tog Præliminæreksamen og blev 1905 Medarbejder ved „Frederiksborg Amts Avis". Han var der til 1907, da han ansattes ved „Kolding Folkeblad".

Oktober 1913 overtog han den ansvarsfulde Stilling som Leder af Venstres Korrespondancebureau i København, og fra denne Stilling udnævntes han 1. September 1917 til Chefredaktør for VESTKYSTEN — samtlige de af A/S Den sydvestjydske Venstrepresse udgivne Dagblade: Hovedbladet VESTKYSTEN (Esbjerg Avis, Fanø Avis, Ribe Folkeblad, Varde Dagblad, Grindsted Dagblad og Tønder Avis).

Og hermed begyndte Redaktør Rs. Bendtsens egentlige Livsgerning. Fra praktisk talt intet skabte han i Løbet af de 10 Aar, der er gaaet, det store Bladforetagende, som hedder VESTKYSTEN — og som i Dag breder sin Krone over det sydlige og vestlige Jylland. Det er en Indsats, som fortjener at nævnes ved Siden af det bedste, som er ydet i dansk Presses Historie. Men det var 10 Aar, som tog paa Redaktør Bendtsen. Med hele sin ukuelige Energi — og baaret frem af sin stærke, voldsomme Vilje — kastede han sig ind i Arbejdet og ryddede Vanskelighed efter Vanskelighed til Side. Kun de, der stod ham nærmest i dette Arbejde, kan vurdere, hvad Redaktør Bendtsen bød sig selv af Arbejde, og rigtig forstaa, hvorfor han saa hurtigt blev slidt op.

Knap 40 Aar fik denne virksomme og dygtige Mand Lov til at leve — men det har været Aar fyldt med frugtbart Arbejde, af anspændt Virksomhed, saaledes som det maatte være det for en Mand med Redaktør Bendtsens Naturel og Temperament. Og han havde den Glæde i disse Aar at se sin Gerning lykkes. Han indfriede fuldt ud de store Forventninger, der blev stillet til ham, da Bestyrelsen for A/S Den sydvestjydske Venstrepresse i sin Tid antog ham som ung Redaktør. Ja

— mere end det. For 10 Aar siden var der ingen af dem, der dengang var med i Arbejdet for at skabe et Grundlag for VESTKYSTEN, som turde drømme om, at VESTKYSTEN saa hurtigt vilde blive det, den er i Dag.

Æren herfor er fuldt og helt Redaktør Bendtsens.

Han skabte Bladet — det er hans Værk lige fra Navnet og til den Maade, hvorpaa Arbejdet er lagt til Rette og udført. Det bør siges her — og det bør siges uden Forbehold.

For den, der som undertegnede i en Aarrække fik Lykke til at være Redaktør Bendtsens Medhjælper i dette Arbejde, vil de Aar altid komme til at staa i en ganske særlig Glans.

Redaktør Bendtsen var en Chef, som gik foran i Arbejdet, og som ikke var bange for at tage fat ved hvad som helst paa Bladet. Intet Arbejde var for ringe for Redaktør Bendtsen, naar det kneb. Han tog lige gerne et Tag med, hvad enten det saa drejede sig om at faa en stor politisk Nyhed, der var indløbet i de sidste Minutter før Trykketid, sat op paa den rigtige Maade og kommenteret med nogle af hans fyndige Sætninger — eller om at faa en forsinket Form færdig — eller en glemt Avispakke hevet bag efter Budet, der allerede var paa Vej fra Trykkeriet.

Men over denne glødende Interesse for hver Detalje i Forretningen glemte Redaktør Bendtsen aldrig Helheden. Han havde Overblik over det, han havde med at gøre — forstod altid før os andre, hvor det vilde brænde paa, og indrettede sig derefter. Som Chef og Leder af en Virksomhed var Redaktør Bendtsen uforlignelig.

*

Som politisk Skribent hørte Redaktør Bendtsen til vort Lands betydeligste. Hans Artikler var korte, klare og fyndige. Ingen var i Tvivl om Meningen i dem. Hvad der skulde siges, det stod i Linjerne — og ikke imellem dem. Dette hang naturligvis først og fremmest sammen med, at Redaktør Bendtsen skrev ud fra sin inderste Overbevisning. Jeg er sikker paa, at den Mand aldrig har skrevet en Linje i sit Blad, som han ikke har været rede til at sætte fuldt Navn og Adresse under. Og saa hørte han til de herlige Mennesker, der kaldte hver Ting ved sit rette Navn. Han snobbede hverken opad eller nedad. Han sagde sin Mening i rene, usminkede Ord — hvad enten den saa gik med eller imod Vinden. Derfor blev han ogsaa en saa ypperlig Agitator for Venstre, som han blev. Hans Artiklers Evne til at rive Folk med sig var enorm. De lignede i saa Henseende ham selv. Som det var umuligt andet end at lade sig rive med af hans Tempo, hans Iver, hans brændende Overtalelsesevner, naar man talte med ham — saaledes kunde man ikke andet end blive revet med af hans Artiklers Fart og Flugt. Hans Artikler levede og virkede med Livets Friskhed og Umiddelbarhed paa Læserne. Han skrev helst om Dagens og Vejens politiske og økonomiske Problemer — men han forstod at give disse Problemer Perspektiv og Liv — forstod at sætte dem i Forhold til det, der var afgørende.

Det er da ogsaa karakteristisk for Redaktør Bendtsens Evne til at skabe Begejstring for en Sag og Tiltro til en Sag, at det var ham, der i sin Tid fik Idéen til Venstres Ungdomsbevægelse og førte den ud i Livet som ung Journalist i Kolding. — Og mange andre tilsvarende Eksempler kan nævnes herpaa. Venstres Valgsejr ved By-

raadsvalget i Esbjerg 1925 skyldes væsentlig hans Energi — og hans ukuelige Tro paa, at Sejren kunde vindes.

*

Der var aldrig Vaklen i Redaktør Bendtsens politiske Holdning. Han var fra sin tidligste Ungdom Venstremand. Den liberale Samfundsopfattelse var den Grundvold, han politisk byggede paa, og som han stod fast paa. Politik var for ham mere end et Haandværk eller et Erhverv — det var for ham et Spørgsmaal af yderste Alvor, et personligt Spørgsmaal.

*

Vil saaledes Redaktør Bendtsens Billede som Politiker, som Skribent og som Bladleder staa for os i klare og stærke Farver, vil vi dog længst mindes ham som vor gode Ven — og som et Menneske med store og værdifulde Egenskaber, der vilde have gjort ham til en Førerskikkelse, hvor Skæbnen end vilde have placeret ham.

Han var vor Ven, ikke alene i den Forstand, at vi her paa Bladet vidste, at vi trygt kunde gaa til ham med Dagens Vanskeligheder — men han var det i den Forstand, at der ikke var Svig i ham. Han fordrede meget af alle — men han var til Gengæld altid villig til selv at yde i fuldeste Maal.

Bag hans Væsen, der var præget af Hastighed og Fart og hurtige Beslutninger, bankede et varmt Hjerte. Hans Haand var aaben over for de mange, der henvendte sig til ham, og som paa den ene eller anden Maade var kommet i Vanskeligheder.

Det falder tungt og vanskeligt nu pludseligt at skulle samle sine Indtryk af Redaktør Bendtsen i en enkelt, kort Artikel. Redaktør Bendtsen var en saa rigt udrustet Personlighed, at man ved snart ikke, hvor man skal begynde.

Nu han er borte, føles det pludselig, som om der er blevet saa tomt om en — og det gør en bitterligt ondt at tænke paa, at man aldrig mere skal møde hans ivrige, spørgende Øjne — aldrig mere faa Lov til at nyde godt af hans inciterende og æggende Selskab.

Redaktør Bendtsen er ikke mere.

Det er svært at forsone sig med den Tanke. Næsten for svært.

Det er svært for hans Familje — han efterlader sig Hustru og 3 Børn — hvis Midtpunkt han var — og som hang ved ham med Kærlighed og Trofasthed.

Det er svært for dette Blad, som han har skabt — og som nu maa føres videre frem uden ham.

Og det er svært for hans mange Venner, i hvis Lag han var det naturlige Centrum.

Dansk Presse og det danske Venstre har med Redaktør Bendtsen mistet en af sine virkelige Personligheder — en Mand, der med Styrke og Vægt turde sige sin Mening — en Mand, der havde sine Meningers Mod — en Mand, der i stort som smaat var sig selv.

Hans Minde vil leve, saa længe VESTKYSTEN eksisterer — og hans Personlighed, hans Sjæls Varme, vil sent glemmes i denne By og paa disse Egne, hvor man har set ham i hans fulde Virkekraft og Virkelyst.

Ære være Redaktør Bendtsens Minde!

Hans Navn vil lyse for os som en flammende Befaling til at gøre vor Pligt for den Sag, han havde kær, og som han gav al sin Kraft — og hele sit Liv. Ære være hans Minde!

Knud Rée.

Saaledes lød Bladets Mindeord om Redaktør Bendtsen, og saaledes bevarer vi den Dag i Dag paa Bladet Mindet om Redaktør Bendtsen.

Den følgende Dag offentliggjorde Bladets Bestyrelse ved Formanden en Minde- og Takkeartikel. Den sluttede saaledes:

„Jeg vil nu ved hans Død — i det Blad, han har skabt, og som han elskede — paa vort Selskabs Vegne sige ham en varm og dybtfølt Tak for hans enestaaende Gerning — og for den uegennyttige Iver, hvormed han arbejdede i vort Selskabs Tjeneste.

I VESTKYSTENs Historie vil det Pionerarbejde, Redaktør Bendtsen udførte for vort Blad, altid indtage Hædersplads.

Balslev Jørgensen,
Formand for „A/S Den sydvestjydske Venstrepresse.""

I hele den danske Presse blev Redaktør Bendtsen hyldet ved sin Død, og hans Bisættelse formede sig storstilet og smukt. Efter hans efterladte Enkes Ønske er hans Urne bisat paa Kolding Kirkegaard, hvor en smuk Sten med Motivet: en ung knækket Eg, tegnet af hans gode Ven, Arkitekt Nielsen, Esbjerg, er rejst af Venstres Ungdom og VESTKYSTEN.

*

Redaktør Knud Rée tiltræder

Efter Redaktør Bendtsens Død skulde Spørgsmaalet om hans Efterfølger løses, og Bestyrelsen vedtog i et Møde den 3. Januar 1928 at antage den konstituerede Redaktør, Knud Rée, som Chefredaktør. Redaktør Knud Rée var paa det Tidspunkt kun 33 Aar gammel, men havde været knyttet til VESTKYSTEN siden 1919 og saaledes gjort hele Udviklingen med. Ved Redaktørskiftet havde VESTKYSTEN 12,068 Abonnenter.

Redaktør Knud Rée.

Redaktør Knud Rées Overtagelse af Chefstillingen meddeltes i VESTKYSTEN for 4. Januar paa følgende Maade:

„Bestyrelsen for A/S Den sydvestjydske Venstrepresse har paa et i Gaar afholdt Møde enstemmigt vedtaget at ansætte Redaktionssekretær Knud Rée som ansvarshavende Redaktør for VESTKYSTEN og haaber, at Bladet under den nye Ledelse vil blive modtaget med uforandret Velvilje og Tillid.

Hr. Rée har været knyttet til VESTKYSTEN siden 1. Januar 1919.

Paa Bestyrelsens Vegne:

Balslev Jørgensen."

*

Jeg er taknemlig over, at VESTKYSTENs Bestyrelse har vist mig den Tillid at overdrage til mig at fortsætte Redaktør Bendtsens Arbejde. Thi om andet end en Fortsættelse vil der fra min Side ikke blive Tale. Et Blad skifter ikke Karakter, fordi en ny Redaktør træder til, og det gør det navnlig ikke, naar den nye Redaktør, som i dette Tilfælde har været knyttet til Bladet i en Aarrække — har levet sig sammen med det og de Forhold, hvorunder det virker, og er kommet til at nære den Kærlighed til det, som er Betingelsen for, at en Gerning kan lykkes for en.

Jeg er fuldt ud klar over, at det ikke er let at indfri de Fordringer, man paa disse Egne er vant til at stille til Redaktøren af VESTKYSTEN, og at det er til et baade stort og ansvarsfuldt Arbejde, jeg gaar ind. Naar jeg overhovedet tør paatage mig det, er det kun i Tillid til, at den Kreds af Mænd og Kvinder, der gennem Aarene har vist VESTKYSTEN trofast Venskab og har staaet sammen med os i Arbejdet, vedblivende vil lægge Kræfter til og støtte og hjælpe mig saaledes, som de støttede og hjalp Redaktør Bendtsen.

Uden denne Hjælp er det umuligt at skabe et Blad, som ikke alene er Budbringer om det nye, der sker herhjemme og ude i Verden — men ogsaa dagligt er en velset Gæst i de Tusinder af Hjem, som danner vor Læsekreds. Som i bedste Forstand er Befolkningens eget Blad.

Mine første Linjer i det Blad, hvis Ledelse nu er betroet mig, skal derfor være en Bøn om, at denne Hjælp maa blive ydet mig uforbeholdent og villigt — og saa tør jeg paa min Side love, at ingen Anstrengelse vil blive skyet for hver Dag at forme en Avis, som Læserne kan føle sig tilfredse med og føle sig glade ved at have i deres Hjem — og som trofast tjener de Idéer, som er Livsnerven i VESTKYSTENs Eksistens: Venstres Frihedsidéer, Venstres Hævdelse af, at kun gennem aandelig og økonomisk Frihed, under fuldt personligt Ansvar, kan Samfundslivet forme sig paa en saadan Maade, at de menneskelige Kræfter kan komme til fuld Udfoldelse.

Knud Rée.

Udviklingen fortsættes

OG saa maatte Arbejdet føres videre — og det blev ført videre uden Standsning.

I Foraaret 1928 besluttede man sig til at købe Grund i Grindsted og der lade opføre egen Ejendom for Bladets Kontorer. Bygningen, en smuk 2-Etages Bygning, opførtes i Løbet af Sommeren og toges i Brug i Eftersommeren. Det er den første af den Række Ejendomme, VESTKYSTEN i de

følgende Aar lader opføre eller køber rundt i alle de Byer, som VESTKYSTENs Læsekreds omfatter.

Samtidig gennemføres den tekniske Forbedring, at Rotationsmaskinen forsynes med F a r v e v æ r k, og at de 5 Sættemaskiner samles i et enkelt Lokale.

Og i Efteraaret 1928, umiddelbart efter Indvielsen af Ejendommen i Grindsted, købes en udmærket indrettet, velbeliggende Ejendom paa Torvet i Tønder, Ejendom Nr. 2.

Ved Generalforsamlingen i Marts 1929 skete der for første Gang Skifte i Bladets Bestyrelse, idet Gaardejer Jørgen Burgaard, Billum, nyvalgtes i Stedet for J. P. Jensen, Markskjel, der var afgaaet ved Døden.

I Maj Maaned skiftede Selskabet foreløbig Formand, idet Mejeribestyrer Balslev Jørgensen, der siden Starten havde været Selskabets omhyggelige, interesserede og dygtige Formand, stillede sit Mandat til Raadighed for Bestyrelsen samtidig med, at han trak sig ud af offentlig Virksomhed. Bestyrelsen modtog Tilbudet, og Næstformanden, Folketingsmand S. Brorsen overtog Formandshvervet, medens Landstingsmand, Konsul J. Villemoes, indtraadte i Forretningsudvalget.

Omtrent samtidig vedtoges det at købe Grund i Bramminge (ved Parkeringspladsen) og der lade opføre en præsentabel Ejendom. Det skete i Sommerens Løb (Ejendom Nr. 3).

Paa Generalforsamlingen i Marts 1930 vælges Sagfører N. Jæger til Formand. I Bestyrelsen indvælges Overretssagfører E. H. Permin og Gaardejer N. Tobiassen, Hunderup, i Stedet for J. P. Bjerrum, Jernved, der var afgaaet ved Døden. Det oplystes paa Generalforsamlingen, at Abonnenttallet var godt 13,000, og at det gennemsnitlige Sideantal for Avisen i 1929 havde været 11,2 Sider.

I 1931 finder der paany store Udvidelser Sted. I Varde købes en gammel Ejendom, der nedrives, og i Stedet opføres en moderne Ejendom, og i Brørup købes og ombygges en godt beliggende Ejendom. Paa Generalforsamlingen i Marts 1931 vedtages en Række Ændringer i Selskabets Love, krævede af den nye Aktieselskabslov. Der indføjes bl. a. den Bestemmelse: Til Varetagelse af Selskabets daglige Ledelse ansættes en Redaktør (Direktør). Denne Dobbeltstilling beklædes saaledes af Redaktør Knud Rée. Der indføjedes ogsaa en Bestemmelse om, at Styrelsen skulde bestaa af Formanden og 20 Medlemmer. Formanden vælges hvert

Aar af Generalforsamlingen. Den øvrige Bestyrelse skal bestaa af 4 Medlemmer for hver af Opstillingskredsene Esbjerg, Varde, Guldager og Ribe, samt 4 for andre Valgkredse. Til Medlemmer af denne 5. Kreds valgtes: Folketingsmand Slebsager, Sogneraadsformand J. P. Jensen, Grindsted, Amtsskolekonsulent Nic. Svendsen, Tønder, og Landstingsmand Villemoes. Som nyt Medlem for Esbjergkredsen indvalgtes Fabrikant Th. Bundgaard.

I 1932 finder der paany en betydelig Udvidelse Sted, idet en Ejendom paa Torvet i Ribe købes og ombygges. Oplaget stiger til 15,000. Det gennemsnitlige daglige Sideantal naar op til 12,6.

I December Maaned afgaar Selskabets Formand, Sagfører N. Jæger, ved Døden, og Folketingsmand S. Brorsen maa paany overtage Formandsposten.

Paa Generalforsamlingen i Marts 1933 vælges Bogtrykker K. Rosendahl til Formand i afdøde Sagfører Jægers Sted, og i Bestyrelsen indvælges Gaardejer Rask Jensen (i Stedet for Landstingsmand Gregers P. Gregersen, der var afgaaet ved Døden) og Grosserer Lindberg Tranberg. Til Næstformand valgtes Lærer N. K. Hansen, Horne, hvilken Stilling han har beklædt siden.

Sagfører N. Jægers og Landstingsmand Gregersens Død var et stort Tab for Bladet. De havde begge været med i Arbejdet fra den allerførste Begyndelse, og man kan roligt sige, at uden de 2 Mænds Autoritet og Indsats var VESTKYSTEN aldrig blevet startet. De fulgte gennem de mange Aar, de var knyttet til Bladets Ledelse, med enestaaende Interesse og Omhu Bladets Forhold og glædede sig over den skete Udvikling.

Sammenslutningen med „Ribe Amtstidende"

1934 foretoges en ny meget betydelig Udvidelse. „Ribe Amtstidende" i Varde, der blev udgivet af et lokalt Selskab af Venstremænd med Borgmester N. Jensen, Varde, som Formand, havde aldrig rigtigt kunnet gøre sig gældende ved Siden af VESTKYSTEN, og det følte naturligvis upraktisk, baade af politiske og andre Grunde, at der var 2 Venstreblade i Vardekredsen. I Begyndelsen af 1934 bedømte man paa VESTKYSTEN Situationen til at være moden til en Sammenslutning mellem de 2 Blade, og Redaktør Knud Rée henvendte sig derefter sammen med Forretningsfører T. Tobiassen til Borgmester N. Jensen,

Redaktionssekretær Aage Nielsen og Forretningsfører T. Tobiassen.

Varde, om Sagen. Efter en ret kortvarig Forhandling afsluttedes 30. Januar 1934 en Overenskomst mellem Borgmester N. Jensen, Varde, og Boghandler H. Nielsen, Ølgod (repræsenterende „Ribe Amtstidende") paa den ene Side og Redaktør Knud Rée paa den anden Side. Overenskomsten gik ud paa, at A/S Den sydvestjydske Venstrepresse fra 15. Februar 1934 overtog samtlige Aktiver og Passiver i A/S „Ribe Amtstidende", saaledes at sidstnævnte Aktieselskab sammensluttedes med A/S Den sydvestjydske Venstrepresse, uden at Likvidation skulde være fornøden — under Forudsætning af Sanktion fra henholdsvis „Ribe Amtstidende"s Generalforsamling og A/S Den sydvestjydske Venstrepresses Bestyrelse.

Saa snart Overenskomsten var underskrevet, blev den forelagt for den fungerende Formand, Lærer N. K. Hansen, Horne, der tiltraadte Overenskomsten, og saavel „Ribe Amtstidende"s Generalforsamling som VESTKYSTENs Bestyrelse tiltraadte Overenskomsten.

Fra 15. Februar 1934 udsendtes derefter „Ribe Amtstidende" som Vardeudgave af VESTKYSTEN, og Redaktør P. Friis, VESTKYSTENs Varderedaktør, ansattes som Redaktør af de sammensluttede Blades Vardekontor.

Sammenslutningen af de 2 Blade følte som en politisk og økonomisk Lettelse for Befolkningen, og der blev hurtigt Tilfredshed med den fra alle Sider.

Ny Formand

Ved Generalforsamlingen i Marts 1934 udtales Tilfredshed med Udvidelsen. Da Bogtrykker K. Rosendahl ikke ønsker at modtage Genvalg som Formand, vælges Gardejer Rask

VESTKYSTENS Ejendom i Esbjerg.

Jensen, Gjesing, til Formand, og Gaardejer S. K. Sørensen. Tobøl (nu Sædding), indvælges i Bestyrelsen. Gaardejer Rask Jensen har siden fungeret som Bladets omhyggelige og dygtige Formand.

Den store Udvidelse

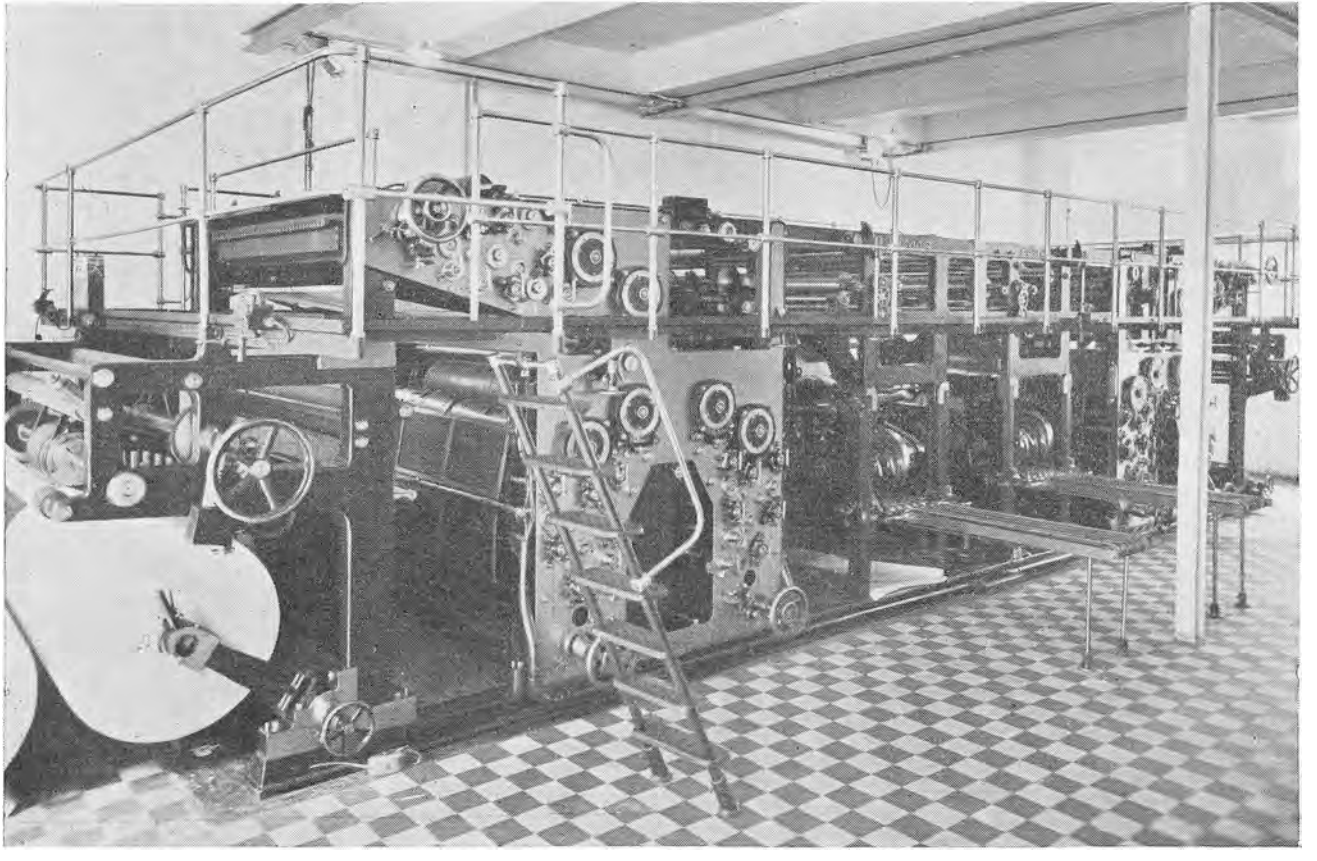
OVERTAGELSEN af „Ribe Amtstidende" i Forbindelse med det stadigt stigende Abonnentantal og Øgelsen af Bladets Sideantal (man var i 1934 naaet op paa mellem 18 og 19,000 Abonnenter, og Bladets gennemsnitlige Sideantal var paa 13,5 Sider), nødvendiggjorde en meget omfattende Udvidelse — den største i VESTKYSTENs Historie. Den blev gennemført i Løbet af nogle faa Aar. Allerede i Maj Maaned rejses Spørgsmaalet i Bestyrelsen, og det vedtages at købe Naboejendommen til Bladets Bygning — Kongensgade 35 — for at have Rum til Udvidelserne og Forbedringerne. I Løbet af Efteraaret indrettes nye Redaktionslokaler paa hele Førstesalen i det samlede Ejendomskompleks. Redaktionen disponerer herefter over 7 rummelige Lokaler (Forværelse, Værelse til Redaktør, Redaktionssekretær, Arbejdsværelse for Journalister, Diktafonværelse, Bibliotek og Frokoststue).

I Foraaret 1935 vedtoges det i Bestyrelsen at forberede en Modernisering af hele Facaden, saaledes at de 2 Bygninger i nogen Grad kom til at fremtræde som et samlet Hele. Samtidig skulde indrettes et meget rummeligt Ekspeditionslokale i Stueetagen, samt Telegramhal med Bladudsalg m. v. Endvidere nedsattes et lille Udvalg bestaaende af Formanden, Gaardejer Rask Jensen, Konsul Villemoes, Redaktør Kn. Rée og Forretningsfører Tobiassen til at forberede Købet af en stor 32-sidet Rotationsmaskine, forsynet med Farveværk.

Ved Generalforsamlingen i Marts 1935 indvalgtes Gaardejer Olav Øllgaard i Bestyrelsen i Stedet for Folketingsmand S. Brorsen, der ikke ønskede at modtage Genvalg, og i Stedet for Kr. Høy, Kolle, valgtes Sogneraadsformand Th. Nielsen, Lunde.

Det var med Beklagelse, VESTKYSTEN gav Slip paa Brorsens Medlemsskab i Bestyrelsen. Han havde været virksom ved Bladets Stiftelse, havde fulgt det med Interesse og Forstaaelse og i flere vanskelige Perioder fungeret som Formand.

Ved Aarsskiftet 1935—36 købes den nye Maskine, en 32-sidet Rotationsmaskine med dobbelt

Den nye store Maskine.

Udløb og Farveværk. Dens Trykkehastighed er meget betydelig, op til 36,000 Eksemplarer i Timen med Dobbeltproduktion. Maskinen blev leveret af Vomag i Plauen, hvor ogsaa fuldstændig nyt Udstyr i Prægepresse, Stereotyperingsanlæg m. v. blev købt.

I Løbet af 1936 opførtes en stor Maskinhal paa Grunden Kongensgade 35, og ovenpaa indrettedes en Sættemaskinhal, hvor 10 af Bladets 11 Sættemaskiner anbragtes. Den 11. er en Korrekturmaskine og anbragtes ved Korrekturværelset.

Samtidig moderniseredes Haandsætteriet og Ombrydningen, og der indrettedes Kontorer til Faktor og Korrekturlæsningen i Forbindelse hermed.

I Løbet af Sommeren ankom den nye 32-sidede Vomagmaskine, og Opstillingen i de nye Lokaler paabegyndtes.

Der blev første Gang trykt paa Maskinen Valgnatten 15. September 1936, og kort Tid efter blev den sat i regelmæssig Drift. Endelig gennemførtes i 1937 den af Bestyrelsen forlængst vedtagne Modernisering af Bygningernes Facader og Indretningen af Ekspeditionslokaler i Stueetagen ud til Gaden.

Den store Udvidelse, der fuldstændig havde nyskabt VESTKYSTENs Teknik, var gennemført. Den havde kostet meget be-

Redaktionen.

Ekspeditionen.

tydelige Beløb, men Pengene var givet godt ud. Personalet havde faaet fuldt tilfredsstillende Arbejdsforhold, og Bladets Teknik var saa moderne, som overhovedet tænkes kunde.

Fremgangen fortsættes

DEN større Avis, det nu var muligt at fremstille, gav VESTKYSTEN ny Luft under Vingerne, og Aarene 1937, 1938 og 1939 betegner ny betydelig Fremgang for VESTKYSTEN, abonnementsmæssigt og økonomisk. I 1937 udvidedes Aktiekapitalen fra 150,000 til 300,000 Kr., og Befolkningen viser saa stor Interesse for Aktietegningen, at Beløbet langt overtegnes. Endvidere opføres en Ejendom i R ø d d i n g.

I 1937 indvælges Amtsvejinspektør K æ r n, Ribe, i Bestyrelsen i Stedet for Gaardejer N. Tobiassen, Hunderup, der var afgaaet ved Døden.

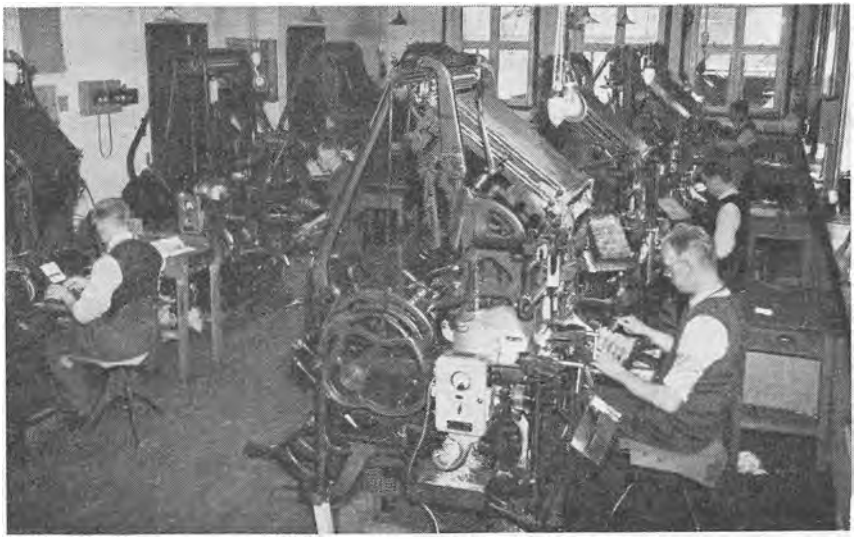
I 1938 oprettedes Kontor i Ringkøbing, og der indførtes statsautoriseret Revision ved Revisor N o r d l a n d, Esbjerg.

Disse Aar var lykkelige Arbejdsaar for VESTKYSTEN. Den moderne effektive Teknik, som Bladets Ledelse havde faaet i Hænderne, blev udnyttet efter alle Kunstens Regler, og der blev

sat ind med en Kraft og Styrke, som mindede om Bladets første unge Aar. Smukke Resultater viste sig da ogsaa — baade bladligt og politisk, kulminerende ved Folketingsvalget i 1939 og den derpaa følgende Folkeafstemning om Grundloven.

Ved Generalforsamlingen i Marts 1940 kunde Redaktør Knud Rée oplyse, at Virksomheden praktisk talt var gældfri, at der i 1939 var leveret Læserne 304 Aviser med tilsammen 4652 Sider (gennemsnitligt Sideantal 15,3), samt at Oplaget havde naaet de 25,000.

Paa Generalforsamlingen blev Bladets Ledelse da ogsaa stærkt rost for de naaede Resultater af bladlig og politisk Karakter, og det blev erkendt, at den Kurs, Redaktør Knud Rée havde styret siden sin Tiltræden som Redaktør gennem de vanskelige Kriseaar for Venstre fra Slutningen af Tyverne og helt op til 1938—39, havde staaet sin Prøve. VESTKYSTEN havde ikke alene holdt Stillingen, men Aar efter Aar erhvervet sig nye Læsere i Tusindvis og vundet disses Tillid, saaledes at da Tiden var inde, laa Situationen gunstig for et virkeligt Fremstød for Venstre i Ribe Amt.

Maskinsætteri.

Under Stormagtskrig og Besættelse

SEPTEMBER 1939 udbrød Stormagtskrigen, hvis Virkninger hurtigt naaede ind over Danmarks Grænser, og ogsaa for den danske Presse opstod forskellige Vanskeligheder og Indskrænkninger. Den danske Regering havde erklæret sig neutral i Stormagtskrigen, og en af den danske Presses Hovedopgaver var at støtte denne Neutralitetspolitik ved at afholde sig fra ubeherskede Ytringer til Fordel for den ene eller den anden af de krigsførende Parter, ligesom Landets vanskelige Stilling iøvrigt paalagde Pressen en stærk Tilbageholdenhed.

Den 9. April 1940 foretog den tyske Værnemagt Besættelsen af Danmark. Dette medførte naturligvis fra samme Dag stærkt ændrede Vilkaar i den danske Presses Virksomhed, og dansk Presse har levet under disse Vilkaar siden. VESTKYSTEN har i Overensstemmelse med Kongens og Regeringens Opfordringer og Erklæring bestræbt sig for at indtage en korrekt og værdig Holdning overfor Besættelsesmagten.

Sin største Opgave har VESTKYSTEN siden 9. April 1940 om Morgenen dog set i at styrke den danske N a t i o n a l f ø l e l s e og at bidrage til Sammenhold i den danske Befolkning. VESTKYSTEN har her, med sine Læsere over hele Vestjylland, i By og paa Land og i alle Samfundsklasser, en stor og vigtig Opgave, den vigtigste af alle politiske Opgaver — en Opgave, hvis rette Løsning kræver Rummelighed, Frisindethed og Frigjorthed for al Smaalighed. Forhaabentlig kan det til sin Tid siges, at VESTKYSTEN bidrog til denne Opgaves Løsning i den rette Aand og med den rette Vilje. Det er vor Hovedbestræbelse paa Bladet i Øjeblikket.

Besættelsen skabte naturligvis i første Omgang stor Nervøsitet i Befolkningen og store Vanskeligheder for Bladene. Alle Blades Oplag faldt. VESTKYSTENs ogsaa. VESTKYSTEN var i Januar 1940 naaet op til et Oplag paa ca. 25,300 — det faldt stærkt og naaede i Juli 1940 det laveste Punkt, 22,600. Men siden er Forholdene atter faldet i Ro; Oplaget er steget paany og er nu ca. 26,800.

Siden Krigens Udbrud er der ikke taget store Opgaver op. Konsolideringsbestræbelserne er blevet fortsat, og siden Efteraaret 1940 har Virksomheden været gældfri og ejet ret betydelige Reserver.

I 1941 vedtog Bestyrelsen, under Redaktion af Redaktør Knud

Haandsætteri.

Rée, at udsende en Bog om I. C. Christensen. Denne Bog, der fremtraadte i meget smukt Udstyr, blev stærkt anerkendende modtaget og udsolgt omtrent med det samme.

Af Forandringer i Bestyrelsen er der i de senere Aar sket følgende: I 1941 indtraadte Sogneraadsformand Jens Gammelby Jensen, Øse, i Stedet for S. K. Sørensen, Øse, der var afgaaet ved Døden, og i 1942 indvalgtes Sogneraadsformand Tage Rosenstand, V. Vedsted, og Smedemester Holger Lykke Thomsen, Esbjerg, i Stedet for henholdsvis Lærer Ernebjerg, V. Vedsted, og Th. Bundgaard, Esbjerg, der begge var afgaaet ved Døden. Lærer Ernebjerg var en af Bladets Stiftere og havde været Medlem af Bestyrelsen hele Perioden og ivrigt og interesseret deltaget i Arbejdet.

Afslutning

SOM vi skrev indledende: 25 Aar er ikke nogen lang Levetid i et Blads Historie. Men paa VESTKYSTEN og for VESTKYSTEN er der sket noget i de første 25 Leveaar. Fra en beskeden Begyndelse har Bladet udviklet sig til at blive et af Provinsens største Blade. Det staar i Øjeblikket efter Dansk Oplagskontrols

Opgørelse som det tredie største Blad i Provinsen. Det er Venstres største Blad.

Fra en i teknisk og anden Henseende meget beskeden Virksomhed er VESTKYSTEN vokset til et stort og omspændende Foretagende. Foruden det store Bygningskompleks i Esbjerg (Kongensgade 33—35), hvor Hovedredaktionen har sit Sæde, og hvor de store Maskinanlæg er installerede, ejer Bladet egne Bygninger i Varde, Grindsted, Brørup, Bramminge, Ribe, Tønder og Rødding og har derudover Kontorer i Ringkøbing, Skjern, Nordby og Skærbæk.

Det faste Personale bestaar af: Hovedredaktion 12 Personer. Ekspedition 7, Sætteriet 20, Trykkeriet 10, Lokalkontorer 19, ialt 68, plus en lille Armé af Avisbude.

Det Arbejde, der er blevet udført, har ofte været vanskeligt og brydsomt; men det er blevet g e n n e m f ø r t, mere eller mindre fuldkomment.

Hvad de næste 25 Aar vil bringe, véd ingen i Dag. Forhaabentlig er den Tid dog ikke alt for fjern, da Danmark atter er et frit og selvstændigt Land.

Afgørende for alt offentligt Virke i disse Tider — ogsaa for den Virksomhed, VESTKYSTENs ansvarshavende Redaktør maa udøve — er Tillid. VESTKYSTEN opfatter det som Udtryk for Tillid fra Befolkningens Side, naar Bladets Abonnenter trofast har holdt sammen om Bladet, og nye Skarer stadig slutter sig til i betydeligt Tal.

Denne Skildring af Bladets første 25 Aar kan derfor kun sluttes med at udtrykke det Haab, at Forholdene i den nærmeste Fremtid og ogsaa længere frem maa forme sig paa en saadan Maade, at denne Tillid kan bevares.

K n u d R é e.

VESTKYSTENs
FILIALER

VESTKYSTENs FILIALER

Ribe Folkeblad.

Naar der her skal redegøres for Udviklingen indenfor VESTKYSTENs Ribe-Udgave, „Ribe Folkeblad" gennem de svundne 25 Aar, er der Grund til først at dvæle ved de Mænd, der i en vanskelig Tid skaffede Ribeegnen en frisindet Avis.

Det oprindelige „Ribe Folkeblad" stiftedes i 1876 af Folketingsmand Jens Busk og en Række af Egnens Venstremænd. Bladets første Redaktør var den vestjydske Lærer Poul Christensen fra Aarre ved Varde, der to Aar før var blevet Lærer ved Ribe Borgerskole. Poul Christensen redigerede Bladet til 1. Maj 1906, da det blev overtaget af nu afdøde Redaktør Niels Marinus Nielsen, senere Redaktør af „Maribo Tidende". Redaktør Nielsen solgte i 1909 Bladet til nuværende Kollektør Chr. Jacobsen, Ribe, der selv redigerede og udgav Bladet, til han i Juni 1917 solgte det til „Den sydvestjydske Venstrepresse".

Det lykkedes ikke disse Mænd at skabe det helt store, stærke Blad, som de sikkert har drømt om, men i de gamle, gulnede Aargange ses, at de i høj Grad har været med til at give Udtryk for et folkeligt Danmark. Det var dengang — og først og fremmest under Provisorieaarene — at Højrepressen endnu stod stærkt her paa Egnen, og jeg har ved Samtaler med helt ældre forstaaet, at det netop blev „Ribe Folkeblad", der var med til at give Kraft og Næring for de Folk, der sluttede sig til Venstres Idéer.

Naar det er antydet, at Bladet abonnementsmæssigt ikke naaede den Højde, Stifterne antagelig har drømt om, saa fortjener det dog at nævnes, at Kollektør Jacobsen, før han i 1917 solgte Bladet, var naaet op paa et dagligt Oplag paa smaa 1500 — et efter Datidens Forhold anseligt Tal. Der udgik nemlig samtidig Venstreblade fra Bramminge og Vejen.

Og saa gaar da Bladet 1. Juli 1917 ind i en ny Epoke. „Ribe Folkeblad" købes af „A/S Den sydvestjydske Venstrepresse". Bladet kommer nu til at hedde VESTKYSTEN med „Ribe Folkeblad" som Undertitel. Den rige og stærke Udvikling, som Bladet nu kommer med i, er kendt.

Riberedaktionen: For Bordenden Red. Lau; ved Telefonen Journalist Rosenstand.

VESTKYSTENs Ribe-Udgave har i de forløbne 25 Aar haft fem Filialredaktører. Den første var Redaktør Carl Nielsen, Esbjerg, der dog ikke kunde begynde ved Starten 1. Juli, men først 1. November samme Aar, idet hans Arbejdskraft krævedes paa Hovedredaktionen i Esbjerg i de første Maaneder. Bladet bestyredes derfor i dette Tidsrum af Kollektør Chr. Jacobsen, der havde solgt Bladet. Carl Nielsen var derefter Redaktør til 1. Januar 1922, da han afløstes af Redaktør Chr. Westergaard, nu Bramminge. Redaktør Westergaard afløstes 16. Januar 1932 af Redaktør Melchior Hansen, der var Redaktør til 1. Juni 1934, da han overtog VESTKYSTENs Københavns-Redaktion. Derefter overtoges Redaktionen af Redaktør Carl Poulsen, der ledede Bladet til 1. September 1938, da han købte „Bogense Avis", og Stillingen blev da overtaget af Redaktør A. Lau, der endnu bestyrer Bladet. 1. Juli 1939 knyttedes endvidere Journalist K. H. Rosenstand til Bladet. Med sit enestaaende Kendskab til Ribe Bys Historie er Hr. Rosenstand blevet Bladet en god og skattet Medarbejder.

I 1933 fik Bladet egen Ejendom paa Torvet i Ribe. Hidtil havde man haft Kontor paa 1. Sal i A/S Jydsk Telefonaktieselskabs Ejendom i Grønnegade. I 1940 er Kontoret, der byggedes i 1933, paa Grund af Udvidelse af Medarbejderstaben og en Fordobling af Ekspeditionernes Antal, blevet for lille, saa der maa udvides. Udvidelsen kan paa dette Tidspunkt finde Sted, fordi der skiftes Lejer, og vi har nu to smukke, moderne og rummelige Kontorer.

Medens Bladet fra Starten helt og holdent var Oplandets Blad, varede det nogle Aar, før det kunde siges, at det ogsaa var blevet „Byens Blad". Her sker det store Gennembrud imid-

lertid paa det Tidspunkt, da Bladet bygger egen Ejendom i Ribe. I Dag har VESTKYSTEN af samtlige her udkommende Blade langt det største Holderantal.

Krigen og de dermed opstaaede Trafikvanskeligheder skabte naturligvis ogsaa Vanskeligheder med Distribueringen af Bladet, og VESTKYSTEN etablerede derfor 15. November 1940 — som den første Avis i Vestjylland — egen Transport af Aviserne pr. Gengasbil. Dette fik til Følge, at Størsteparten af Bladets Abonnenter under Ribe-Kontoret nu faar deres Avis en Time efter, at Bladet er gaaet ud af Rotationspressen i Esbjerg.

Det fortjener ved denne Lejlighed at nævnes, at Bladets Filialredaktører gennem de 25 Aar har haft en god Støtte og Hjælp fra de Bestyrelsesmedlemmer, der her paa Egnen repræsenterer „Den sydvestjydske Venstrepresse". Det har været afdøde Lærer S. P. Ernebjerg, V. Vedsted, afdøde Gaardejer Balslev Jørgensen, Gredstedbro, Folketingsmand S. Brorsen, Folketingsmand Olav Øllgaard, Gredstedbro, Gaardejer Niels Tobiassen, Hunderup, Amtsvejinspektør Kærn, Ribe, Husmand Nies Simon Nielsen, Aatte, og Sogneraadsformand Tage Rosenstand, Danelund.

Naar Bladet ved denne Milepæl staar med flere Gange saa mange Abonnenter, som de øvrige af Egnens tre Blade tilsammen, saa skyldes det naturligvis ikke alene Filialredaktørernes Bestræbelser herfor, men først og fremmest Bladets Chefredaktører, først Rs. Bendtsen og senere Knud Rée, der hver især gav Bladet sit Præg, saa alle vilde læse det.

Fra Ribe-Kontorets Filialredaktører skal der nu ved 25 Aars Jubilæet lyde en Tak til Chefredaktør Knud Rée for den Frihed, disse har haft til at forfægte Synspunkter og Anskuelser i rent lokale Anliggender. Denne Forstaaelse har virket opdragende og ansporende, og den har været til Gavn for saavel Bladet som for den Egn, paa hvilket det udkom.

A. C. Lau.

Landbodagbladet.

Bramminge.

„Landbodagbladet" stiftedes allerede i 1898 som Aktieselskab med afdøde Redaktør Sort, senere Sorø, som Leder. I 1890'erne voksede Bramminge stærkt, mange unge Folk flyttede til den hastigt opvoksende Stationsby for at prøve Lykken her. Mange forsvandt næsten lige saa hurtigt igen. Men en Del blev og tog Kaarene, som de var og skabte sig efterhaanden ved Flid og Sparsommelighed solid Velstand. Det var raske Folk, der var i Opposition til mangt og meget. Man fandt Tiden inde til, at Bramminge fik sit eget Dagblad; tidligere havde man nøjedes med et Ugeblad. Da adskillige af Byens Borgere gerne vilde polemisere, dels mod Autoriteterne og dels mod hinanden indbyrdes, var det upraktisk med et Ugeblad — det varede for længe, inden man kunde faa eller give Svar paa Tiltale i Diskus-

Interiør fra Brammingeredaktionen. Red. C. Vestergaard ved Skrivebordet.

sionen. Man syntes ogsaa, at det hørte sig til, at Byen havde sin egen Avis.

Der blev da startet et Aktieselskab, Aktierne var af et beskedent Paalydende — 10 Kr. — det var til at overse. Bladet, der redigeredes af Redaktør Sort, blev trykt i Esbjerg. Det gik i 12 Aar paa den Maade til 1910, da Aktieselskabet blev opløst, Bladet overtoges af „Esbjerg Avis", og Sort flyttede til Sorø, hvor han overtog Lokalredaktionen af „Sorø Amtstidende".

Efter „Esbjerg Avis"' Overtagelse af „Landbodagbladet" virkede forskellige Lokalredaktører ved Bladet, bl. a. nuværende Korrespondent Carl Nielsen, Esbjerg, og nuværende Forsikringsinspektør L. M. Bech, Aabenraa, der kom til Bramminge 1. April 1917, 3 Maaneder før VESTKYSTEN startedes.

1917—1942.

Da vestjydske Venstremænd besluttede at starte et stort Dagblad omfattende hele Vesteregnen, gjaldt det om at skabe et godt, økonomisk Grundlag, og det var ikke gjort med, at det nye Aktieselskab af Fru Redaktør Petersen købte „Esbjerg Avis" og „Landbodagbladet" og af Kollektør Jacobsen, Ribe, købte „Ribe Folkeblad".

Grundlaget skaffedes til Veje paa den Maade, at gode Venstremænd gik ud og tegnede Aktier hos Befolkningen til det nye Foretagende. Her paa Egnen var det særlig afdøde Gaardejer, Vurderingsformand Niels Tobiassen, Hunderup, der paatog sig dette Hverv. Han tegnede en Mængde Aktier i en Række Byer og Sogne paa Brammingeegnen. Det har sikkert ikke altid været lige let, men Tobiassen

havde Troen paa Sagen, og han forstod at bibringe Folk den samme lyse Tro, og Resultatet blev godt.

Tobiassen havde ogsaa den Tilfredsstillelse at opleve den store Fremgang for Bladet. Og de, der tegnede Aktier, fortrød ikke, at de var gaaet med. Tværtimod. De beklagede senere, at de ikke tegnede større Beløb.

I egen Bygning.

„Landbodagbladet" fik som de andre Afdelinger af VESTKYSTEN hurtig og vedvarende Fremgang baade med Hensyn til Abonnenter og Annoncer. Bladet havde i de første 12 Aar lejede Lokaler bl. a. forskellige Steder i Nørregade hos Snedkermester Zabel og Slagter Mortensen, paa Trianglen, hvor nu Beiter Lauridsen har Herreekviperingsforretning, og hos Cigarhandler F. Mogensen, hvor Ribe Diskontobank har Kontor. Men det var utilfredsstillende i det lange Løb. I 1929 købte Selskabet af Skomager Klingenberg en Byggegrund paa Hjørnet af Storegade og Sct. Knuds Allé en smal Jordstrimmel paa godt 200 Kvadratmeter for en Pris af 6500 Kr., endda kun ca. Halvdelen af Grunden maatte bebygges. Det var Bramminges dyreste Grund, og det er da ogsaa den Grund i Byen, der er ansat til den højeste Grundskyld. Her lod VESTKYSTEN opføre den kendte 3 Etagers Hjørneejendom, der dels benyttes af Bladet selv og dels er lejet ud. Bygningen opførtes af Bramminge-Haandværkere efter Tegning udført af nu afdøde Arkitekt Larsen, Esbjerg.

For nogle Aar siden fremkom der Planer om at anlægge et Torv og Parkeringsplads paa Hotel Kikkenborgs Gaardsplads. For at denne Plan kunde realiseres, maatte Pladsens Naboer og Genboer punge ud med kontante Beløb. VESTKYSTEN ofrede for sit Vedkommende 2000 Kr. hertil.

I de forløbne 25 Aar er der paa Bladomraadet sket en mægtig Udvikling. Det gamle „Landbodagblad", der var paa 4 Sider, er udvidet Gang paa Gang og udkommer nu med 12—16 Sider. Ogsaa Distributionen har været under stærk Udvikling, idet Abonnenterne i stort Tal — ogsaa paa Landet — faar deres Avis udbragt om Aftenen ved Hjælp af Rutebiler og Budruter. I den sidste Tid er Aftenudbringningen indskrænket en Smule paa Grund af Nedlæggelse og Indskrænkning af Bilruter. Men det er forhaabentlig midlertidigt.

Lokalredaktører siden 1917.

Med VESTKYSTENs Overtagelse af „Landbodagbladet" var L. M. Bech som meddelt Lokalredaktør. Han fortsatte til 1925.

De senere Lokalredaktører har været:

Vejlager	1925—26
N. A. Mortensen	1926—28
C. M. Hansen	1928—32
C. Vestergaard	1932—

C. Vestergaard.

Ribe Amtstidende — Varde Dagblad.

Spørgsmaalet om Tilslutning til Oprettelse af et stort, sydvestjydsk Venstreblad blev jævnligt drøftet ved Møderne inden for Venstres Organisationer i Vardekredsen i Aarene før VESTKYSTENs Start i 1917. Det var „Ribe Amtstidende", der bladligt beherskede Vardekredsen. Bladet ejedes af en Privatmand, der havde et stort økonomisk Udbytte af Virksomheden, men Bladets Indhold tilfredsstillede ikke Læserne, og der var derfor i Vardekredsen stor Interesse for Spørgsmaalet om en Forbedring af de bladlige Forhold. Allerede i 1912 blev dette Arbejde taget op, og der blev nedsat et Udvalg til at arbejde videre med Sagen. Dette Arbejde havde imidlertid trange Kaar, indtil der i 1917 viste sig en Udvej, idet man i de andre Egne af Ribe Amt havde taget Arbejdet op for en Ændring af Bladforholdene, og i dette Arbejde traadte Udvalget for Vardekredsen nu ind.

Hermed var man fra Vardekredsen med i Starten af „Den sydvestjydske Venstrepresse".

Det var Hensigten at danne dette nye Selskab paa Grundlag af de bestaaende Venstreblade i Amtet, som skulde overtages af det nye Selskab. Saaledes skete det i Esbjerg, Bramminge og Ribe, og saaledes skulde det ogsaa være gaaet i Varde.

Her skete imidlertid det, at „Ribe Amtstidende"s Udgiver overdrog sit

Varderedaktionen. I Forgrunden Journalist Hansen.

Blad til et nyt Aktieselskab, som i Hast blev dannet — ja i Virkeligheden vistnok først dannedes efter, at Overtagelsen var sket.

Under det forberedende Arbejde havde ca. 800 Mænd og Kvinder fra Vardeegnen sluttet sig til „Den sydvestjydske Venstrepresse". Forudsætningen for Aktietegningen var, at Selskabet udgav et Blad i Varde, og den 1. Oktober 1917 udsendtes det første Nummer af „Varde Dagblad".

Som Redaktør af „Varde Dagblad" ansattes Redaktør Johs. Rudfeldt, Odder. Rudfeldt kunde imidlertid ikke afvikle sine Forhold i Odder saa hurtigt, at han kunde tiltræde Pladsen i Varde 1. Oktober. Den unge Højskolelærer Salomon Frifelt, der havde været Lærer paa Levring Højskole, traadte da til og var i den første Maaneds Tid Redaktør af „Varde Dagblad".

Det var ikke den eneste Gang, Salomon Frifelt kom til at passe Redaktionen af „Varde Dagblad". Redaktør Rudfeldt fratraadte med Udgangen af August 1918 Stillingen, og fra 1. September dette Aar antoges Journalist P. Friis, der i sin Tid havde været ansat ved „Ribe Amtstidende" og „Esbjerg Avis". Friis var imidlertid paa dette Tidspunkt, da han fik Ansættelse ved „Varde Dagblad", indkaldt til Tjeneste i Sikringsstyrken, og det blev paany Salomon Frifelt, der i ca. halvanden Maaned passede Virksomheden.

Det var under beskedne Forhold, „Varde Dagblad" indledede sin Virksomhed. Tegningen af Aktionærer og Abonnenter var gaaet godt. Det var Hensigten at vente med Udsendelsen af „Varde Dagblad", til Selskabet havde faaet en ny Trykkemaskine, men da der mod Forventning — og Aftaler — vedblev at være et lokalt Venstreblad i Varde, blev Starten af „Varde Dagblad" forceret frem til den 1. Oktober.

Red. P. Friis i sit Kontor.

Salomon Frifelt fortæller, at han begyndte i en tom Lejlighed i Kræmmergade 10, hvor Kontoret forøvrigt havde til Huse indtil 1931. Hans første Opgave var at feje Høvlspaaner op efter Haandværkerne, hans næste at bearbejde Telefonselskabet for hurtigst muligt at faa indlagt Telefon.

Men der blev snart andet at tage fat paa. For hvert Kvartal, der gik, steg Annonce- og Abonnementsindtægten. Den utrættelige Arbejdskraft og lysende Optimisme, som udstraalede fra Redaktør Bendtsens Personlighed, smittede Medarbejderstaben, og den Fremgang i Bladets Indtægter og stigende Tilslutning af Abonnenter, som stadig kunde noteres, gjorde det let at overvinde Vanskelighederne.

Thi naturligvis var der Vanskeligheder. I mange Aar maatte „Varde Dagblad" saaledes undvære de kommunale Annoncer — et Udtryk for, at Bystyret ikke vilde anerkende Bladets Eksistens. Men ogsaa denne Vanskelighed blev overvundet, og den Dag kom, da Byraadet vedtog at avertere i „Varde Dagblad". En ny Skanse var indtaget.

I de forløbne Aar var Byens Opland erobret, og Tanken om at rejse Bladets egen Bygning i Varde var gentagne Gange ventileret. Det var en Dag, der erindres med Stolthed og Glæde, da Selskabets Bestyrelse vedtog at rejse Bladets Bygning paa Hjørnet af Nygade og Smedegade, hvor Indflytningen skete i 1931. Dette var en betydelig Mærkepæl i „Varde Dagblad"s Historie.

Den næste møder vi tre Aar senere. Da skete det, at Selskabet „Den sydvestjydske Venstrepresse" overtog „Ribe Amtstidende", som sammenslutedes med „Varde Dagblad", og Varde havde derefter kun eet Venstreblad „Varde Dagblad - Ribe Amtstidende". Det var den Tanke, der var søgt virkeliggjort i 1917, som nu blev realiseret. De fleste af dem, der i Aarene 1912—17 var med i Arbejdet for Forbedring af Bladforholdene i Vardekredsen, oplevede denne Sammenslutning, der var et Vidnesbyrd om den Samhørighed med Egnens Befolkning, „Varde Dagblad" havde faaet, og den Position, Bladet havde skabt sig.

Denne nære Forbindelse med By og Egn er stadig udviklet. Aarene siden har stadig vist Fremgang. Et Par tørre Tal fortæller det. „Varde Dagblad"s Abonnementsindtægt var i 1941 ca. 6 Gange saa stor som i 1927 og Annonceindtægten ca. 3 Gange saa stor.

Naar den, der har været knyttet til „Varde Dagblad" i omtrent alle de forløbne 25 Aar, ser tilbage over Aarene, der er gaaet, er det med Glæde og Tilfredshed, med Taknemmelighed for det Samarbejde, som har været indadtil i VESTKYSTEN, og med Taknemmelighed for den Maade, hvorpaa Befolkningen i By og paa Land har sluttet op om Bladet.

P. Friis.

Grindsted Dagblad.

„Grindsted Dagblad" udkom første Gang 2. Januar 1918.

Her paa Egnen savnede man et lokalt Dagblad med Tilknytning til Amtet. Der var langt til Købstæderne Varde, Vejle og Kolding, hvor de nærmeste Bladkontorer laa, og der blev talt om Bladspørgsmaalet Mand og Mand imellem.

Dette førte til, at forskellige Venstremænd tog Bladspørgsmaalet op og førte Forhandlinger til forskellige Sider om at faa et Bladkontor oprettet i Grindsted.

„A/S Den sydvestjydske Venstrepresse" var den Gang et nyt Foretagende, men præget af Energi og Lyst til at „vinde nyt Land", og fra dette Selskabs Side mødte man den største Forstaaelse af Sagen.

Der blev holdt Møde om Bladspørgsmaalet, hvor Landstingsmand Gregers P. Gregersen, Gjesing, paa „A/S Den sydvestjydske Venstrepresse"s Vegne gav Sagen sin Tilslutning, og den 2. Januar 1918 udkom saa det første Nummer af „Grindsted Dagblad". 6. Maj samme Aar blev Bladets Hovedtitel VESTKYSTEN.

Kredsens daværende Folketingsmand, Laurids Rasmussen, Grindsted (Folketingsmand fra 21. Ja-

Bygningen i Grindsted. – I Hjørnet indsat Red. H. C. Larsen.

nuar 1890—20. April 1918), Sogneraadets Formand, I. P. J e n s e n, nu Medlem af Amtsraadet, der har været i VESTKYSTENs Bestyrelse fra Starten, og Venstrevælgerforeningens Formand, Landpost L. P. M o e s g a a r d, Grindsted, var alle behjælpelige med Starten, og „Grindsted Dagblad" vandt ret hurtigt en sikker Position blandt Befolkningen paa hele Grindstedegnen og har trods stigende Konkurrence gennem Aarene jævnt og støt fortsat

Fremgangen, saa det har vundet Indpas i stadigt større Opland.

En medvirkende Aarsag til Bladets voksende Udbredelse har været Hedens Opdyrkning og de mange ny Hjem, der er oprettet som Følge deraf. I de svundne 25 Aar er store Strækninger af Heden paa Grindstedegnen opdyrket af Egnens dygtige og stræbsomme Landbostand, og saavel Grindsted som Byerne i Oplandet har nydt godt deraf og er ligeledes vokset betydeligt.

Fra „Hedens Domkirke" i Grindsted, der indviedes i 1923, kan man nu se ud over et Landskab, der fra store Hedestrækninger gennem blot 25 Aar har forandret Udseende til et langt frodigere Landskab, og de mange nye Hjem med røde Tage, indhegnet af lunende Plantning og smukke Haver, bidrager i høj Grad til at forskønne Egnen.

I 1890'erne skulde en Minister ave kaldt Grindstedegnen for „det mørke Fastland". Nu er der kun faa af de „mørke" Pletter tilbage.

Som Oplandsby har Grindsted gode Betingelser. Den ligger ganske vist i et Hjørne af Amtet, men det betyder nu ikke saa meget mere. Der er Jernbaneforbindelse i 6 Retninger og gode Vejforbindelser.

Paa denne Egn har „Grindsted Dagblad" saa øvet sin Gerning i 25 Aar og søgt efter bedste Evne at være et Talerør for Befolkningen og skrive Egnens Dagbog til Gavn og Glæde.

Det har været umuligt at gøre alle tilpas, men det er Helheden, det kommer an paa, og der er Grund til ved et Jubilæum at takke Bladets Læsere for den store Trofasthed, de har vist, og for Overbærenhed, hvor der har været noget at udsætte.

„Grindsted Dagblad" havde først Kontor i Ejendommen Borgergade 10. I 1923 flyttedes dette til Ejendommen „Esbjerghus", Nørregade 3, og her havde Bladet Kontor og Bolig til Redaktøren til 1928, da det rykkede ind i VESTKYSTENs egen moderne Ejendom i Jernbanegade Nr. 5, hvor der er Kontor og Bolig for Redaktøren i Stueetagen. Bygningen indviedes den 19. November 1928.

Hermed var et stort Skridt naaet, hvad de ydre Forhold angik, og Resultatet har svaret til Forventningerne.

„Grindsted Dagblad" blev en kort Tid i Begyndelsen redigeret af Journalist Moos, hvorefter Rudolf Nielsen traadte til som Redaktør. Han blev i 1919 afløst af Morten Kamphøvener, der virkede ved Bladet til Efteraaret 1922. Fra 1. Oktober 1922 har H. C. Larsen redigeret „Grindsted Dagblad" og kan saaledes ved 25 Aars Jubilæet se tilbage paa ca. 20 Aars Virksomhed ved dette. Forinden havde H. C. Larsen dog ogsaa jævnligt skrevet Bidrag til VESTKYSTEN og saaledes haft Forbindelse med Bladet omtrent fra dets Start.

— Ved et Jubilæum kunde der være Grund til at fremdrage mange Episoder af Bladets Historie, men det vil føre for vidt, men en Tak skal der lyde til Medarbejdere gennem de 25 Aar og til Befolkningen, der saa trofast har staaet sammen om Bladet.

Vi staar maaske overfor strenge Tider, men lad os da tænke paa, at der i Danmarks Saga altid har været Opgangs- og Nedgangstider, Sejre og Nederlag, og trods de vekslende Kaar blev Livet levet, og Landets Børn fandt det daglige Brød saavel som Sjæleføde.

H. C. Larsen.

Tønder Avis.

„Tønder Avis"' Data gaar helt tilbage til Genforeningen. 1. April 1920 begyndte Arbejdet hernede, og Bladets første faste Medarbejder var Seminarielærer Claus Eskildsen.

Det var et haardt Job til at begynde med. Men Eskildsen tog fat med frisk Mod og sejg Udholdenhed. Begyndelsesvanskelighederne var ikke smaa. Det var nyt Land, der skulde dyrkes op. Land, der i 50 Aar havde været skilt fra Moderlandet, men heldigvis havde det ikke mistet sin nationale Karakter, Befolkningen var forblevet trofast mod sin nationale Fortid. Selv om man altsaa ikke stod fremmed over for hinanden, tog det Tid, inden den rigtige Kontakt mellem Bladet og dets Læsere var oprettet. Vanskeligheder var der som sagt nok af. Bladet blev til at begynde med hver Dag sendt herned med Motorcykle, og det kunde hænde, at Motorcyklisten med Aviser og det hele forsvandt i et af de store Huller, som Krigsaarene havde efterladt paa de sønderjydske Landeveje. Mange Steder var det saa slemt, at det nærmest var en Kunst at balancere uden om Hullerne.

Men Arbejdet gik efter det gode Princip: Paa'en igen. Eskildsen satte ufortrødent Ploven i Jorden og trak den ene Fure efter den anden. Nok var Jorden stiv og stædig at bearbejde, men Resultaterne viste sig snart. Der var Grobund for Bladet.

Lige saavel som der var Modgang og Skuffelser, var der ogsaa Opmuntring. En Række gode Venstrefolk paa Egnen gik ind som Aktionærer i Bladet, og Amtsskolekonsulent Nicolaj Svendsen tog Plads i Bestyrelsen. Det var selvsagt en Opmuntring og Lettelse for den, der gjorde det daglige Arbejde, at have disse Mænd siddende rundt omkring som Støtter for Bladet.

Der var ikke mange Abonnenter til at begynde med, men der sporedes snart en jævn og støt Udvikling fremefter fra Aar til Aar. 1. Januar 1923 var Bladets Position saa befæstet, at der kunde oprettes et fast Kontor. Hos en Marskandiser fandtes et Par Genstande til at sætte ind i det, og 1. Januar flyttede Bladet ind i et lille Hummer Østergade 59. Der kom hverken Sol eller Maane derind, og Osen fra en lille Kanonkakkelovn med et tre Meter langt Aftræksrør var ikke den bedste Inspiration til at koncentrere sig om Nyhedsstof. Samtidig

Bygningen i Tønder.

blev Frøken Jenny Opstrup, som nu ejer Tønder Kiosk, ansat som Kontorbestyrerinde til at passe det daglige Arbejde paa Kontoret med Annoncer, Abonnement o. s. v. Eskildsen stod stadig for det redaktionelle. Det var uhyre vanskeligt at skaffe pasende Lokaler paa de Tider, men et halvt Aars Tid senere lykkedes det at skaffe et rigtigt Kontor hos Snedkermester Hans Outzen i Vestergade, hvor man lejede den Butik, der nu er indrettet til Modemagasin. Her var man godt kørende, hvad Lokalerne angik. Det var et lyst og venligt Rum med Guldbogstaver paa Vinduet, og saa at sige paa Strøget.

I Mellemtiden havde det redaktionelle Arbejde ogsaa antaget et saadant Omfang, at det ikke mere kunde bestrides som Fritidsbeskæftigelse. Eskildsen nedlagde Pennen, og med Indflytningen i Vestergade begyndte et nyt Afsnit i Bladets Historie, idet den første faste Lokalredaktør blev ansat. Det blev en ung Mand fra Tønder, Charles Hveysel Borch, en Søn af Købmand Borch, Allégade.

Halvandet Aar senere købte Frøken Opstrup Tønder Kiosk, og Bladet flyttede med. Kontoret var saa i en Aarrække i et Bagværelse i Kiosken. Imens gik Udviklingen sin Gang med stigende Omsætning i Annoncer og Abonnement. Der var ogsaa god Omsætning i Lokalredaktører. Efter Hveysel Borch fulgte Kamp-Schiøtt, og i et Par Aar laa Lokalredaktionen i Hænderne paa Lærer Warncke, nu Overlærer ved Kommuneskolen i Nordborg. Han efterfulgtes af Chr. Jessen, og han igen den 1. Oktober 1928 af Bladets nuværende Lokalredaktør Hans Thomsen. 1. Oktober 1928 blev forsaavidt ogsaa et Vendepunkt i Bladets Lokalhistorie, da Bladet købte en Ejendom Storegade 2 paa Hjørnet af Torvet og Søndergade. Samtidig traadte Frøken Opstrup fra som Kontorbestyrer, idet hendes egen Forretning lagde fuldt Beslag paa hendes Tid.

Red. H. Thomsen.

Saadan omtrent er VESTKYSTENs Lokalhistorie for Tønder-Kontorets Vedkommende. De 22 Aar, der er gaaet siden Starten, forekommer som en lang Tid. Vist saa er den lang, og den har til Tider ogsaa været trang med en strid Modvind, der nok kunde slaa Modet ned for en Stund. Men efter Mørketid kommer der altid Lysning igen. De 22 Aar føles ikke som en Evighed, fordi de har været opfyldt af Kamp og Arbejde. Den Position, Bladet indtager i Dag hernede, er man naturligvis ikke kommet sovende til. I de mellemliggende Aar er Annonceomsætningen og Abonnementet mangedoblet. Bladet er blevet Egnsblad i

Ordets rette Betydning. VESTKYSTEN findes i Dag i de fleste Hjem i Sydvestjylland.

Iøvrigt kan nævnes, at 1941 var et af de største Opgangsaar for Bladet hernede. Kontorets samlede Pengeomsætning gik op over 40,000 Kr.

Vi kan hernede fra med Tilfredshed yde vort Bidrag til Bladets Jubilæum. Her er Princippet om aldrig at give op omsat i Virkelighed med et Resultat, som baade Bladet i det hele, og de, der har med det at gøre, kan være bekendt. Men det er naturligvis kun opnaaet ved, at alle har lagt Kræfterne i. Vi tænker i den Forbindelse ikke mindst paa de mange trofaste Medarbejdere ude i Marken. Det er her, den store Indsats gøres. Derfor vil jeg slutte mit Bidrag til Jubilæumsudgaven med en oprigtig Tak til mine mange Medarbejdere, hvad enten de tjener Bladet som Bude eller Meddelere, for den Støtte, de giver. Trofasthed og Sejghed har altid været et Særkende for Vesteregnen, og jeg har intet Sted mødt en bedre Forstaaelse af Betydningen ved at lægge Kræfterne i samtidig, end hernede.

H. Thomsen.

Brørup—Holstedkontoret.

Red. J. Larsen.

Fru Kamma Rahbæk Larsen.

I Efteraaret 1924 blev det besluttet at oprette en Afdeling for VESTKYSTEN paa Holsted—Brørup—Vejen Egnen. Kontoret aabnedes 1. December 1924 i Holsted By, og Arbejdsomraadet kom til at omfatte Oplandet fra Holsted og Øst paa.

Som Leder af denne nye Afdeling

antoges J. Larsen, der siden den 12. August 1922 havde haft Ansættelse paa VESTKYSTEN („Landbodagbladet") i Bramminge.

Den 1. April 1925 blev der lejet et Kontor i Brørup Stationsby, og da trafikmæssige og andre praktiske Grunde gjorde det mere hensigtsmæssigt at oprette et mere fast Afdelingskontor her, flyttede Larsen den 11. August 1925 til Brørup, der fra denne Dag blev den midtsamlende By for Arbejdet i dette Omraade.

Der var pr. 1. December 1924 noteret 26 Abonnenter i Brørup, et Tal, der nu er mere end 10 Gange saa stort, et glædeligt Tegn paa VESTKYSTENs Tilknytning til Brørup-Egnens Befolkning.

Den 1. Juli 1931 købte Bladet selv Ejendommen Nørregade 15 i Brørup. Siden 1. Oktober 1925 har Fru Kamma Rahbæk Larsen været Medhjælper paa Kontoret i det daglige Arbejde.

J. Larsen.

Røddingkontoret.

Ejendommen i Rødding.

Efter Ønske og Henvendelse fra forskellig Side besluttede VESTKYSTEN i Efteraaret 1933 at udvide med et Kontor i Rødding og ansætte en stedlig Redaktør for at betjene Haderslev Vesteramt bedre, end det hidtil havde været Tilfældet.

Underskrevne ansattes som Redaktør og Medarbejder for denne Afdeling 1. September 1933 og har været det siden.

De 9 Aar betyder en uafbrudt Udvidelse og Udvikling. Fra sit Arbejde, bl. a. 9 Aar ved „Hejmdal", var Lederen kendt i Sønderjylland og havde god Kontakt med Befolkningen, og hans Opgave med „at vende Befolkningens Øjne mod Vest" gav fra Begyndelsen gode Resultater, hvortil ogsaa var medvirkende, at Befolkningen indenfor dette Omraade var knyttet til Vestjylland ved mange Forbindelser. Gaar man Slægtshistorierne igennem, viser det sig, at al Fornyelse til dette Omraade er kommet fra Vestjylland. Under Fremmedherredømmet bosatte mange Sønderjyder sig i Vestjylland, og endelig spænder det økonomiske Liv i Dag mange Traade mellem Esbjerg og denne Landsdel.

Da VESTKYSTEN meldte sig som lokal Avis, faldt det derfor i god Jord.

I 1937 vedtog Bestyrelsen for Bladet at opføre egen Nybygning i Rødding paa en Grund ud til Byens Torv, som var erhvervet Aaret før. Huset, som opførtes i 1937 om Sommeren af Rødding-Haandværkere, er en 2-Etagers Bygning med Butikker forneden og to Lejligheder foroven i de øverste Etager, i 1941—42 udvidet med en Lejlighed i Stueetagen ogsaa, saaledes at Huset har tre Lejligheder med o Butikker.

Det er ejendomsskyldvurderet til 36,000 Kr., og brandforsikret for 60,000 Kr., og uden Heftelser af nogen Art.

I de forløbne Aar har Bladet haft god Fremgang indenfor hele Omraadet, og Annonce-Omsætningen er stadig stigende.

Afdelingen har — det tør vel nok antydes — sin Andel i VESTKYSTENs gode Stilling og Fremgang.

Edv. Sørensen.

Skjernkontoret.

Med VESTKYSTENs voksende Udbredelse i den sydligste Del af Ringkøbing Amt var det naturligt, at der blev oprettet en Forpost et Stykke fra det Omraade, hvor Bladet var eller var ved at blive indarbejdet. Derfor antoges i 1926 en Meddeler i Skjern. Det var daværende Kioskejer A. Lidegaard, der senere blev Opsynsmand paa Skjern Svineslagteri, og som døde i Foraaret 1941 som Følge af Bombenedslag.

A. Lidegaard varetog VESTKYSTENs Interesser paa disse Egne til 1. Jan. 1934, da Redaktør K. Larsen blev forflyttet fra Bladets Kontor i Skærbæk til Skjern. Da Redaktør Larsen kom til Skjern var der ganske faa Abonnenter i Skjern og Tarm, men det varede ikke længe, inden Bladet kom ind i en rig Udvikling paa Egnen, der har holdt sig hele Tiden siden, saa VESTKYSTEN nu er det mest udbredte

Dagblad i den sydligste Del af Ringkøbing Amt.

Den 1. Juli 1939 blev Redaktør Larsen forflyttet til VESTKYSTENs da ny oprettede Kontor i Ringkøbing, og som ny Redaktør i Skjern blev antaget Holger Lund, der siden har været her. I Redaktør Larsens Tid var Bladets Kontor hans private Hjem, men ved Redaktørskiftet blev der oprettet et særskilt Kontor, og VESTKYSTEN har nu til Huse paa Byens Hovedgade.

Holger Lund.

Red. Holger Lund.

Ringkøbingkontoret.

VESTKYSTENs Kontor i Ringkøbing er det sidst oprettede af Bladets mange Filialkontorer. Kontoret begyndte sin Virksomhed den 1. Juli 1938 med Johs. Ingvartsen som stedlig Redaktør.

Det var naturligvis VESTKYSTENs stadig større Udbredelse i det vidtstrakte Amt, der gjorde, at Bladets Ledelse fandt det formaalstjenligt at oprette et selvstændigt Kontor i Amtsbyen. Ikke for at tage Konkurrencen op med det stedlige Venstreblad eller de øvrige Venstreblade i Amtet, men for at yde Bladets Holdere i Amtet den bedst mulige Nyhedstjeneste. Og vi véd, at ikke mindst vore Læsere i den sydlige Del af Amtet med Glæde har hilst Oprettelsen af Kontoret i Ringkøbing.

Begyndelsen var naturligvis beskeden, men i de snart forløbne 3 Aar har der været en saadan Fremgang baade med Hensyn til Holderantallet og Annoncemængden, at Kontoret har vist sin Berettigelse. Og i VESTKYSTENs Jubilæumsaar er Fremgangen saa stor, at den giver gode Løfter for Kontorets fortsatte Virksomhed. — VESTKYSTEN har praktisk talt nu Abonnenter og Annoncører i alle Egne af Amtet.

Johs. Ingvartsen var, som nævnt, den første stedlige Redaktør, og der blev lejet Kontor Bredgade 8, hvor Kontoret stadig har til Huse. Ingvartsen kom fra Sønderjylland, hvor han havde taget stærkt Del i Arbejdet indenfor Venstres Ungdom. Bladvirksomhed passede ham dog ikke rigtig,

Red. Karl Larsen.

og efter et Aars Forløb gik han over i anden Virksomhed. Hans Efterfølger blev Redaktør K. Larsen, Skjern, der har været stedlig Redaktør i Ringkøbing siden 1. Juli 1939.

Larsen er oprindelig Typograf. Han kom i Lære 1. Maj 1917 — altsaa i Aar for 25 Aar siden — paa „Vendsyssel Folkeblad" i Brønderslev, men et Aars Tid efter udstaaet Læretid gik han over i Journalistiken. Han fik Ansættelse som Journalist paa „Morsø Avis" i Nykøbing Mors, og her var han i 6 Aar, indtil han 1. Januar 1930 blev knyttet til VESTKYSTEN, først som Medarbejder ved Hovedkontoret, derefter fra 1. April 1930 som Lokalredaktør i Skærbæk og fra 1. Januar 1934 Lokalredaktør i Skjern.

Karl Larsen.

Københavnskontoret.

Venstres Pressebureau og Ritzaus Bureau var fra 1917 VESTKYSTENs eneste Forbindelser i Hovedstaden, men i 1930 knyttedes Redaktør Carl Hansen til Bladet og var til 1934 dets særlige Forbindelse i København ved Siden af Betjeningen fra de to Bureauer. Hans Opgave var gennem daglig Kontakt med Bladets Hovedredaktion at fremskaffe Stof af særlig Interesse for den sydvestjydske Landsdel og iøvrigt at skrive Korrespondancer fra Hovedstaden. Redaktør Carl Hansen var en fremragende Skribent, der som faa forstod at levendegøre sit Stof, saavel det politiske som det causerende. I 1934 rejste han til den stridbare By Skive, hvor han med hele sin Energi kastede sig ud i det, som han kaldte den politiske Hedningemission. I 1940 døde han af et Hjerteslag, slidt op af sit Arbejde og af sit Temperament.

Ved Carl Hansens Fratræden i 1934 skete der en Omlægning af VESTKYSTENs Redaktion i Hovedstaden. Den stadigt fremrykkede Trykketid vanskeliggjorde Nytten af Venstres Pressebureaus Radiobetjening. Det var nødvendigt at slaa ind paa en udvidet Telefonbetjening med Hensyn til Nyhedsstoffet, og da den, der skriver disse Linjer, i Juni 1934 blev forflyttet fra Ribe til København, blev For-

bindelsen med Venstres Pressebureau afbrudt, men samtidig indførtes Fjernskrivningsforbindelse med Ritzaus Bureau, hvilket betød en stor og nyttig Udvidelse af Bladets Telegramservice.

Hovedopgaven for VESTKYSTENs Redaktion i Hovedstaden er at følge Rigsdagsarbejdet, og Kontoret er derfor paa Christiansborg. Men iøvrigt har Redaktionen i København til Opgave at skrive om alt, som har Interesse for de vestjydske Læsere, og flere Medarbejdere er derfor periferisk knyttet til den.

Under normale Forhold kan en Del af Stoffet sendes med Posten, men Telefonen er det vigtigste Forbindelsesled mellem København og Esbjerg, og takket være den elektriske Diktafon er det betydelige Stofmængder, som i Løbet af kort Tid kan afgives til Redaktionen i Esbjerg. For Tiden maa praktisk talt alt Stoffet telefoneres, og det hænder ofte, at Linien mellem København og Esbjerg i Løbet af Dagen er benyttet af VESTKYSTEN en Time og derover.

Foruden Vanskeligheden ved at indrette sig paa faste Radio-Udsendelsestider var Ønsket om en særlig Rigsdagsbetjening en af Aarsagerne til, at Redaktionen i København oprettedes. Ved at have egen Rigsdagsmedarbejder har VESTKYSTEN Mulighed for at faa Rigsdagsstoffet tilrettelagt efter Interesserne i Vestjylland, det vil sige udførlige Referater og udførlig Reportage om de Problemer, som interesserer de vestjydske Læsere, og korte Omtaler af det Rigsdagsstof, som ikke i saa høj Grad berører Vestjylland. Et Referat, som skal dække en lang Række Blade, kan ikke tage dette Hensyn.

Redaktionen i København har medvirket ved Gennemførelsen af en lang Række Kampagner af politisk, økonomisk og social Karakter, og Kendsgerningerne har vist, det er gavnligt i Hovedstaden at være repræsenteret af en Redaktion, som kender de vestjydske Forhold, og som efterhaanden har faaet Forbindelse knyttet med de Organer og Institutioner, der har den afgørende Myndighed i de paagældende Spørgsmaal.

Betydningen af en selvstændig Redaktion i København er afhængig af den mest intime Forbindelse med Hovedredaktionen, og derfor er der mindst een Gang om Dagen telefonisk Konference mellem Bladets Chef og Redaktionen i København. Der blev engang skrevet i VESTKYSTEN, at Bladet skulde skrives fra Vestjylland til Christiansborg og ikke omvendt, og derfor er det paakrævet, at Hovedredaktionen gennem Forbindelsen i København dagligt holdes orienteret

Red. C. Melchior Hansen.

ogsaa om den Rigsdagspolitik, der endnu ikke har officiel Karakter. Kun derigennem kan Bladets Kommentarer fremkomme saa tidligt, at de kan faa Betydning for den videre Udvikling af en Sag, og i de glade Aar, da der kunde skrives frit, opnaaede VESTKYSTEN at blive det Blad, som oftest omtaltes fra Rigsdagens Talerstole og oftest citeredes i den danske Presse.

C. Melchior Hansen.

Fjernskriver og elektrisk Diktaphon.

VESTKYSTENs OPLAG.

OPLAGSKONTROLLENS ERKLÆRING

Undertegnede har undersøgt Dagbladet

V E S T K Y S T E N

der udkommer saavel under Hovedtitlen VESTKYSTEN som med følgende Undertitler:

„Esbjerg Avis"
„Fanø Avis" („Esbjerg Avis")
„Varde Dagblad"
„Tønder Avis"
„Ribe Folkeblad"
„ Landbodagbladet"
„Grindsted Dagblad",

Bøger og Regnskaber og konstateret, at Bladets Oplag for 2. Halvaar 1941 fordeler sig saaledes:

VESTKYSTEN (uden Undertitel)

Nettooplag	1.587
Frieksemplarer	40
Makulatur og Retur	115
Bruttooplag	**1,742**

VESTKYSTEN — „Esbjerg Avis"

Nettooplag	8.854
Frieksemplarer	289
Makulatur og Retur	185
Bruttooplag	**9.328**

VESTKYSTEN — „Fanø Avis („Esbjerg Avis")

Nettooplag	355
Frieksemplarer	3
Makulatur og Retur	48
Bruttooplag	**406**

VESTKYSTEN — „Varde Dagblad"

Nettooplag	6.514
Frieksemplarer	28
Makulatur og Retur	196
Bruttooplag	**6.738**

VESTKYSTEN — „Tønder Avis"

Nettooplag	1.515
Frieksemplarer	82
Makulatur og Retur	48
Bruttooplag	**1.645**

VESTKYSTEN — „Ribe Folkeblad"

Nettooplag	2.590
Frieksemplarer	25
Makulatur og Retur	130
Bruttooplag	**2.745**

VESTKYSTEN — „Landbodagbladet"

Nettooplag	1.804
Frieksemplarer	11
Makulatur og Retur	62
Bruttooplag	**1.877**

VESTKYSTEN — „Grindsted Dagblad"

Nettooplag	1.574
Frieksemplarer	28
Makulatur og Retur	49
Bruttooplag	**1.651**

VESTKYSTEN med og uden Undertitel, ialt:

Nettooplag	24.793
Frieksemplarer	506
Makulatur og Retur	833
Bruttooplag	**26.132**

KØBENHAVN, den 28. Marts 1942.

J. P. Strobel,
statsautoriseret Revisor.

Max Kjær Hansen,
Oplagskontrollens Leder.

Den ovenfor omtalte Undersøgelse er foretaget paa Foranledning af „Dansk Reklame-Forenings Oplagskontrol", og godkendt af Oplagskontrollens Bestyrelse.

KØBENHAVN, den 28. Marts 1942.

E. Pugh,
Formand for Dansk Reklame-Forening.

KØBENHAVN, den 25. April 1942.

Til
Dagbladet VESTKYSTEN
Esbjerg

Efter at Kontrollen er tilendebragt meddeles, at det gennemsnitlige Oplag for Januar Kvartal 1942 er:

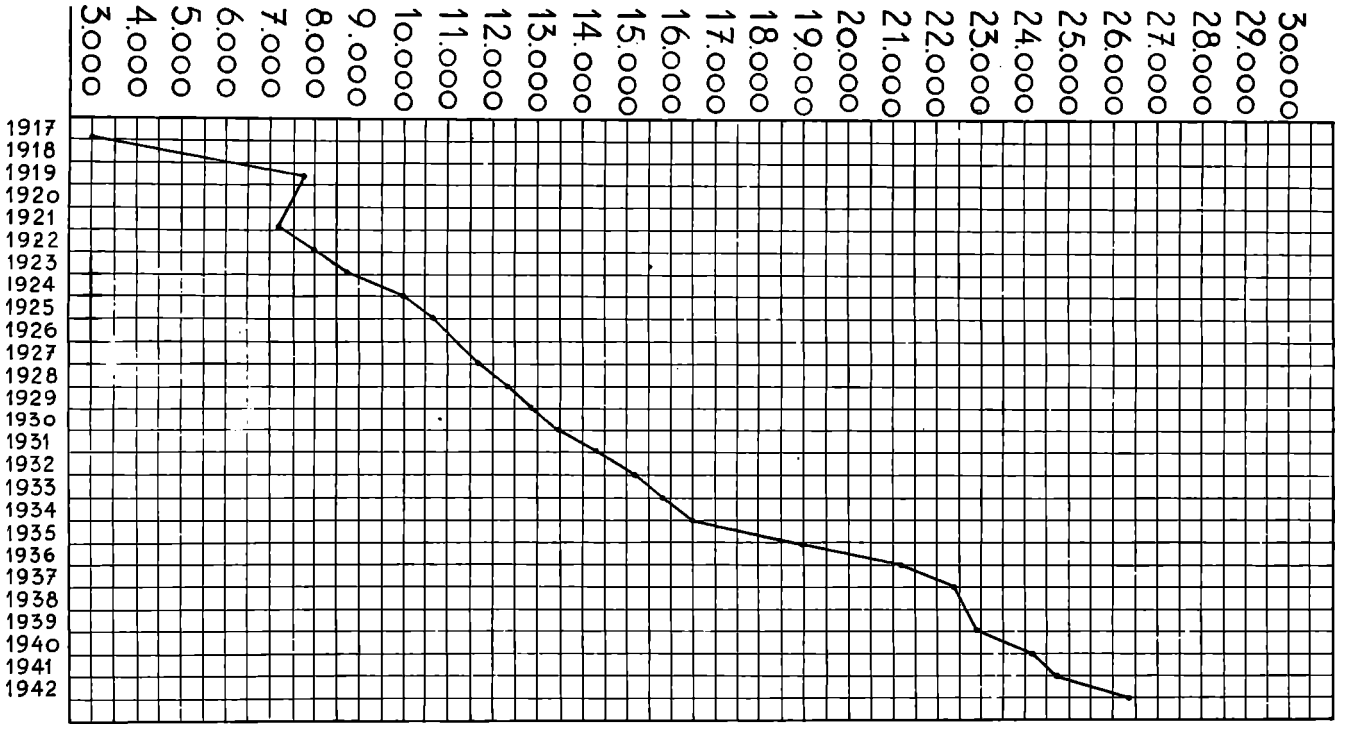
VESTKYSTEN (uden Undertitel)	1.709
VESTKYSTEN — „Esbjerg Avis"	9.238
VESTKYSTEN — „Fanø Avis" („Esbjerg Avis")..	357
VESTKYSTEN — „Varde Dagblad"	6.793
VESTKYSTEN — „Tønder Avis"	1.615
VESTKYSTEN — „Ribe Folkeblad"	2.709
VESTKYSTEN — „Landbodagbladet"	1.865
VESTKYSTEN — „Grindsted Dagblad"	1.640
VESTKYSTEN med og uden Undertitel	**25.926**

Med Højagtelse

J. P. Strobel.

Vi har ladet foretage denne Ekstra-Kontrol for Januar Kvartal 1942 for at bringe Tallet saa tæt a jour som muligt.

VESTKYSTENs Oplagskurve.

GENNEM AARENE.

BLADETS FORMÆND

Balslev Jørgensen	1917—1929
Søren Brorsen	1929—1930
Niels Jæger	1930—1932
Søren Brorsen	1932—1933
K. Rosendahl	1933—1934
Rask Jensen	1934—

BLADETS BESTYRELSE

Følgende har siddet i Bladets Bestyrelse uafbrudt i de første 25 Aar:

Lærer N. K. Hansen, Horne (der ligeledes har siddet i Forretningsudvalget uafbrudt i de 25 Aar)
Fhv. Landstingsmand Rs. Rasmussen, Skovlund
Sognefoged Jens Madsen Terkelsen, Tjæreborg
Landstingsmand J. Villemoes
Lærer Haahr, Tistrup
Husmand Nis Simon Nielsen, Aatte
Direktør M. N. Slebsager
Gaardejer Andreas Jensen, Jerne

BLADETS REDAKTØRER

Rasmus Bendtsen	1917—1927
Knud Rée	1928—

BLADETS FORRETNINGSFØRERE

Løjtnant Jensen	1917
Forretningsfører Mogensen.....	1917
Handelsrejsende Trach	1918
Forretningsfører Johs. Christensen	1918
T. Tobiassen	1919—

BLADETS REDAKTIONSSEKRETÆRER

Harald Rud ..	1917—1919
Knud Rée	1919—1928
Edv. Petersen...	1928—1930
Aage Nielsen ...	1930—

VESTKYSTEN
GENNEM 25 AAR

VESTKYSTEN

GENNEM 25 AAR.

EN LILLE OVERSIGT OVER DEN INDSATS, BLADET HAR ØVET FOR BY OG EGN, FOR LAND OG FOLK.

AF REDAKTIONSSEKRETÆR AAGE NIELSEN.

VESTKYSTEN, der udgives af den vestjydske Befolkning, har lige fra Starten set det som en af sine Opgaver at varetage Vestjyllands Interesser. I Aarenes Løb har VESTKYSTEN paa mangfoldige Omraader ydet en Indsats til Gavn for den vestjydske Befolkning. Det kan have drejet sig om Trafikspørgsmaal, Anlæg af Diger, Omtale af økonomiske Spørgsmaal, der har vedrørt Egnen og mange, mange andre Sager.

De 25 Aargange af VESTKYSTEN rummer tilsammen omkring 100,000 Sider, og naar jeg i Løbet af et Par Maaneder har skullet gennemgaa det mægtige Stof, der ligger skjult i dette Arkiv, og foretage et Uddrag heraf, maa det naturligvis blive en meget kortfattet Omtale af de enkelte Sager, og kun Forhold af større Betydning har kunnet medtages.

At gennemblade 25 Aar af VESTKYSTEN er som at se 25 Aar af Egnens, ja hele Landets — eller endnu videre: hele Jordklodens — Historie passere Revy. VESTKYSTEN har gennem Aarene givet sine Læsere hurtig og paalidelig Underretning om Begivenhederne, baade hjemme og ude. Nedenfor skal omtales nogle af de vigtigste Begivenheder indenfor Læsekredsen. Næsten utallige er de Problemer, som et Dagblad har omtalt i Aarenes Løb, og mangfoldige er de Omraader, hvor det har øvet en Indsats gennem det skrevne Ord. Nogle af de større Sager, som VESTKYSTEN

har taget op, har strakt sig over flere Aar, inden de fandt deres Løsning. Andre Problemer er draget frem for flere Aar siden, diskuteret og belyst gennem ledende Artikler og gennem Indlæg fra Læserne, men endnu ikke endelig løst. Det gælder Diget fra Esbjerg til Roborghus eller Fanøbroen for at nævne et Par Eksempler.

VESTKYSTENs START

„A/S Den sydvestjydske Venstrepresse", der udgiver VESTKYSTEN, blev startet den 1. Juli 1917, og fra denne Dato regnes VESTKYSTENs Historie, selv om Bladet den Gang hed „Esbjerg Avis". Først den 20. September samme Aar blev det besluttet, at det Dagblad, som det nystiftede Selskab udgav, skulde have Navnet VESTKYSTEN, og der gik endnu adskillige Maaneder, nemlig til 23. Marts 1918, inden Bladets „ Hoved" blev præsenteret Læserne. Den 6. Maj 1918 udkom Bladet med det nye „Hoved", som det har anvendt siden.

Ved Aktieselskabets Stiftelse var Redaktør Rasmus Bendtsen blevet antaget som ansvarshavende Redaktør, men først den 1. September kunde han tiltræde Redaktionen og overtage Ansvaret for denne.

Rasmus Bendtsen kom straks til at præget Bladet, og med Energi kastede han sig ud i Arbejdet for at banke det nye Bladforetagende op. Derved kom han ret hurtigt i Polemik med de øvrige lokale Blade, og da i særlig Grad med „Vestjyllands Socialdemokrat", der redigeredes af Redaktør Sundbo. Ogsaa med Redaktør L. P. Nielsen, „Ribe Amtstidende" i Varde, og med Redaktør Fr. Aubech i Kolding førtes der i disse første Kampaar voldsomme Polemiker, hvor der ikke fra nogen af Siderne blev lagt Sordine paa Sproget. Redaktør Bendtsen havde kun været ved „Esbjerg Avis" et Par Maaneder, da han paadrog sig sit første Sagsanlæg. Det var Redaktør L. P. Nielsen, „Ribe Amtstidende", der rejste det, men Vardebladet blev kort efter solgt til et nyt Selskab, og Sagen gik i Glemmebogen.

Derimod gav en lokal Affære i Esbjerg Anledning til en maanedlang og meget hidsig Polemik. Nu afdøde Sagfører Hannes Hvedstrup havde faaet sprængt den konservative Vælgerforening og dannet en ny Forening uden om den gamle Forenings Bestyrelse, og dette blev i „Esbjerg Avis" betegnet som „Luskepolitik" suppleret med Adjektiverne: „usmagelig, forkastelig og uærlig Fremgangsmaade" og „kompromitterende for Hannes Hvedstrup".

Det var naturligvis en slem Mundfuld for en Sagfører at tage, og Følgen blev da ogsaa et Sagsanlæg mod Red. Bendtsen. Gemytternes Uoverensstemmelse var dog ikke værre, end at man nogle Aar senere fandt Sagfører Hvedstrup som Medlem af Esbjerg Venstreforening.

TRAFIKFORHOLD

Ved Siden af den politiske og særlig den kommunalpolitiske Drøftelse i VESTKYSTENs første Leveaar, var det især Trafikspørgsmaal, der prægede Lokalspalterne. Redaktør Bendtsen havde fra den første Dag, han kom til Vestjylland, Blikket aabent for den Udvikling, Samfærdselsmidlerne maatte undergaa. Naturligvis var VESTKYSTEN som Dagblad ogsaa interesseret i de bedst mulige Samfærdselsmidler, men Handel og Erhverv havde samme Interesser.

Der rettedes allerede i 1917 en Kritik af Statsbanernes daarlige Forbindelser til Vestjylland, en Kritik, som VESTKYSTEN har holdt vaagen gennem Aarene, indtil vi kort før den nuværende Verdenskrigs Udbrud havde naaet det Maal, vi tilsigtede: Bedre Forbindelser mellem Vestjylland og det øvrige Land.

Allerede i September 1917 drøftedes Anlægget af Dobbeltspor mellem Esbjerg og Lunderskov — et Projekt, der som bekendt endnu ikke er fuldført, idet der mangler Strækningen Brørup—Bramminge.

I 1917—18 var der ogsaa Tale om Anlæg af Nr. Nebel—Nymindegab-Banen, og en Bane Esbjerg—Oksbøl, Agerbæk—Esbjerg og Holsted—Donslund. Lovforslag om disse Baner blev ogsaa gennemført i 1918, og den 22. Marts 1918 udstedtes Koncessionen paa Esbjerg—Agerbæk Banen. Af disse — og mange andre Baneprojekter — blev kun Nr. Nebel Banen gennemført. De øvrige blev kun — Projekter, skønt Esbjerg Byraad i sit Møde den 12. April 1918 vedtog at optage et Laan paa 500,000 Kr. til Agerbækbanens Anlæg.

I September 1918 fremsattes der paa Rigsdagen Forslag om Statens Overtagelse af Esbjerg—Fanø Færgeriet, der hidtil havde været paa private Hænder. Dette Forslag blev ført ud i Livet fra den 7. Januar 1919.

STOR INTERESSE FOR DIGEANLÆG

Sideløbende med de store Trafikplaner var der paa Egnen Syd for Esbjerg stor Interesse for de store Planer om Bygning af nye Diger og Udvidelse af bestaaende. Der blev i de sidste Krigsaar og i Aarene derefter holdt mange lokale Møder om disse Landvindings- og Landbeskyttelsesprojekter, og Resultater kom der ogsaa ud af dem. Hele Vestkysten fra Roborghus og sydpaa er nu beskyttet af store Diger, der dels har sikret det bag ved liggende Land mod Oversvømmelse, dels betydet Landvinding. I de allersidste Aar har man paany drøftet Planerne om Fuldførelse af det sidste Led i den lange Kæde af Diger, nemlig Diget mellem Maade og Roborghus, idet der er bygget Diger Nord for Esbjerg langs Hjertingvejen og Syd for Esbjerg langs Gasværket og Teglværkernes Arealer.

RESTRIKTIONER I 1917—18

Hvad der særligt prægede de sidste Krigsaar, var de mange forskellige Restriktioner i dette Tidsafsnit — Restriktioner, som det tog Aar at komme ud af, og som man nu er paa Vej ind i igen.

Der var i de sidste Krigsaar ingen Nattrafik over Storebælt; Acetylenlamperne dukkede frem, Petroleumsrationerne var kun 1 Liter pr. Maaned, og Elektriciteten kunde vanskeligt vinde frem, dels fordi man savnede Drivkraft og ikke havde Installations- og Ledningsmateriel. Ogsaa i disse Aar saa man sig om efter andre Kraftkilder, og bl. a. i Jernved blev Vindkraften taget i Brug, medens Ingeniør Arnfred ved Møder paa Vardeegnen gjorde det forberedende Arbejde for at faa Varde Aa inddraget som Kraftkilde — en Plan, der senere realiseredes ved Anlægget af Karlsgaarde-Kraftcentralen.

I Esbjerg havde man det saa smaat med Elektricitet, at man for at nedbringe Forbruget, maatte skride til stærke Forhøjelser af Strømpriserne. Motorelektricitet kostede 60 Øre pr.

Kwt. og Lyselektricitet kostede en Tid 90 Øre pr. Kwt. Tilsidst maatte man simpelthen lukke for Strømmen i visse Timer af Døgnet for at kunne akkumulere nogen Strøm til de Timer, hvor der var mest Brug for den.

Paa Gasværket blev der i September 1917 truffet Foranstaltninger til at foretage visse Ændringer ved Anlæget. saaledes at man i givet Fald kunde anvende Træ i Stedet for Kul.

DYRTID I 1917—18

Aarene 1917—18 var vanskelige Aar. Verdenskrigen prægede dem og medførte Dyrtid. I Marts 1918 blev det opgjort, at et Forbrug paa 2000 Kr. i 1914 nu kostede 3322 Kr. Det ses da ogsaa, at Esbjerg Byraad flere Gange har drøftet Arbejdsløshedsproblemet. I Tiden fra 31. August 1918 til 1. Februar 1919 gav man Tilladelse til Svinehold i Byen — en Hjælp til mange vanskeligt stillede Familier, der derved saa Udvej for at kunne opdrætte et Slagtesvin. De forskellige Dyrtidsforanstaltninger var imidlertid ikke nok til at stille Gemytterne tilfreds. Den 16. September 1918 demonstrerede flere Tusinde Mennesker foran Raadhuset, og en Deputation, der fik Foretræde for Byraadet, forlangte „straks bevilget 50 Kr. pr. Individ. — Ellers fralægger man sig alt Ansvar". — Bogtrykker K. Rosendahl blev efter Byraadsmødet „fulgt hjem" og blev ramt af 4 Stenkast fra Demonstranterne.

Ogsaa den Gang var der Boligmangel, og det blev i Esbjerg Byraad vedtaget at bygge 96 kommunale Lejligheder. — En Beslutning, som har tynget paa Esbjerg Kommunes Budget op til vore Dage.

Som et Kuriosum kan nævnes, at der den 23. Februar 1918 ved en Auktion i Bramminge over noget Smuglergods blev betalt 5 Kr. 50 Øre for 4 Ruller Sytraad.

ESBJERGS TRAFIKRUTER TIL SØS UDVIDES

I Begyndelsen af 1919 blev Vesterhavet erklæret for aabent Farvand, men D. F. D. S. udtalte dog den 15. Februar, at Selskabet ikke turde sætte Skibe ind paa Vesterhavet. Samtidig med, at Fiskeeksporten til Tyskland atter kom i Gang, forsøgte nogle Esbjerg Kuttere at sejle direkte til England med Fiskefangster, men det blev ingen god Forretning. Senere sejlede Esbjergkuttere til Gestemünde og afsatte Fangster dér.

Omkring Midten af Juni tog tyske Minestrygere, der havde faaet Basis i Esbjerg, fat paa at rense Vesterhavet for Miner, og den 19. Juni var Farvandet saa vidt klar, at Eksportruten Esbjerg—Grimsby blev aabnet. I September fulgte Ruten Esbjerg—London og i Oktober Esbjerg—Parkeston.

Samtidig med, at Trafikken paa Esbjerg Havn begyndte at komme i Gang, rejstes Spørgsmaalet om Udvidelser og Forbedringer af Esbjerg Trafikhavn og Fiskerihavn. VESTKYSTEN gjorde sig i flere Artikler til Talsmand for, at disse Krav blev opfyldt, men det syntes, som der — som det hed i en ledende Artikel i VESTKYSTEN — hvilede „onde Stjerner over Esbjerg Havn". Hertil hentydedes ogsaa til den delvise Ødelæggelse af Kajanlæget i den nye Havn den 15. Maj s. A. En Del af Bolværket skred ud i Havnebassinet, der var under Anlæg, og Kajen fik den Pukkel, den har den Dag i Dag.

Folketingsmand Slebsager — den senere Trafikminister — var dog i disse Dage Esbjerg Havn en god Tals-

mand, og ogsaa senere ydede han en værdifuld Indsats for Udviklingen af Esbjerg Havn. — Noget Initiativ blev der ogsaa udvist ved den nyanlagte Havn, idet Oliekagefabrikken kom i Drift i Oktober 1918.

VESTKYSTENs INDSATS FOR LUFTFARTEN

Sideløbende med Arbejdet for at skaffe Trafikforbindelser til Esbjerg landværts og søværts interesserede VESTKYSTEN sig imidlertid ogsaa stærkt for Lufttrafikken.

Allerede i Maj 1918 var der et Projekt fremme om en Luftrute København — Esbjerg — Holland — England. Selskabet hed „Dansk Luftfartselskab", og der blev ogsaa tegnet en Del Aktier i Esbjerg. Alligevel skulde der gaa næsten 25 Aar, inden denne Rute blev til Virkelighed. Men det var ikke VESTKYSTENs Skyld. Gang paa Gang i de følgende Aar blev der peget paa de Muligheder, Luftfarten indebar.

Den 30. Maj 1919 blev et særligt Nummer af VESTKYSTEN nedkastet med Luftpost over Esbjerg By og Omegn, og der findes endnu Esbjergensere, der opbevarer disse Blade og gemmer dem som et Minde om en Mærkepæl i Luftpostens Historie. Begivenheden fortjener en udførligere Omtale:

> „En østrigsk Flyvemaskinfabrikant Josef Sablattnig, der iøvrigt havde sin Fabrik i Berlin, havde lige efter Verdenskrigens Slutning faaet tre „Luftomnibusser" til Danmark, og en af disse startede om Morgenen den 30. Maj 1918 fra „Flyvepladsen i København". Maskinen førtes af den tyske Flyver Berthold, og som Passagerer i Maskinen var nuværende Assurandør Harald Prip og Hustru, samt VESTKYSTENs Medarbejder, nuværende Redaktør Knud Rée.
>
> Maskinen gik paa Vingerne Kl. 8, men allerede efter 3/4 Times Flyvning viste det sig, at Motoren ikke kunde komme op paa det fastsatte Antal Omdrejninger, og Flyveren maatte vende om og atter lande i København.
>
> Imidlertid lykkedes det den følgende Dag at faa en anden Maskine gjort startklar, og med denne Maskine fulgte Flyveren, en Mekaniker og Journalist Rée. Starten fra København fandt Sted Kl. 10,48 og i Løbet af Formiddagen og Middagstimerne rapporteredes Maskinen fra forskellige Egne af Landet: Kl. 12 fra Odense, Kl. 13 fra Brørup. Kl. 13,14 fra Bramminge, og Kl. 13,30 landede den paa Fanøs Strand, ca. 200 Meter Syd for Kurhotellet. Forinden havde den været en Tur inde over Esbjerg By, hvor „VESTKYSTENs Luftpost" dalede ned i Gaderne.
>
> Folk paa Gaden vinkede og klappede, og Børnene, der som en Bisværm kom vrimlende ud af Skolebygningen, gav deres Beundring Luft i en kraftig og længevarende Hylen. — Medens Maskinen elegant og sikkert staar ind over Byens Tage, udspyr den en Mængde smaa, mørke Tingester, der i nogle Minutter svæver i Luften og derefter falder ned paa Huse og Gader som store Snefnug. Det er VESTKYSTENs Flyvepost. Nede paa Gaderne blev der Kapløb om Bladene. Alle vilde gerne have dette Blad, det første, der kom til dem pr. Flyvemaskine ...."

Samtidig med denne VESTKYSTENs Indsats for Flyvningen blev der i Esbjerg stiftet Landets første private Luftfartselskab. Stifterne var Konsul Villemoes, Entreprenør Magnus Petersen og Skibsbygmester Danielsen. De tre Herrer havde i Berlin købt en Flyvemaskine og sluttet Kontrakt med Flyveren Erlind, der skulde nedsætte sig i Esbjerg og derfra foretage Flyvninger med Passagerer. Prisen blev fastsat til 3½ Kr. pr. Kilometer.

Flyvemaskinen „Esbjerg"s Ankomst til Esbjerg var dog forfulgt af adskillige Uheld. Den var godt nok naaet fra Berlin til København og videre til Aalborg, hvorfra den skulde flyve til Esbjerg. I første Omgang naaede den ikke længere end til Randers; senere naaede den til Viborg, hvor Erlind maatte lande „paa Grund af stærk Blæst". Den 3. Juni startede Erlind fra Viborg, men han mistede helt Orienteringen, idet han kom ind i en Tordensky, som han slap ud af nede ved Kielerkanalen og landede i Brunsbüttel. Her kunde han imidlertid ingen Benzin faa, og først den 17. Juni lykkedes det atter Erlind at komme paa Vingerne og lande paa „Flyvepladsen ved Vognsbøl".

Flyvemaskinen „Esbjerg" fik iøvrigt en krank Skæbne, og den kom aldrig til at give sine Ejere noget Udbytte. Under en Storm i August 1920 væltede den paa Fanø, blev beskadiget og sendt til København pr. Bane. Dens sørgelige Rester blev senere solgt, og Selskabet, der havde ejet den, ophævedes.

SPORVEJ GENNEM ESBJERG

Medens vi omtaler Trafikmidlerne, maa vi ogsaa nævne, at der i April 1919 var store Planer fremme om at anlægge en Sporvognslinie gennem Esbjerg fra Jerne til Havnen. Det blev dog kun til Planerne, og først langt senere stiftedes Esbjerg Omnibusselskab, der lige til vore Dage paa udmærket Maade har besørget den Omnibustrafik, som Byen har haft Brug for.

I April 1919 blev iøvrigt Varde—Grindsted Banen aabnet, og paa et Møde i Toftlund drøftedes Anlæg af en Bane Bramminge—Aabenraa.

EN KEDELIG AFFÆRE

Af Begivenheder i 1919 maa iøvrigt nævnes Ribe Amtsraads Beslutning om at yde et betydeligt Tilskud til Nævningerets Lokaler paa Kolding Domhus, skønt man ingen Forpligtelse havde hertil.

Denne Bevilling blev skarpt kritiseret i VESTKYSTEN, og den Dag i Dag har det daværende Amtsraads Beslutning bevirket, at Folk helt fra Ribe Amts vestlige Egne har maattet rejse til Kolding, naar de blev tilsagt til Nævningesager — et Forhold, der ikke alene har betydet megen Tidsspilde, men ogsaa direkte Udgifter for Amtets Befolkning, idet Nævningenes Diæter som bekendt ikke er af en saadan Størrelse, at de kan dække de direkte Rejseudgifter. — Domhuset i Kolding kom til at koste 2½ Mill. Kr. og heraf skulde Ribe Amt betale ca. en Trediedel eller ca. ¾ Mill. Kr.

EFTERKRIGSTIDENS VANSKELIGHEDER MELDER SIG

Da Esbjerg Byraad i Marts Maaned 1920 fik forelagt Budgettet, viste det sig, at der skulde udskrives 2,424,498 Kr. eller ca. 1 Mill. Kr. mere end i Aaret forud. Medvirkende til den forøgede Udskrivning var bl. a. so-

cialistiske Eksperimenter af forskellig Art, saaledes en kommunal Brændselsproduktion i Agerbæk Mose. Denne Brændselsforretning gav et Underskud paa 3—400,000 Kr., som Skatteyderne maatte dække. Samtidig med den forøgede Skatteudskrivning blev Elektricitetsprisen sat op, og for at klare sig gennem Vanskelighederne maatte Esbjerg Kommune skride til Optagelse af Laan. Man laante 1.655.000 Kr. i Kommunernes Fælleslaan — en Byrde, som man endnu den Dag i Dag har Besvær med at bære!

FORTVIVLEDE FORHOLD FOR FISKERIET

I Efterkrigstiden havde Fiskeriet yderst vanskelige Forhold, og ved mange Lejligheder gjorde VESTKYSTEN sig til Talsmand for Fiskernes berettigede Krav. Fiskerne mødte imidlertid ikke større Forstaaelse hos den daværende Fiskeriminister, Landbrugsminister Kr. Pedersen, hvilket bl. a. fik VESTKYSTEN til at give Ministeren følgende Salut:

> ....„og var han en umulig Nathue, naar det drejede sig om Landbrugets Forhold — saa var han det i endnu større Grad, naar det drejede sig om Fiskeriets....“

1920s største Begivenheder var iøvrigt de bevægede Paaskedage med Ministerkriser, Generalstrejke og Sømandsstrejke, saaledes at der den 5. Maj maatte afsendes en Damper „Freyjr“ fra Esbjerg bemandet med frivilligt Mandskab.

Det skal ogsaa noteres, at Konsul Villemoes den 29. Maj blev Formand for Esbjerg Handelsstandsforening og samme Aar i December indtraadte i Esbjerg Byraad. Overlærerinde, Frk. Christensen nedlagde af Helbredshensyn sit Mandat.

BORGMESTERVALG I ESBJERG

I Marts 1921 skulde Esbjerg have sin første folkevalgte Borgmester. Det var det socialistiske Byraadsflertal, der skulde udpege ham, og det var almindelig ventet, at det var blevet Lokomotivfører Mortensen, der var blevet den foretrukne. Om Hr. Mortensen skrev VESTKYSTEN:

> „Naar man endelig skal have en af Socialistgruppen, vil der sikkert være Enighed om, at han er den bedste.“

Imidlertid var Hr. Mortensen ikke persona grata hos Redaktør Sundbo, der den Gang havde Magten, og som iøvrigt selv aspirerede til Borgmesterværdigheden. Følgen blev, at i n g e n af de to Favoriter blev Borgmester, og til almindelig Overraskelse valgte Byraadsflertallet en Mand, som ingen før havde tænkt paa — Hotelejer Brandholt.

TRAFIKPLANER HJEMME OG UDE

I 1921 er det atter Trafikplanerne, der præger den offentlige Diskussion. Paa et Møde i Gram udtales Ønsker om en Bane Ribe—Gram, og i Bramminge drøfter man en Bane Rødekro—Bramminge, og endelig anbefales paa et Møde i Toftlund en Bane Arnum—Gramby. Ogsaa et Projekt om en Ribe—Gram—Haderslev Bane var fremme.

I denne Forbindelse kan ogsaa nævnes, at Luftfartplanerne stadig var fremme, og der blev bl. a. stillet Forslag om, at Jernbanestationernes Tage skulde forsynes med Numre til Orientering for Flyverne. Ved at se Stationens Nummer skulde Flyveren kaste et Blik paa sit Kort, der havde tilsvarende Numre, og derigennem skulde han kunne orientere sig.

VESTKYSTEN UNDERSØGER EKSPORTRUTER

Udadtil gjorde VESTKYSTEN en rent praktisk Indsats ved at undersøge Mulighederne for en Eksportrute for danske Landbrugsprodukter: Esbjerg—Harwich—Calais—Paris. Daværende Redaktionssekretær Knud Rée blev sendt ud paa en Orienteringsrejse og gjorde i flere Artikler Rede for sine Erfaringer. I Forbindelse hermed blev ogsaa undersøgt Mulighederne for en dansk Fiskeeksport til Paris. — I September 1922 blev der gjort Forsøg med en Esbjerg—Calais Rute, men den mødte adskillige Vanskeligheder, og allerede den 8. Oktober maatte den indstilles. — Først adskillige Aar senere fik Esbjerg Ruten til Antwerpen og Dunkerque.

VESTKYSTENs REJSER

Allerede i Februar 1921 tog VESTKYSTEN Initiativet til Arrangement af Rejser med Besøg paa Vestfronten og i Paris. Redaktør Rs. Bendtsen ledede selv de første Rejser, der vandt stor Tilslutning og blev fortsat ogsaa de følgende Aar.

Samme Aar — 1921 — aabnede VESTKYSTEN ogsaa Mulighed for billige Rejser herhjemme — de saakaldte Selskabsrejser, og senere har VESTKYSTEN hvert Aar — lige til den anden Verdenskrig kom — arrangeret Rejser til næsten alle Egne af Europa.

Vi kan nævne Rejser til Rhinegnene, Sachsisk Schweiz, Tyrol, Bayern, Østrig, Norditalien, Holland, Belgien og England. Vi har haft Rejseselskaber til Presseudstillingen i Køln, til Olympiaden i Berlin, til Wembley Udstillingen i London og Verdensudstillingen i Bruxelles. Desuden har vi haft en Mængde kortere Udenlandsrejser pr. Turistbil til Hamborg, Berlin, Kiel, Lübeck, Harzen m. fl. Steder, ligesom vi har haft Ture — væsentlig Aftenture — „ud i det grønne" i Samarbejde med Rejseleder Holm, der ogsaa har ledet mange af de større Udenlandsrejser. Yderligere har vi deltaget i Arrangementet af Esbjergpressens blaa Tog, der vandt saa stor Yndest.

I Samarbejde med Det danske Luftfartselskab har VESTKYSTEN i 1938—39 arrangeret billige Flyveture mellem Esbjerg og Hamborg.

Det sidste Led i VESTKYSTENs Udflugtsarrangementer har været Cykleturene, som vi startede med i Maj Maaned 1941, da enhver Mulighed for Fællesudflugter med Biler eller Baner var udelukket. Disse populære og for Deltagerne gratis Ture har allerede haft flere Tusinde Deltagere, og Arrangørerne af dem, Forretningsfører T. Tobiassen og Redaktionssekretær Aage Nielsen har modtaget mange Beviser paa disse Tures store Popularitet.

TO AFFÆRER I 1921

Men efter at have ført VESTKYSTENs Rejsearrangementer op til Dato, vender vi tilbage til 1921. Der var et Par „Affærer", der gik stort Gny af. Den ene drejede sig om „Store Poul", eller som hans rigtige Navn var: Poul Christensen. Han beskyldte Esbjerg Politi for Bestikkelighed, og Sagen medførte mange og lange Retsmøder, uden at „Store Poul" kunde bevise sine Paastande. Derimod hvirvlede Affæren en anden Sag op angaaende en Esbjerg Politibetjents mindre heldige Opførsel. Betjenten maatte suspenderes, fik sin Afsked og senere en Fængselsstraf. „Store Poul" kom ud af Affæren Aaret efter med en Dom paa 2 Maaneders simpelt Fængsel for Fornærmelser mod Politiet.

Samme Aar var der i Juli Maaned Brand paa Fællesbageriet, og daværende Forretningsfører Kock maatte i skarpt Forhør, fordi et Vidne mente, han var identisk med en „mystisk Mand", der var set ved Brandstedet, kort før Ilden opstod. Hr. Kock benægtede at være identisk med den „mystiske Mand", og Resultatet af Politiets Undersøgelser blev, at Bestyrelsen for Fællesbageriet fik en Bøde paa 50 Kr. hver for Mangler ved den elektriske Installation i Bageriet.

ET JORDKØB, DER GAV GENLYD

I Januar 1922 vedtog det socialistiske Byraadsflertal at købe nogle Arealer i Spangsbjerg for 308.000 Kr. — en Pris, der efter Datidens Forhold var saa høj, at Redaktør Bendtsen i VESTKYSTEN betegnede den som „Vanvid". Om dette Jordkøb opstod der gentagne Gange i det kommende Aar heftige Diskussioner, og selv om Konjunkturstigninger har reddet noget, saa har Esbjerg Kommune dog den Dag i Dag Underskud paa sine Markjorder.

Af andre kommunale Planer, der var fremme den Gang, kan nævnes Planen om et Skolepalads paa Firkanten Kirkegade, Rolfsgade, Torvegade og Frodesgade. Planerne var udarbejdede af Arkitekt Clausen og gik ud paa Opførelsen af et Skolekompleks til 3—4000 Børn. Heldigvis blev Planerne ikke realiserede, og Pladsen er endnu til Raadighed. — Ogsaa et Forslag af Kommandør Bluhme om et Universitet ved Esbjerg blev opgivet.

ESBJERG DANMARKS ENESTE ISFRI HAVN

Vinteren 1922 blev meget haard, og i Begyndelsen af Februar blev samtlige danske Eksportbaade dirigeret til Esbjerg, der den Gang som nu var Danmarks eneste Havn, der kunde besejles af større Skibe, naar Isen lukkede alle andre Havne. Dagligt rullede i flere Uger 4—500 Jernbanevogne til Esbjerg med Eksportvarer, og VESTKYSTEN fremhævede da ogsaa — som under senere Isvintre — den enorme Betydning, en moderne Havn ved Esbjerg har baade for Danmarks Eksport og Import. De senere Isvintre, bl. a. i 1927 og 1928, viste paany Esbjerg Havns Betydning under saadanne Forhold, og Omsætningen over Havnen blev større end nogensinde tidligere. Ogsaa i Isvinteren 1942 har Esbjerg Havn haft Betydning, og Kultransporter over Esbjerg Havn har reddet Gasforsyningen i adskillige Byer, ikke alene i Jylland, men ogsaa paa Fyn og Sjælland.

I 1922 skaffede Isperioden Esbjerg Station en Fragtindtægt paa 1.018.780 Kr., og de følgende Isvintre har Indtægterne været endnu større. Det er derfor paa Tide, at de bevilgende Myndigheder ogsaa i de kommende Aar har Opmærksomheden henledt paa en fortsat Modernisering og Udvidelse af Esbjerg Station og Havn. Det kan være af vital Betydning for hele Landet, at disse to Funktioner i givet Fald kan overtage Landets Eksport og Import, naar fredelige Tider atter indtræffer.

I Forbindelse med en Omtale af Esbjerg Havn kan det nævnes, at der i Maj Maaned 1922 blev arbejdet paa at faa etableret en søværts Forbindelse mellem Esbjerg og Ho—Oksby. Samme Aar var iøvrigt ogsaa de første Planer fremme om en Tarphagebro, men der skulde gaa næsten 20 Aar, før de realiseredes. Først den 23. Maj 1938 blev Bevillingen givet, og i

Fjor blev Vej og Bro aabnet for offentlig Trafik.

RADIOENS SEJRSGANG

Allerede i Slutningen af 1922 fik VESTKYSTEN som det første Blad i Jylland installeret en „traadløs Telefon (Radiomodtager)", men det var først i Begyndelsen af 1923, dette nye Vidunder kom frem for en større Offentlighed, og det var ogsaa her VESTKYSTEN, der gik i Spidsen.

Den 5. Januar 1922 og de følgende Dage indbød VESTKYSTEN sine Læsere til en Række Radio-Koncerter. Abonnenterne kunde gratis afhente Adgangskort paa Kontoret, og nuværende Redaktør Knud Rée stod for Arrangementet og havde næsten hver Aften i Januar besat med Demonstrationer af Vidunderet. Folk kom rejsende til Esbjerg fra Ribe, Varde og Bramminge og endnu fjernere Steder — udelukkende for at høre Radio. Mange Gange blev det saa som saa med „Radiokoncerten". Skibstelegrafering fra Nordsøen „hakkede" tit Koncerterne i Stykker, saa det blev en tvivlsom Fornøjelse at høre dem, men det gjorde ikke noget. Folk var taalmodige og kom gerne igen en anden Aften. Demonstrationerne fandt Sted i Pavillonen, hvor der var stuvende fuldt Hus hver Aften. Den tekniske Side af Sagen blev forestaaet af Dansk Radio i Forbindelse med nu afdøde Elektriker I. P. Jensen, Havnegade.

BANEPROJEKTER OPGIVES TIL FORDEL FOR RUTEBILERNE

Baade i 1922 og 1923 havde der været holdt mange Møder om de vestjydske og sønderjydske Baneprojekter, der var omtrent lige saa talrige som Møderne. Den sønderjydske Jernbanekommission havde den 30. November 1922 afsluttet sit Arbejde — uden at blive enig om nogetsomhelst.

Ribe Amtsraad havde omkring 1920 erklæret sig villig til at yde Tilskud bl. a. til Esbjerg—Agerbæk Banen, og til samme Formaal havde Esbjerg Byraad optaget et Laan. I Juli 1923 erklærede imidlertid Borgmester Holch overfor Jernbanekommissionen, at man fra Esbjergs Side vilde opgive Esbjerg—Agerbæk Baneprojektet. I Stedet for havde man allerede i Maj Maaned samme Aar sat ind for at faa etableret Bilruter, bl. a. Esbjerg—Agerbæk og Esbjerg—Billum—Oksbøl. Udviklingen af Bilrutenettet er fortsat lige til de allerseneste Aar, og Redaktør Bendtsen, der gjorde en stor Indsats her, har altsaa set rigtigt, da han erkendte, at det var Rutebilerne og ikke Banerne alene, der vilde komme til at danne Bindeled mellem By og Opland. Selv om alle vestjydske Købstæder nu har Baneforbindelser, saa er Rutebilerne dog — ikke mindst under normale Forhold — af en saa stor Betydning, at de for Byernes Oplandshandel utvivlsomt betyder mere end Banerne.

Den første Bilrute til Esbjerg blev aabnet i Maj 1923 af P. C. Petersen, der havde faaet Koncession paa Ruten Agerbæk—Esbjerg.

BRØDSKANDALEN

En af de lokale Sager, der i 1923 optog Sindene meget i Esbjerg, var den saakaldte Brødskandale. VESTKYSTEN havde faaet Underretning om, at det cooperative Fællesbageri solgte undervægtigt Brød. Der blev foretaget Indkøb af Brød i selve Bageriets Udsalg, og en af en kgl. Vejer foretagen Kontrolvejning viste da, at

de indkøbte Brød tilsammen havde en Undervægt paa 250 Gram. — Affæren, der kom frem i Slutningen af September, affødte en voldsom Avisfejde, hvorunder man imidlertid ikke kunde komme uden om den af den kgl. Vejer konstaterede Undervægt. For Fællesbageriet var Affæren alt andet end behagelig, men den havde dog den for dets Kunder gavnlige Virkning, at der ikke mere blev leveret undervægtigt Brød.

Og for samtlige Husstande i Esbjerg havde Sagen den Betydning, at der i Oktober kom en almindelig Nedsættelse af Rugbrødsprisen, som VESTKYSTEN tidligere havde kritiseret som værende for høj.

Ved senere Lejligheder har VESTKYSTEN ogsaa talt Forbrugernes Interesser. Det gjorde vi bl. a. i 1930, da vi i Februar Maaned dokumenterede, at Brødpriserne i Esbjerg var betydeligt højere end i andre Byer. Kritiken havde da ogsaa vist sin Berettigelse. Den førte til en Nedsættelse af Brødprisen fra 84 til 78 Øre pr. 4 kg.s Rugbrød.

BADERETTEN PAA FANØ

Badningen paa Fanø Vesterstrand har gennem mange Aar været et omstridt Problem. Fanø Vesterhavsbad A/S har hævdet at have den juridiske Ret til at raade over saa at sige hele Vesterstranden. Denne formelle Hævden at have Ret til hele Fanøs hvide Strandbred skulde naturligvis før eller senere føre til en Konflikt og avle Modtryk blandt Fanøs mange Gæster. Det blev Fru Bankdirektør Koppel, dengang Esbjerg, nu Horsens, som skulde blive Genstand for et Sagsanlæg fra Vesterhavsbadets Side. Fruen havde badet fra Vesterstranden og nægtede at anerkende Badets Ret til at kunne forbyde hende at bade „fra Grænsen af Sønderho Kommune til Fanøs Nordspids".

Sagen kom for Retten, men inden der faldt Dom i den, afsagde Fredningsnævnet Kendelse om, at Vesterhavsbadet kun havde Baderet paa en Strækning af ca. 2810 m — en Rettighed, som Badet den Dag i Dag holder stejlt paa.

Ved mangfoldige andre Lejligheder har VESTKYSTEN rejst Kritik af Forholdene ved Fanø Vesterhavsbad — og faaet Tilslutning til denne Kritik fra mange Sider. — Paa den anden Side har vi ogsaa talt Badets Sag, naar vi bl. a. i flere Artikler har arbejdet for den Badevej, som det omsider lykkedes at faa anlagt for nogle faa Aar siden, og som ogsaa maa efterfølges af en lignende god Vej fra Rindby til Badestranden dér.

EN KULSKANDALE M. M.

I 1924 startedes den stadig livligere og paa mindre sarte Gloser saa heftige Diskussion mellem Redaktør Bendtsen og Redaktør Sundbo med en Polemik om „Landsretten i Ribe Amt". I VESTKYSTEN havde Red. Bendtsen Gang paa Gang givet Udtryk for sit Syn paa den Sag: Det var et Fejlgreb af Ribe Amtsraad at bevilge Millionbeløb til et Domhus i Kolding med alle efterfølgende Besværligheder for Ribe Amts Beboere i Form af lange Rejser, Tidsspilde m. m.

Omtrent samtidig med, at denne Diskussion stod paa, viste det sig, at Formanden for Teknisk Udvalg indenfor Esbjerg Byraad, Lokomotivfører Mortensen, havde nægtet at ville afholde Licitation over Kul til Esbjerg Gasværk. Kullene skulde leveres fra Kommunernes Kulkontor. Denne Stædighed kostede Kommunen 7—8 Kr.

pr. Ton ekstra, og Erhvervsorganisationerne i Esbjerg fremsatte da ogsaa en Protest mod den kostbare, socialistiske „vi alene vide Politik".

Affæren blev yderligere opsigtvækkende ved, at Kommunernes Kulkontor indrømmede at være blevet nødt til at købe Kullene i Esbjerg — i Villemoes' Kulforretning!

Nogle Maaneder senere blev Beslutningen om Kulkøb hos Kommunernes Kulkontor dog omgjort, og der blev afholdt Licitation. I mange Aar har Firmaet J. Villemoes' Kulforretning ved de aarlige Licitationer over Gaskul været billigst med Leverancerne — direkte til Esbjerg Havn og uden Kulkontorets Medvirken.

KÆMPESVINDELEN I JERNE

Den 9. Juli 1924 fremdrog VESTKYSTEN en Sag, der senere skulde vise sig at blive en af de største Underslæbsaffærer, nogen Landkommune har været ude for. I den første Artikel antydedes, at der manglede 92,000 Kr. i Jerne Kommunekasse. Meddelelsen herom vakte den allerstørste Opsigt, og mest forskrækkede blev man indenfor radikal-socialistiske Kredse, der havde holdt Haanden over Kæmner Jarling. Der blev truffet Foranstaltninger til en Revision af Kommunens Regnskaber, men endnu inden Revisionen var afsluttet, havde Kæmner Jarling truet VESTKYSTEN med Sagsanlæg og Krav om en Erstatning paa 5000 Kr. Truslen blev ogsaa gjort til Alvor, og Sagsanlægget blev rejst.

Men efterhaanden som Sagen blev undersøgt, kom der mere og mere artige Ting frem. Sammenspillet mellem Kæmner Jarling og Socialisterne i Jerne blev bekræftet, og det oplystes bl. a. i Januar 1925, at Kæmner Jarling i Aaret 1921 havde skaffet et større Antal socialistiske Skatterestanter Valgret. De Forhold, som Jarling-Affæren afslørede, var saa grelle, at Kommunens Vælgere reagerede kraftigt mod et saadant Kommunestyre, og Socialdemokratiet mistede ved Valget den 12. Marts 1925 Flertallet i Sogneraadet. Og de har ikke faaet det siden.

Sagen mod Jarling gik sin Gang, og under Forhørene fremkom der yderst kompromitterende Oplysninger om de urigtige Posteringer og Transaktioner, Kæmneren havde lavet paa Kommuneregnskabet for at skjule Besvigelserne, som blev opgjort til 159,314 Kr. 6 Øre.

Hele Aaret 1925 gik med Undersøgelser af Jarling-Sagen, og først den 25. November kunde den henvises til Landsrettens Afgørelse.

Den 29. Januar 1926 blev der sat Punktum for denne Sag, der havde optaget Sindene saa stærkt. Jarling idømtes 2 Aars Forbedringshusarbejde og dømtes til at betale Jerne Kommune 157,990 Kr. 58 Øre i Erstatning, — et Beløb, som Jerne Kommunes Skatteydere i Stedet har maattet betale.

Jarling, der iøvrigt under Sagen havde truet med at ville skyde VESTKYSTENs Redaktør og Redaktionssekretær, hævede først den 11. Maj 1926 den Injuriesag, han havde anlagt mod VESTKYSTEN.

DA BYRAADSFLERTALLET SKIFTEDE I ESBJERG

I Marts 1925 skulde der være Byraadsvalg i Esbjerg, og forud for Valget gik Bølgerne højt. VESTKYSTEN, der den 29. Novbr. 1924 havde faaet ny Rotationstrykkemaskine og havde kunnet udsende 16-sidede Aviser, bragte en lang Række Artikler, der paaviste Skavankerne ved

Socialiststyret, og Resultatet af Valget den 13. Marts blev da ogsaa en glimrende Valgsejr for de borgerlige Partier. Socialdemokraterne mistede to Mandater og dermed Flertallet i Esbjerg Byraad.

Ved Valget af Borgmester den 31. Marts s. A. troede Socialisterne at kunne spille Borgergruppen et Puds. Dette gik ud paa, at Socialisterne erklærede, at de vilde stemme for kgl. Borgmester Holch som folkevalgt Borgmester. Det skulde være Lokkemad for de Konservative, men den lille, politiske Rævekage, lykkedes ikke.

Sagfører Niels Jæger blev valgt til Borgmester med Venstres og de Konservatives Stemmer; maaske var det Skuffelsen herover, der senere fik kgl. Borgmester Holch til at forsøge at lave Brud paa det borgerlige Samarbejde. Aaret efter drog Hr. Holch til Aarhus.

BORGERLIGT STYRE SÆTTER SPOR

Det borgerlige Styre i Esbjerg Kommune — og ogsaa i Jerne Kommune — begyndte snart at sætte sine Spor. Under en Boligdebat i Esbjerg Byraad var der Tale om at yde et Tilskud paa 1000 Kr. pr. Lejlighed een Gang for alle, fremfor at opføre kommunale Underskuds-Ejendomme. — I Juni Maaned blev den kommunale Installationsforretning afviklet, og i September blev det kommunesocialistiske Landbrug nedlagt.

Mellem Kristelig dansk Fællesforbund og Kommunen havde der under Socialiststyret staaet en Strid, idet Socialdemokraterne ikke vilde indrømme K. d. F. Haandværkere Ret til at foretage Installationer i Tilslutning til de kommunale Anlæg. Det var kommet til et Sagsanlæg, som K. d. F. vandt, saaledes at dettes Medlemmer ogsaa fik Ret til at foretage Tilslutninger til Gas- og Vandledninger.

Omtrent samtidig rejstes Sagen mellem K. d. F. og Fagorganisationerne, der forlangte, at K. d. F.'erne ogsaa skulde staa i Fagforeningerne. Det kom til endnu et Sagsanlæg, og ved Landsrettens Dom vandt K. d. F. Fagforeningerne blev endda kendt erstatningspligtige, fordi de havde udstedt Blokade mod K. d. F.s Folk. Den 10. Juni 1927 hævede Fagforbundene Blokaden, og skønt man havde appelleret Landsrettens Dom til Højesteret, opgav man dog i September 1928 at føre denne Appel igennem, og lod Sagen falde.

1926 OG 1927

1926 og 1927 var ret rolige Aar. Der var ingen rigtig store Affærer, men derfor manglede VESTKYSTEN ikke Stof. Den 14. Januar paatalte vi skarpt, at Redaktør og Folketingsmand Sundbo havde formaaet daværende Undervisningsminister Fru Nina Bang til at fratage Forældreskolen dens aarlige Statstilskud paa 7000 Kroner. Skæbnen spillede iøvrigt Hr. Sundbo det Puds, at Statstilskudet som sædvanlig blev fremsendt fra Ministeriet til Skolen, hvor man naturligvis var honnet nok til at gøre Ministeriet opmærksom paa Fejltagelsen — og Staten fik atter sin Check.

En lille, artig Affære udspilledes indenfor den cooperative Brændselsforretning. Paa et Møde i teknisk Udvalg, var det i al Hemmelighed besluttet at forhøje Prisen paa Gasværkskoks, og denne Viden blev udnyttet af Kooperationens Brændselsforretning, der opkøbte ialt 3200 hl Koks i de to Dage, der var tilbage, inden Forhøjelsen skulde offentliggøres.

Kooperationens Forretningsfører sendte — meddelte VESTKYSTEN den 8. August — Agenter ud paa Arbejdspladser for at faa Kooperationens Medlemmer til straks at foretage Indkøb af Koks!

Denne lille Hamstringsaffære kostede Gasværket en Mindreindtægt paa ca. 4000 Kr.

*

Baade i 1926 og 1927 var der paany Planer fremme om Opførelse af et Havdige mellem Roborghus og Maade, og Hedeselskabet havde udarbejdet et Projekt til godt 300,000 Kr. Det gik imidlertid ogsaa den Gang med Sagen, som det gik saa sent som i 1941 — den blev udsat og henlagt indtil videre.

I Efteraaret 1927 gik over hele Sydjylland den vilde Jagt paa Storforbryderen Frants Schwartz, ogsaa kaldet Grotski, der havde skaffet sig Friheden ved at bryde Hul gennem Muren paa Kolding Domhus. Først den 22. November blev Schwartz fanget paa et Høloft paa en lille Ejendom ved Vamdrup.

VESTKYSTENS
JULEKONCERTER
JULEINDSAMLINGER

Den 9. December 1927 afholdt VESTKYSTEN sin første Julekoncert, der gav et Overskud paa 1392 Kr. Disse Julekoncerter, der siden er blevet afholdt hvert Aar med velvillig Assistance af lokale Amatørkunstnere, har i de forløbne Aar indbragt ialt 30,136 Kr., der helt og ubeskaaret er kommet Byens fattige til gode. Ogsaa Juleindsamlingerne har bidraget med klækkelige Beløb til Lindring af skjult Nød. Ialt har VESTKYSTENs Juleindsamlinger givet 50,062 Kr.

I Aarenes Løb har VESTKYSTEN ogsaa haft forskellige Indsamlinger i Gang. De har givet et samlet Beløb paa 34,617 Kr., heraf alene 28,421 Kr. til omkomne Fiskeres efterladte i 1936.

*

Den 14. December 1927 afgik Redaktør Rasmus Bendtsen ved Døden, og den 3. Januar 1928 blev Redaktør Knud Rée enstemmigt af Bestyrelsen ansat som VESTKYSTENs ansvarshavende Redaktør.

FOLKETINGSMAND
SUNDBO

Mellem Redaktør Rs. Bendtsen og Redaktør Sundbo blev der i Aarenes Løb ført saa mange voldsomme Pennefejder, at der ofte gik Gny af dem over det ganske Land. Den skrappe Polemik hindrede imidlertid ikke, at de to Penneførere ved given Lejlighed kunde yde hinanden en vis Anerkendelse. Redaktør Bendtsen skrev saaledes den 7. December 1925 ved Sundbos 25 Aars Jubilæum som Byraadsmedlem:

> „Han er en Mand, der ikke sparer sig selv. Han er utrolig flittig og rent personlig i Besiddelse af meget elskværdige Egenskaber."

Og da Redaktør Sundbo døde den 19. Marts 1928, kun 3 Maaneder efter Redaktør Bendtsen, skrev Redaktør Knud Rée i VESTKYSTEN bl. a.:

> „VESTKYSTEN lærte Sundbo at kende som en ærlig og frygtesløs Modstander, der hverken forlangte eller gav Pardon. „Hans Væsen var Opposition." — Drivfjederen i hans kommunale Arbejde var Kærlighed til Esbjerg."

„OXYGEN"

En Sag, der i 1928 vakte meget Røre, var den danske Ilttrusts Forsøg paa at „opsluge" den lille Esbjerg Iltfabrik „Oxygen" — et Forsøg, der iøvrigt lykkedes.

VESTKYSTEN tog Sagen op og belyste i en Række Artikler de Metoder, der var blevet anvendt, og en længere Redegørelse, som vi bragte fra Ilttrusten, bekræftede i Realiteten alle de Oplysninger, vi tidligere havde bragt om Sagen. VESTKYSTENs Artikler blev fulgt med Opmærksomhed, ikke mindst af de Virksomheder og Haandværkere, der skulde bruge Ilt, og i et Indlæg i VESTKYSTEN tilkendegav en Maskinfabrikant, at han „med Sympati havde fulgt VESTKYSTENs Aktion". Ilttrustens Anslag mod Esbjerg-Fabrikken var imidlertid saa vidt fremskredet, at det ikke lod sig standse. Den havde bemægtiget sig Aktiemajoriteten, og hvad vi havde forudsagt, skete: Esbjerg Fabrikken blev likvideret og nedlagt — og Trusten havde en Konkurrent mindre og kunde atter bestemme Prisen.

ET SAGSANLÆG
MOD VESTKYSTEN,
DER BLEV FRIFUNDET

Den 10. November 1928 indeholdt VESTKYSTEN et Indlæg med Overskriften „Ligfundet i Sønderho" og underskrevet „Flere Strandingsinteressenter".

I Indlægget kritiseredes skarpt Fordelingen af den Findeløn, der var udlovet, idet det samlede Beløb 3600 Kr. af Politimester Neergaard var blevet fordelt mellem ialt 9 Personer i Stedet for, som det burde have været — delt mellem de to Mennesker, der fandt Liget. Finderne var Husmand Søren L. Hansen og Tyende Lene Hansen.

En af de 9, der havde faaet Andel i Findelønnen, Vognmand Mar. Pedersen, Sønderho, fandt VESTKYSTENs Kritik ærekrænkende og anlagde Sag mod VESTKYSTEN og Redaktør Kn. Rée.

Den 27. November 1928 faldt Dommen, og VESTKYSTEN blev pure frifundet, og Redaktør Knud Rée fik endda tilkendt Sagens Omkostninger med 40 Kr.

Det blev ved Dommens Præmisser faktisk fastslaaet, at Belønningen var udlovet til den, der fandt og bjergede Liget, at Søren L. Pedersen og Lene Hansen var Finderne, at egentlig Bjergning var overflødig, at de øvrige 7 Personers Bistand kun havde bestaaet i Transport af Liget og Assistance ved Ligsynet.

Der var altsaa begaaet en Uretfærdighed mod de to fattige Findere. Denne Uretfærdighed havde VESTKYSTEN paatalt, og Retten havde ved sin Dom givet VESTKYSTEN Medhold i Kritiken.

EN KRITIK,
DER BAR FRUGT

Ved flere Lejligheder har VESTKYSTEN kritiseret Statsbanernes Køreplaner og daarlige Forbindelser til Vestjylland, og det har der forøvrigt været Grund til den Dag i Dag. Vestjylland er i Dag den eneste Landsdel, der ikke har Hutigtogsforbindelse til de øvrige Landsdele!

I Foraaret 1929 havde Statsbanerne den Bestemmelse, at der ikke kunde købes Dobbeltbilletter (der dengang gjaldt 3 Dage) til Strækninger ud over 60 km. Det var en urimelig Bestemmelse, og den medførte bl. a. den Besynderlighed, at man ikke kunde løse Dobbeltbillet mellem de to Nabobyer Esbjerg og Kolding, men skulde købe to hele Billetter og derved miste Rabatten, der fandtes for Dobbeltbilletten.

VESTKYSTEN kritiserede dette Forhold og pegede paa det urimelige i dets Opretholdelse, og i Juli Maaned

havde vi ogsaa den Tilfredsstillelse at se, at Statsbanerne havde taget Kritiken, som andre Blade havde sluttet sig til, ad notam. 60 km.s Grænsen blev ophævet!

Senere gjorde vi os til Talsmand for, at Dobbeltbilletternes Gyldighedsperiode blev udvidet betydeligt — helst havde vi set Begrænsningen helt slettet, men Statsbanerne er efterhaanden gaaet med til, at Gyldigheden er blevet forlænget — først til 8 Dage og nu til 16 Dage. Det gaar altsaa fremad.

KOMMUNAL TVANG

I 1929 havde Socialdemokraterne atter faaet Flertallet i Esbjerg Byraad, og der skulde naturligvis ikke gaa lang Tid, før de ogsaa vilde vise, at de havde Magten og vilde bruge den.

I Midten af Oktober Maaned blev Personalet paa de kommunale Kontorer kaldt op til deres overordnede og spurgt, om de var Medlemmer af Handels- og Kontormedhjælperforeningen eller ikke. I benægtende Fald blev det henstillet, at de indmeldte sig.

Dette Overgreb blev skarpt paatalt i VESTKYSTEN, der i flere Artikler protesterede mod, at Kommunen som en Betingelse for Ansættelse i Kommunens Tjeneste stillede Krav om Fagforeningsbog.

Den ulovlige Byraadsbeslutning blev i Oktober 1930 af Folketingsmand Slebsager fremdraget i Folketinget, men først den 15. August 1931 blev det ved Dom fastslaaet, at Byraadets Vedtagelse om, at kun Fagforeningsmedlemmer maatte beskæftiges ved Kommunen, var retsstridig. Sagen var ogsaa blevet rejst af K. d. F., hvis Medlemmer var blevet udelukket fra kommunalt Arbejde.

DA V. NEBEL ANDELSMEJERI IKKE FIK SIN MÆLK BETALT

Blandt de kooperative Foretagender i Esbjerg var i 1930 Arbejdernes Mælkeforsyning, der bl. a. lokkede Kunder til sig ved at udstede saakaldte Bonusmærker. VESTKYSTEN gjorde opmærksom paa, at disse Bonusmærker antagelig vilde vise sig at være ganske værdiløse. Denne Paastand blev paa det heftigste imødegaaet i „Vestj. Socialdemokrat", men Begivenhedernes Udvikling viste imidlertid, at VESTKYSTEN havde Ret. Bonusmærkerne var og blev værdiløse, og hvad der var værre: Mælkeforsyningen formaaede ikke at betale sin Leverandør: V. Nebel Andelsmejeri. Mælkeforsyningen havde oparbejdet en Gæld, der i første Omgang opgjordes til 25-30.000 Kroner. Det var Arbejdernes Fællesorganisation i Esbjerg, der stod bag Mælkeforsyningen, og da Mælkeforretningen var insolvent, forsøgte V. Nebel Andelsmejeri at faa Dækning hos Fællesorganisationen. Der blev fremsat et Forligstilbud fra Fællesorganisationen, idet man dog ikke vilde give nogen egentlig Anerkendelse af Skyld, men for at faa Sagen ud af Verden, vilde man betale 50 %. De enkelte Fagforeninger skulde godkende denne Ordning, men flere sprang fra. Bl. a. nægtede Skotøjsarbejdernes Fagforening at være med til at betale Andel i Mælkeunderskudet, og da det kun lykkedes Likvidationskomitéen at skaffe 9000 Kr., fratraadte den, og Sagsanlægget, der var rejst mod Mælkeforsyningen og Fællesorganisationen, gik sin Gang.

Den 17. Marts 1931 blev der foretaget Udlæg hos Fællesorganisationen for 25,173 Kr. + Renter. Det konstateredes, at Fællesorganisationen kun

ejede 950 Kr. + 1000 Kr., der var udlaant til D. U. I. En stor Grund i Torvegade, som man havde antaget tilhørte Fællesorganisationen, viste sig at være overdraget til et nystiftet Selskab „Arbejdernes Forsamlingsbygning", og Fællesorganisationen var Ejer af et Andelsbevis paa 29,000 Kr. — Grundens Værdi. V. Nebel Mejeri forsøgte forskellige Veje for at kunne gøre Udlæg i Andelsbevis og Grund, men det lykkedes ikke, og hele Sagen gik derfor til Landsrettens Afgørelse. Landsrettens Afgørelse gik i Virkeligheden ud paa, at Sagen var grebet noget forkert an og skulde være rejst mod „Arbejdernes Forsamlingsbygning". Der var nemlig i Mellemtiden sket det, at den gamle Arbejdernes Fællesorganisation var blevet likvideret og en ny stiftet. Faktisk løb hele Sagen ud i Sandet.

RUDFELD SAGEN

Den 1. Marts 1931 indeholdt „Politiken" en Artikel, hvori omtaltes nogle ejendommelige Transaktioner, som fhv. Folketingsmand Rudfeld havde foretaget. Det antydedes i Artiklen, at han havde laant Penge paa nogle Papirer, der ikke var hans, og han havde forsøgt at betale dem tilbage paa en ejendommelig Maade.

I en større Artikel den 3. Marts tog VESTKYSTEN den kedelige Affære op til nærmere Behandling og gjorde udførligt Rede for de Transaktioner, Rudfeld havde gjort sig skyldig i, og som „tilsammen danner et modbydeligt Væv af Uhæderligheder og Løgnagtigheder".

Rudfeld havde paa svigagtig Maade opnaaet et Laan paa 10,000 Kr. hos Direktør Guldberg Jensen, Kolonialloteriet, idet han foregav, at Pengene var et Laan til „Morgenbladet", og han disponerede paa svigagtig Maade over nogle af „Morgenbladet"s Annoncekontrakter som Sikkerhed for Laanet. Da Svindelen blev opdaget, forsøgte Rudfeld at skaffe sig en Kvittering for det Gældsbevis, han senere havde udstedt, men ogsaa dette Trick mislykkedes, og som et sidste desperat Forsøg anlagde Rudfeld Sag mod det Konsortium, der havde udgivet „Morgenbladet". Dommen blev et knusende Nederlag for Rudfeld, der ikke fik Ret i en eneste af sine Paastande, men tværtimod blev dømt til at betale 1000 Kr. i Sagsomkostninger. Retten fastslog, at det af Konsortiet, (hvori bl. a. var Landstingsmand Villemoes og Højesteretssagfører Hartvig Jacobsen) fremførte var r i g t i g t.

Konsekvensen af Hr. Rudfelds Optræden og Dommen maatte være, at han var en død Mand i dansk Politik, men mærkeligt nok var der endnu en Del Blade, der ikke havde forstaaet dette. VESTKYSTEN trak derfor i en Artikel den 6. Maj Hovedlinjerne i Sagen op og henviste til, at det var bevist, at Rudfeld havde udvist svigagtig Adfærd. Den 5. Oktober samme Aar suspenderede Socialminister Steincke Rudfeld, der havde været Sekretær i Arbejdsløshedsdirektoratet. Der fulgte atter en Række retslige Forhør, og den 22. Juni 1932 blev Rudfeld idømt 60 Dages Fængsel. Den pinlige Sag var til Ende.

DA ESBJERGENSERNE FIK KOKOSFEDTSKUMSKAGER I STEDET FOR FLØDESKUMSKAGER

En af de største Sager, VESTKYSTEN har taget op, blev startet den 18. Februar 1932. I en Artikel fastslog VESTKYSTEN, at en Del af Esbjerg-Bagerne i Stedet for Flødeskum an-

vendte et Kunstprodukt, en Slags Kokosfedt-Emulsion, der piskedes paa samme Maade som rigtigt Flødeskum og anvendtes i de Kager, der i Forretningerne solgtes som F l ø d e s k u m s kager.

VESTKYSTEN fastslog, at det maatte være ulovligt at sælge disse „falske Flødeskumskager" under Benævnelsen Flødeskumskager, og det skal ingen Hemmelighed være, at Esbjerg-Bagerne i de følgende Dage blev spurgt, om det var rigtigt Flødeskum, der anvendtes i Kagerne eller ikke. Var Svaret benægtende, vilde Publikum ikke købe Kagerne, og de Bagere, der holdt fast ved Ermol-Produktet, som Kokosfedtskummet ogsaa blev kaldt, maatte se Salget af disse „Flødeskumskager" gaa ned til et rent Minimum.

Der gik ogsaa kun fire Dage, inden der forelaa en Erklæring fra Bagerne om, at de havde lukket for Fremstillingen af Ermol og var gaaet over til at anvende det gode, danske Landbrugsprodukt, rigtig Piskefløde. Saa blev der atter Gang i Flødeskumskagerne!

Men VESTKYSTENs Aktion mod de falske Flødeskumskager fik et større Efterspil. Det kom til flere Retssager. I første Omgang anlagde det københavnske Selskab „Malga", der havde solgt Esbjerg-Bagerne Maskinerne til Fremstillingen af det kunstige Flødeskum, Sag mod de Esbjerg-Bagere, der var med i den lokale Sammenslutning. Det københavnske A/S „Malga", krævede det esbjergensiske „Malga" Selskab dømt til at betale 1350 Kr., og det blev senere oplyst, at det var en Aftale, at den Part, der tabte Sagen, skulde anlægge Sag mod VESTKYSTEN for at søge at faa Regres her.

Det blev Esbjerg-Bagerne, der tabte. Den 23. Juli 1932 fik A/S „Malga", København, ved Landsrettens Dom tilkendt 1350 Kr., som Esbjerg Selskabet skulde betale.

Sagsanlægget mod VESTKYSTEN lod da heller ikke vente længe paa sig. Det kom den 15. August samme Aar, og bag Sagen stod 5 Esbjerg Bagere, der havde været i Ledelsen af det lokale „Malga" Selskab. Sagen blev rejst mod VESTKYSTEN og Redaktør Knud Rée personlig. Redaktøren krævedes idømt „streng Straf efter Loven om Arbejds- og Erhvervsfrihed". Der fulgte et kort Forhør ved Retten i Esbjerg, og derefter henvistes Sagen til Landsretten, som afsagde Dom den 10. December.

VESTKYSTEN og Redaktør Knud Rée b l e v p u r e f r i f u n d e t.

Men Bagerne gav ikke op. Landsretsdommen blev appelleret til Højesteret, der i sin Dom den 12. Juni 1933 ogsaa p u r e f r i f a n d t VESTKYSTEN og Redaktør Knud Rée.

Fra mange Forbrugere havde VESTKYSTEN, medens denne Sag stod paa, høstet Paaskønnelse for den iværksatte Aktion, og paa et Landbrugsmøde i November 1932 havde Forsøgsleder Wentzel Eskedal udtalt, at VESTKYSTEN fortjente Landbrugets Tak, fordi det havde ført Kampagnen igennem.

RIBE AMTS DRIFTSLAANEFORENING

I 1933 fremdrog VESTKYSTEN Ribe Amts Driftslaaneforenings mærkelige Administrationsforhold. Formanden, Markus Sørensen, Gaarde, svarede ikke paa Henvendelser, og den 20. Februar vakte det Sensation, da han fratraadte Ledelsen af Driftslaaneforeningen, hvis Regnskaber var kommet i en

syndig Uorden. I flere Artikler paapegede vi, Uordenen inden for Foreningens Administration, og 11. Novbr. maatte Markus Sørensen indgaa paa at betale 13,880 Kr. til Foreningen.

Endnu i 1935 skyldte han Foreningen de 13,000 Kr., og da Beløbet stadig ikke blev betalt, anlagde Driftslaaneforeningen i Januar 1936 Sag mod Markus Sørensen for at faa Kravet retsligt befæstet. Den 25. Marts 1936 blev Markus Sørensen dømt til at betale de 13.250 Kr., men da Pengene stadig ikke blev betalt, lykkedes det i April 1937 at bringe Underskudet ud af Verden ved, at Statskassen stillede et Beløb paa 15,700 Kr. til Raadighed til Udligning af Underskudet.

GENERALSTREJKE FOR EN DAG

I April 1934 satte Sømandsstrejken sit Præg paa Esbjerg Havn. Landbrugsprodukterne hobede sig op, og der var Tale om at afsende Eksportbaade bemandet med frivilligt Mandskab. Den 13. April blev M/S „Jylland" om Middagen pludselig stormet af en Flok Demonstranter, men Politiet fik hurtigt Ordenen genoprettet, og derefter blev Havnen afspærret, dels af lokale, dels af de tilkaldte Politistyrker.

I de følgende Dage kom det flere Gange til voldsomme Demonstrationer i Esbjerg. De kulminerede den 17. April, da det kom til haarde Sammenstød paa Havnen og i Gaderne mellem Politi og Demonstranter. Disse Uroligheder og Sammenstød førte med sig, at Arbejderne paa et Protestmøde i Tivoli den 17. April vedtog at opfordre til en Dags Generalstrejke den følgende Dag.

Strejken blev effektiv den 18. April. De fleste af Byens industrielle Virksomheder laa stille, og VESTKYSTEN kunde ikke udkomme denne Dag.

Den følgende Dag blev Arbejdet genoptaget, men der gik alligevel nogen Tid, inden Sindene faldt til Ro. Der blev i Kampens Hede brugt skarpe Ord. Saaledes vedtog Sømændenes og Søfyrbødernes Fagforbund en Protest mod nogle Artikler, Folketingsmand Bomholt havde skrevet i „Socialen", og Hr. Bomholt blev betegnet som „en politisk Kryster" og „gemen Sjover". Udtrykkene hentydede til, at Hr. Bomholt havde offentliggjort Generalieblad for en af Søfolkenes Ledere, der viste sig at have været straffet.

„Søfolkenes Kampudvalg" var imidlertid heller ikke sart i sit Ordvalg, og da det i en vedtagen Resolution havde anvendt Udtrykket „de importerede fordrukne uniformerede Bøller" om de udenbys Politibetjente, blev der rejst Tiltale mod Underskriverne af Resolutionen. Der kom senere Retssag ud af Historien, og en Politiaktion blev indledet bl. a. mod VESTKYSTEN og „Vestj. Socialdemokrat", der efter Anmodning havde gengivet Resolutionen. — Eftersmækket fra selve Demonstrationerne og Skærmydslerne med Politiet blev nogle mindre Fængselsstraffe til de mest aggressive af Demonstranterne. Det blev iøvrigt ved den Lejlighed — det var i Juli 1934 — oplyst i Retten, at Resolutionerne var trykt i 19000 Eksemplarer af VESTKYSTEN, medens „Vestj. Soc."s Oplag var 4500 Eksemplarer.

DEN STORE EKSPORTSAG

I Foraarsmaanederne 1934 skrev VESTKYSTEN en Række Artikler om Kød- og Kvægeksportudvalgets Administration af Eksporten, og i særlig

Grad rettede vi Angrebet mod Udvalget for at favorisere de i Eksportudvalget siddende Eksportører Lundgaard, Heinrich Hansen og Chr. Hansen, idet vi paaviste, at ikke blot blev disse Eksportører gennem det bestaaende Monopol favoriseret ved at være Udvalgets Hovedopkøbere, men det kunde ogsaa paavises, at Eksportudvalgets Eksportør-Medlemmer havde Interesser som Importører i Belgien, altsaa en Dobbeltstilling. VESTKYSTEN skrev dengang:

> „Monopolopkøberne i Danmark har deres egne Monopolforretninger til at modtage Kreaturer i Belgien og afregne med Eksportudvalget, d. v. s. med sig selv."

Denne Form for Monopolhandel var, fremgik det af tydelige Udtalelser fra Belgien, i allerhøjeste Grad utilfredsstillende for vore tidligere Aftagere i Belgien. Den var handelspolitisk uklog og i sin praktiske Udformning overordentlig angribelig.

VESTKYSTENs Oplysninger vakte stærk Interesse i Befolkningen, og vore Krav om, at disse Forhold maatte bringes til Ophør, fandt Tilslutning overalt — undtagen hos ganske enkelte. Imidlertid skete der alligevel intet, og i Oktober 1934 tog vi paany fat paa Forholdene med det Resultat, at Sagen den 19. Oktober blev fremdraget i Folketinget under Kødlovens Behandling, idet Folketingsmand Vald. Thomsen rettede et voldsomt Angreb paa Eksportudvalget og dets Sekretær, Generalsekretær Høgsbro Holm, og det førte til en hidsig Debat, hvorunder Eksportudvalgets Formand N. P. Andreasen og Landbrugsminister Bording forsvarede Udvalgets Arbejde og den gældende Ordning. Under Debatten i Folketinget tilbød Landbrugsministeren at lade en Undersøgelse foretage, saasnart der kom en skriftlig Klage. En saadan Klage kom omgaaende fra Vald. Thomsen, men den „Undersøgelse", som Hr. Bording lod foretage, bestod i, at han lod Eksportudvalget svare paa de af Hr. Thomsen opstillede Punkter. Fra anden Side kunde man ikke godkende, at dette var en akceptabel Undersøgelse, men Landbrugsministeren sagde alligevel god for Udvalgets Redegørelse ved at give den sin Underskrift.

Denne foreløbige Udgang af Sagen førte naturligvis til en ny og voldsom Debat i Folketinget, og her blev Vald. Thomsen opfordret til at gentage sine Beskyldninger udenfor Salen, saa der blev Lejlighed til et Injuriesøgsmaal. Dette tilbød Vald. Thomsen, men injuriesagen blev opgivet, og i Stedet blev der besluttet en Undersøgelse af Sagen ved en Kommissionsdomstol under Dommer Victor Hansen, saaledes at der som Udgangspunkt i Sagen blev rejst Sigtelse mod Vald. Thomsen.

Af Justitsministeren blev lovet, at Sagen vilde blive undersøgt i alle dens Forhold, og Undersøgelsen medførte, at

> „Justitsministeriet tiltraadte Anklagemyndighedens Indstilling om, at Efterforskningen udvidedes til at omfatte Spørgsmaalet om, hvorvidt Medlemmerne af Kød- og Kvægeksportudvalget eller dettes Sekretær, Generalsekretær Høgsbro Holm maatte have udvist noget strafbart Forhold."

Den 27. Juni paabegyndtes de offentlige Forhør, og Eksportudvalgets Medlemmer blev afhørt vedrørende Autorisation af Eksportører. Fra Anklagemyndighedens Side udtaltes, at man forbeholdt sig at sigte Eksportørerne i Udvalget for at have skaffet sig uberettigede Fordele.

Den 2. Juli skete der det, at Eksportudvalget udvidede sit Domæne, idet det med Landbrugsministerens Billigelse overtog Eksporten af levende Kvæg og Oksekød til Italien, saaledes at Opkøbet skete for Udvalgets Regning.

Eksportør T. Ceccarelli, der hidtil havde repræsenteret italienske Firmaer her i Landet, protesterede skarpt mod denne „Ordning", der da ogsaa kun holdt til den 20. Juli, da Eksportudvalget meddelte, at det o p g a v at overtage Italienseksporten af levende Kvæg.

I Folketinget anmeldte Grev Holstein den 31. Juli en Forespørgsel om Suspension af Eksportudvalget, men Statsminister Stauning udtalte den 2. August, at det var ubetimeligt at forhandle om en saadan, saalænge Retssagen stod paa.

Imens gik Eksportforhørene, der vakte mægtig Opsigt, deres Gang, og i et Forhør den 9. August fremlagdes en Skrivelse fra Landbrugsministeriet, hvori Eksportudvalget skarpt protesterede mod den Maade, Sagen mod Vald. Thomsen blev grebet an paa. Landbrugsministeriet havde tilstillet Justitsministeriet Skrivelsen med en Følgeskrivelse, hvori udtaltes, at Eksportørernes Fortjeneste efter de fremkomne Oplysninger maatte anses for at være rimelig.

I Eftersommeren fortsattes med endnu en lang Række Forhør i Eksportsagen, og i Slutningen af August og i Begyndelsen af September afholdtes en Række Forhør i Esbjerg, og senere i Aarhus.

Hele Efteraaret og Vinteren med fortsattes med Forhør, og den 26.—29. Maj 1936 var Undersøgelserne i Sagen naaet saa vidt, at der kunde foretages Domsforhandling. Den 6. Juni 1936 faldt Dommen, der gik ud paa, at Vald. Thomsen i k k e fik nogen Bøde og heller ikke skulde betale nogen Erstatning, men hans Udtalelser kendtes ubeføjede.

Resultatet af den store Sag blev altsaa, som VESTKYSTEN skrev i en ledende Artikel, at „alle blev reddede". Vald. Thomsen slap for at betale en Række Injuriebøder, ja, han skulde ikke engang betale sine egne Sagsomkostninger 5000 Kr., og ved Dommen blev ogsaa Høgsbro Holm og Eksportørerne reddet, idet det udtaltes, at de havde varetaget de Interesser, de var sat til at varetage.

Den eneste, der ikke blev reddet, skrev VESTKYSTEN, var Landbrugsminister Bording. Det anføres i Dommen, at naar Sagens Udfald er blevet, som det er, saa skyldes dette, at de detaillerede Klager, der blev fremført, ikke i første Omgang medførte en Undersøgelse af det fremførte, men en i største Hastværk affattet Redegørelse, der ikke var holdbar paa flere Punkter.

„Man kunde paa Baggrund af den omtalte udbredte Uro og Misfornøjelse have ventet en Undersøgelse", hedder det i Dommen, og Ansvaret for, at Undersøgelsen ikke kom, men at hele Sagen i Virkeligheden førtes ind paa et Sidespor er Landbrugsminister Bordings.

VESTKYSTEN fastslog videre, at naar Eksportsagen nu likvideredes, saa var der dog opnaaet det, at „Eksportørerne nu talmæssigt havde langt mindre Indflydelse i Udvalget, end da Klagerne over Udvalgets Arbejde blev fremført". *)

20. Juni 1936 skete da — efter godt 2 Aars Forløb — den endelige Likvidation af Eksportsagen, idet baade Eksportudvalget, Vald. Thomsen og Anklagemyndigheden gav Afkald paa en Appel af Københavns Byrets Dom af 6. Juni.

EN LILLE INJURIESAG

I Januar 1935 rejste Landsretssagfører Gunnar Alstrup, Esbjerg, en lille Injuriesag mod VESTKYSTEN. Landsretssagføreren var blevet fornærmet over et Retsreferat, hvori var forekommet en mindre væsentlig Misforstaaelse, og over Overskriften paa Referatet. Da Landsretssagføreren lige i Forvejen havde tabt den store Kokosfedtskumsaffære, først ved Landsretten og senere ved Højesteret, søgte han nu at faa Oprejsning, og ved Retten i Esbjerg faldt der en Bøde paa 100 Kr. til VESTKYSTEN, og da Sagen kom for Landsretten blev Bøden 150 Kr.

KRAV OM 20.000 KR. I ERSTATNING AF VESTKYSTEN

I Slutningen af Januar Maaned 1935 rettede VESTKYSTEN en Kritik af en Kreatureksportdamper „Ascania", der blev anvendt til Kreatureksporten fra Esbjerg Havn. Vi udtalte vor Formodning om, at dette Skib ikke var egnet til Kreaturtransport over Vesterhavet i haardt Vejr og omtalte de Lidelser, Dyrene maatte være udsat for ombord i Skibet under saadanne Transporter.

Den 10. Maj rejste Skibets Ejer, Skibsreder Skriver Sag mod VESTKYSTEN, som han krævede idømt 20.000 Kr. i Erstatning, fordi vi havde kritiseret hans Damper, og han mente altsaa at have lidt saa megen Skade ved denne Kritik, at en Erstatning paa 20.000 Kr. kunde være passende.

Da Sagen i Begyndelsen af Juni Maaned kom for Retten i Esbjerg. fremhævede VESTKYSTENs Sagfører, Overretssagfører Permin, at der ikke i VESTKYSTEN var rettet noget som helst Angreb paa Hr. Skriver personlig, heller ikke mod Officerer og Mandskab paa „Ascania", der iøvrigt var chartret af Eksportudvalget. Kritiken gjaldt kun den Maade Kreaturer blev transporteret paa under stormfulde Forhold paa Vesterhavet.

Overretssagfører Permin forlangte paa VESTKYSTENs Vegne udpeget Skønsmænd, der skulde besvare en Række nærmere formulerede Spørgsmaal om „Ascania"s Sødygtighed, og den 30. Juli forelaa Skønsmændenes Erklæring. De udtalte bl. a., at de fandt „Ascania" u e g n e t til den paagældende Sejlads, og i en nærmere dokumenteret, saglig Erklæring begrundede Skønsmændene deres Udsagn. Endvidere fastsloges, at Damperens Overbygning var af Træ og ikke dækkede Forskrifterne, hvad angaar Soliditet og Sødygtighed.

Med andre Ord: De sagkyndige Skønsmænd (Kaptajn Chr. Nielsen og

*) Dette var sket ved en „Rekonstruktion" af Eksportudvalget allerede i December 1934, da de private Eksportørers Indflydelse blev begrænset.

Skibsingeniør W. Raun-Byberg) gav ganske VESTKYSTEN Ret i den rejste Kritik.

Den 8. August hævede Landsretssagfører Gunnar Alstrup, der havde ført Sagen for Skibsreder K. Skriver, Sagen mod VESTKYSTEN, der ikke alene blev fritaget for Søgsmaalet om de 20.000 Kr. i Erstatning, men ogsaa fik tilkendt 600 Kr. i Sagsomkostninger.

Aaret efter præsenteredes iøvrigt „Ascania" i Esbjerg Havn i grundig istandsat Tilstand og med en ændret og ombygget Overbygning. Den rejste Kritik var blevet taget ad notam.

DA NORGESGADE I ESBJERG IKKE BLEV LUKKET

I Marts 1935 havde Byraadsflertallet i Esbjerg vedtaget en Regulering af Banegaardspladsen, der medførte, at Forbindelsen mellem Norgesgade og Banegaardspladsen skulde afspærres. VESTKYSTEN omtalte udførligt denne Sag, og fra 460 Beboere i Norgesgade og den tilstødende Del af Torvegade, blev der indsendt en Protest til Byraadet mod Gadens Lukning.

Det socialdemokratiske Byraadsflertal negligerede imidlertid ved et Møde den 16. April Norgesgade-Beboernes Ønsker og fastholdt den oprindelige Plan.

Men saa galt gik det dog ikke. Den 15. December 1936 var man kommet paa andre og bedre Tanker, og der blev forelagt en ændret Plan for Banegaardspladsens Regulering, og som ikke indeholdt nogen Bestemmelse om Norgesgades Lukning.

Den Kritik, der var blevet rejst af denne Sag, havde ogsaa frugtet, og Resultatet blev bl. a., at der opførtes et stort Garage- og Automobilværkstedskompleks paa Hjørnet af Norgesgade og Østergade — et Anlæg, der ikke var kommet, hvis Norgesgade var blevet lukket.

TRAFIKSAMMENBRUD PAA DEN NYE FREDERICIA BANEGAARD

Da Lillebæltsbroen blev aabnet og den nye Fredericia Banegaard taget i Brug, kom det til et helt Trafiksammenbrud i Fredericia. VESTKYSTEN omtalte i en Række Artikler, hvorledes den nye Banegaard betød Forsinkelser i den almindelige Trafik, og helt galt var det den 16. Maj 1935, da der endnu Kl. 13 om Eftermiddagen ikke var ankommet noget Toget til Esbjerg med Forbindelse over Fredericia. Posten maatte sendes hertil pr. Bil, og Godsudvekslingen, der skulde være foregaaet i Fredericia, maatte henlægges til Stationer Nord og Syd herfor. En Del af Vanskelighederne var naturligvis Begyndervanskeligheder ved Indvielsen af en helt ny Station med en ny Teknik, som Personalet havde faaet alt for kort Tid til at sætte sig ind i, men man kom ikke uden om, at Fredericia Banegaard ogsaa betød en Hemsko for Trafikken til og fra Vestjylland. Der var dengang kun ganske faa gennemgaaende Vogne mellem Esbjerg og Nyborg, og skulde man fra Vestjylland rejse Nord paa over Fredericia, skulde man dengang som endnu skifte Tog i Fredericia. Yderligere opstod der i Fredericia store Forsinkelser ved de lange Ophold, som Togene vestfra fik — et Forhold, som man kender den Dag i Dag, da Stationen kun er bygget med Gennemkørsel nordpaa for Øje, medens Togene vest- og sydpaa forsin-

kes ved, at de i Fredericia skal skifte Lokomotiver.

Ved adskillige andre Lejligheder har VESTKYSTEN talt Vestjyllands Sag, naar det gjaldt bedre Trafikforbindelser til det øvrige Land. I Dag er det ikke Tiden at fremkomme med yderligere Ønsker eller Kritik.

VESTKYSTEN FREMSÆTTER PLAN OM MINDESMÆRKE FOR OMKOMNE FISKERE

2. og 3. Januar 1936 fremsatte VESTKYSTEN en Plan om Rejsning af Mindesmærke for de omkomne Fiskere, og vi antydede, at der antagelig kunde regnes med Støtte til et saadant Minde fra saavel Esbjerg Byraad som fra Carlsbergfonden. Artiklen fremkom omtrent samtidig med, at vi omtalte den Mindegudstjeneste, der havde været afholdt for de i det forløbne Aar omkomne Fiskere, og i Tiden, der fulgte, arbejdedes der i det stille med Planen.

En mindre Mindegaard er blevet indrettet ved Fiskerihavnen, men det virkelig store, monumentale Mindesmærke for de Fiskere, der har sat Livet til under deres Virke paa Havet, havde vi ikke faaet.

1936 blev et særlig haardt Aar for Esbjerg-Fiskerne. Ikke mindre end 38 mistede Livet, og den dybeste Medfølelse slog sammen om de efterladte. Allerede i Begyndelsen af November — (under en Oktoberstorm var 7 Esbjergkuttere med 25 Fiskere forlist) — tog VESTKYSTEN Initiativet til en Indsamling til Fordel for de omkomne Fiskeres efterladte, og vi traf Aftale med Esbjerg Fiskeriforening om, at de indkomne Midler skulde indgaa i Fiskeriforeningens Hjælpefond. Indsamlingen gav det smukke Beløb af 28.421 Kr., som Redaktør Knud Rée den 29. December kunde overrække Fiskeriforeningens Formand.

Aarene er gaaet, og nu i 1942 staar den Tanke, VESTKYSTEN udkastede i 1936 om et stort Mindesmærke for omkomne Fiskere, foran sin Realisation. Esbjerg Byraad har bevilget Midler til Planering af en Plads ved Hjertingvejen, og Carlsbergfonden har lovet at bekoste den kunstneriske Udførelse af det storslaaede Minde, som nu skal rejses for de tapre Fiskere. der har sat Livet til under Arbejdet for at tjene det daglige Brød.

VESTKYSTEN FORAARSAGER, AT KOSTEN PAA SINDSSYGEHOSPITALERNE FORBEDRES

I en Række Artikler i 1937 tog VESTKYSTEN Spørgsmaalet om Kosten paa vore Sindssygehospitaler op til Behandling, og vi pegede bl. a. paa, at der kun anvendtes 39 Øre om Dagen til Bespisning af de syge, som hverken fik Smør eller Sødmælk i nævneværdig Mængde. Maden var saa ringe, at en stor Del af den gik til Spilde, fordi den var daarlig og ensformigt tillavet, og Dr. med. Johanne Christiansen fremdrog ogsaa i Ugeskrift for Læger dette Forhold.

Den rejste Kritik førte til, at Kosten paa Sindssygehospitalerne blev forbedret, og at Patienterne ogsaa fik rigeligere Smør og Mælk.

Ogsaa Soldaterlønningerne har VESTKYSTEN i sin Tid draget frem til Belysning, og Omtalen bevirkede da ogsaa, at der fandt en mindre Forhøjelse Sted.

ENDNU ET SAGSANLÆG

I 1936 rejste „Vestj. Socialdemokrat" en Række — som det viste sig — ganske grundløse Beskyldninger mod Sogneraadsmedlem Niels S. Nielsen, Veldbæk, der var Formand for det sociale Udvalg i Jerne. Beskyldningerne var af en saadan Karakter, at Niels S. Nielsen anlagde Sag mod „Socialen", der allerede under et af de første Forhør maatte erkende, at „Angrebet hvilede paa en Fejltagelse".

Ved Landsrettens Dom blev alle Socialens Beskyldninger kendt grundløse, og Redaktør Høyer-Nielsen idømtes en Bøde paa 800 Kr., 600 Kr. i Erstatning, 500 Kr. i Sagsomkostninger og 100 Kr. til Dommens Offentliggørelse, hvortil kom de Omkostninger, Socialen selv havde haft. Det var en Smædeartikel, der antagelig kostede Bladet omkring 3000 Kr.

VESTKYSTEN kom ogsaa med i Sagen, fordi vi den 2. Marts gengav en Erklæring fra Sekretæren i Jerne Sogns sociale Udvalg — en Erklæring, som faktisk rensede Niels S. Nielsen for de fremsatte Beskyldninger. Vi antydede, at det nærmest saa ud til, at det var Læge Rosleff, der havde rejst den utiltalende Kampagne, idet han havde henvendt sig til Socialen for at faa lavet Reklame for sig selv og støtte Bladet i dets Smudskampagne mod Niels S. Nielsen. Hovedanken mod Niels S. Nielsen var gaaet ud paa, at han havde nægtet at bevilge Mælk til et Barn — trods Læge Rosleffs Attest, en Beskyldning, der altsaa viste sig at være ganske grundløs.

I Udtalelser overfor den øvrige Esbjergpresse var Læge Rosleff højt oppe. Han vilde forlange 10.000 Kr. i Erstatning af VESTKYSTEN. Da Sagsanlægget endelig kom, var Kravet reduceret til 1000 Kr. og ved Dommen fik Hr. Rosleff ikke tilkendt nogen Erstatning. VESTKYSTEN fik en Bøde paa 200 Kr.

FORFATNINGSSAGEN OG VENSTRE

Da Spørgsmaalet om en Ændring i Danmarks Forfatning blev ført frem i 1937, og en Mængde politiske Kræfter blev sat i Virksomhed for at faa Forfatningen ændret, navnlig fra konservativ og socialdemokratisk Side, holdt V e n s t r e sig stærkt tøvende tilbage, og Størstedelen af Partiet syntes tilbøjelig til at indtage det Standpunkt at afvise enhver Tanke om Forfatningsændring og holde sig til et Forsvar for den gældende Forfatning.

Den 26. Januar 1938 tog VESTKYSTEN i en ledende Artikel fat paa Problemet.

VESTKYSTEN fastslog i sin Artikel, at Venstre ikke med sin Fortid og med den Tilslutning, det vedblivende havde i den danske Befolkning, stadigvæk kunde holde sig fornemt tilbage. Det maatte træffe sit Valg:

„1) Vil det føre en Forfatningskamp som Forsvar for den Forfatning, vi i Øjeblikket lever under — eller

2) vil det gaa ind i Forhandlingen om en forstandig Ændring af Forfatningen.

Valget er efter vor Mening ikke svært: I en Forfatningskamp, ført som et Forsvar for den Forfatning, vi lever under, vil Venstre p o l i t i s k f o r b l ø d e, hovedsagelig fordi meget faa Kræfter sættes alvorligt ind paa at bevare L a n d s t i n g e t i den Sammen-

sætning og Form, Udviklingen og Inertiens Lov har ført med sig, dette høje Ting har faaet."

VESTKYSTEN fastslog derefter, at Stemningen i Venstrekredse i Vestjylland var saaledes:

„Man er absolut enig med Rigsdagsgruppens Afvisning af 21 Aars Valgretsalderen. Man kan vist endda tilføje, at man i Almindelighed savnede den bestemte Udtalelse i Svaret, at Venstre vilde fastholde 25 Aars Valgretsalderen.

Derimod er Stemningen — med et mildt Udtryk — lunken over for Landstinget og dets Bevarelse. Der er ingen, praktisk talt ingen, der ønsker, Venstre skal sætte nogen politisk Kraft ind paa at bevare det. Det har udspillet sin Rolle.

Vi tror, Venstres Rigsdagsgruppe vilde gøre klogt i at regne med denne rent umiddelbare Indstilling hos en meget stor Del af Partiets Vælgere, maaske langt den største. Det bliver ikke let at rejse, i hvert Fald den vestjydske Vælgerbefolkning, til en Kamp for Landstingets Bevarelse. Hverken Hjernen eller Hjertet vil være med i en saadan Kamp!"

Artiklen sluttede:

„Omtrent saaledes tegner Situationen sig da: Der er ikke megen Interesse for en Forfatningsændring (vi lever jo under en demokratisk Forfatning), men skal den til, saa bør Venstres Vej sikkert være den ved Forhandling at fastholde den nuværende Valgretsalder, medens der ingen Ønsker næres om, at Partiet politisk set skal overanstrenge sig ved et Forsvar for det nuværende Landsting eller nogen af de Afløsningsskitser, der er blevet fremsat.

E e t folkevalgt Ting — med Adgang for et passende stort Mindretal til at faa vigtige Lovforslag ud til Folkeafstemning — vil ikke være nogen daarlig d e m o k r a t i s k Garanti, bedre end baade det nuværende Landsting og Afløsningsskitserne."

Denne Artikel vakte et stærkt Røre. Det er maaske den politiske Artikel i VESTKYSTEN, der har vakt mest Opmærksomhed og haft de største Virkninger. Til at begynde med afviste Partiets Rigsdagsgruppe totalt den Tankegang, der fandt Udtryk i Artiklen — men i Løbet af Maanederne sluttede flere og flere af Partiets Blade sig til Tanken, dernæst Venstres Ungdom — og senere Partiets Repræsentantskab og Landsmøde, saaledes at Standpunktet endte med praktisk talt at være hele Partiets.

Ved Valget i April 1939 virkede dette Standpunkt stærkt til Gunst for Venstre, og ved den efterfølgende Grundlovsafstemning faldt Regeringens og det af de konservative støttede Grundlovsforslag — væsentlig fordi dets Indviklethed ikke kunde staa sig overfor dette enkle Krav: Fastholdelse af 25 Aars Valgret til Folketinget og Afskaffelse af Landstinget.

FILMEN OM VESTKYSTEN, KOLONNEMARCH M. M.

Gennem Aarene har VESTKYSTEN staaet i Spidsen for en Mængde Arrangementer af forskellig Art. Vi har allerede nævnt vore Rejser i Ind- og Udland. Blandt de indenlandske Rejser er for Resten værd at nævne Ud

flugterne i 1933 til „Eventyrets Land", hvor Rejseselskabet gjorde Turen over Værnesande til St. Mjøhl pr. Høstvogn — et Arrangement, der vakte mægtigt Bifald.

Det var ogsaa VESTKYSTEN, der i sin Tid tog Initiativet til den store Fiskeriudstilling i Esbjerg, idet Redaktør Rée under et Ophold paa Købestævnet forespurgte daværende Statsminister Stauning„ om det var muligt at faa Grønlandsudstillingen paa Købestævnet flyttet til Esbjerg i Forbindelse med en Fiskeriudstilling. Statsministeren sagde Ja — og den store Fiskeriudstilling kom i Stand i Forbindelse med Grønlandsudstillingen. Ogsaa ved Vestjydsk Udstilling i Varde, Midtjydsk Udstilling i Grindsted og de historiske Dage i Ribe har VESTKYSTEN ydet sin Indsats.

I 1933 lod vi ogsaa optage en Film, der viste, hvorledes et moderne Dagblad blev fremstillet, og Filmen om Dagbladet VESTKYSTEN er blevet vist utallige Gange og i saa at sige ethvert Forsamlingshus over hele Vestjylland.

Vi har ogsaa deltaget i en Mængde Sportsarrangementer og startede bl. a. i Marts 1933 den første Kolonnemarch i Esbjerg. Vi har arrangeret et Par Dansekonkurrencer, haft en Maskinskrivningskonkurrence, været Medarrangør af Fodboldkampe med Deltagelse af udenlandske Fodboldhold og ydet økonomisk Garanti for disse Kampe. Ved Esbjerg Lufthavns Aabning i 1937 arrangerede VESTKYSTEN den første egentlige Trafikflyvning mellem København og Esbjerg, et Par Dage før Lufthavnens officielle Indvielse den 19. Juli. 30.000 Mennesker overværede det Flyvestævne, der var knyttet til denne Dag.

HVAD DER IKKE ER OMTALT

Foranstaaende er spredte Uddrag af VESTKYSTEN gennem 25 Aar. Mange andre Opgaver, mange forskellige Spørgsmaal har VESTKYSTEN taget op i disse Aar, men Hensigten med foranstaaende har kun været at give et Spejlbillede af, hvad der rører sig i et moderne Dagblad. Det er alle Afskygninger af det daglige Liv, der har afspejlet sig i VESTKYSTENs Spalter. Det er Dagliglivets smaa Begivenheder, det er kriminelle Sager, store og smaa, Fanøbroen, det er nye Opfindelser, Oldtidsfund her og der, Genopbygning af gamle Herregaarde (Kjærgaard), Skærmydsler ude og hjemme og m. m. Adskillige vil maaske savne denne eller hin Begivenhed omtalt. Det er muligt, den burde have været med i Oversigten, men der skal ogsaa være en Grænse. Nogle vil maaske savne en Omtale af J. A. K. Bevægelsen, der satte sine Spor paa disse Egne og har optaget mangfoldige Spalter i VESTKYSTEN, men det vilde føre for vidt at komme ind paa en blot nogenlunde fyldig Omtale. En saadan maa komme ved et rundt Aar indenfor Bevægelsen.

Der har ogsaa været mange andre lokale Begivenheder eller lokale kommunalpolitiske Spørgsmaal, der kunde være draget frem. Ikke mindst Esbjerg Byraad kunde jo levere Stof i saa Henseende, men ogsaa her gælder

det: En Begrænsning af Stoffet har der maattet til.

De allerseneste Aar med de Forhold og Begivenheder, som har fundet Sted efter Besættelsen af Danmark, er heller ikke taget med. Det ligger i Sagens Natur, at en Vurdering og en Omtale af dette Tidsafsnit maa vente, til den Tidsperiode, vi er inde i, er udløbet.

FORMAALET

Det, der har været Formaalet med foranstaaende Uddrag af VESTKYSTEN, har været dels at give et Tilbageblik over de vigtigste lokale Begivenheder, som Befolkningen har været optaget af, dels at antyde den Indsats, som Egnens og Befolkningens Blad, VESTKYSTEN, har øvet i Spørgsmaal, som dens Ledelse følte havde Betydning for Egnens Landbrugs- og Erhvervsliv, for vestjydske Borgere i By og paa Land.

AAGE NIELSEN